ADRIAN ROGOZ

prețul secant al genunii

MAEȘTRII SF-ULUI ROMÂNESC

NAUTILUS

NAUTILUS

science fiction

Adrian Rogoz (19 aprilie 1921, București – d. 28 iulie 1996, Bad Nauheim, Germania), scriitor și traducător român, considerat unul dintre autorii care au reinventat genul SF, pornind de la un simplu concurs literar, propus de revista *Ştiinţă şi Tehnică pentru tineret*. La 25 iulie 1969, Adrian Rogoz a fost prezent la Tehnic-Club din București, când studentul Daniel Cocoru a înfiinţat primul cenaclu SF de amatori din România. Iniţial s-a numit Cenaclul S.F. de pe lângă clubul MM, apoi Cenaclul SF, iar în 1973 Adrian Rogoz i-a dat numele de Solaris. Creaţia literară a autorului include proză scurtă, romane și piese de teatru. Din prima categorie amintim: *Astrul principal, Planeta Mrina în alarmă, Oriana, ei şi Gemi 1, 2, 3*. A scris, de asemenea, *Fuga în spaţiu-timp, Omul şi năluca, Lumi stranii* sau *Supravieţuitorul*, textele sale fiind incluse în mai multe antologii.

ADRIAN ROGOZ

prețul secant al genunii

NEMIRA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
ROGOZ, ADRIAN
Preţul secant al genunii / Adrian Rogoz. - Bucureşti: Nemira Publishing House, 2014
ISBN print: 978-606-579-861-8
ISBN epub: 978-606-758-114-0
ISBN mobi: 978-606-758-115-7

821.135.1-31

Adrian Rogoz
PREŢUL SECANT AL GENUNII

© Nemira, 1998, 2014
Coperta colecţiei: Cristian FLORESCU
Lector: Dana IONESCU
Tehnoredactor: Nagda BITAY
Tehnoredactor ebooks: Mihai Eftimescu

Orice reproducere, totală sau parţială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă şi se pedepseşte conform Legii dreptului de autor.

CUPRINS

- Despre Autor
- Prețul secant al genunii
- Note

„Cel ce rezolvă o
problemă are în spate nu
numai experienţa sa
individuală, ci şi cinci
miliarde de ani de
evoluţie.“

William Ross Ashby, *Ce este maşina raţională*

„A visat o lungă partidă
de şah… începută cu
secole în urmă; nimeni nu
mai era în stare să spună
în ce consta premiul uitat,
dar existau zvonuri că era
enorm, poate chiar
infinit…“

Jorge Luis Borges, *Miracolul secret*

„Iată ce-nseamnă
destinul: a fi faţă-n faţă şi
nimic altceva decât pururi
a fi faţă-n faţă.“

Rainer Maria Rilke, *A opta elegie din Duino*

În momentul în care planeta se ivise ca un ochi întrebător în hublou, Dav Bogar a şi întrevăzut primejdia, dar nu voi sau nu mai putu să dea înapoi: gravitaţia crescuse atât de mult, încât nava trebuia să descindă. O insidioasă indispoziţie îl invada: ceva asemănător foamei care taie pofta de mâncare. Lui Dav însă, doar şi acest ciudat şi neliniştitor indiciu îi provoca un motiv de îndârjire. Rezultatul unei îndelungi condiţionări, desigur, dar şi al unei cauze mai presus de orice condiţionare ori mai adânci: efectul unei gene scrântite. Aşa că îndeplini calm manevrele necesare coborârii, ba chiar îşi zări chipul rânjind în luciul pieziş al unei manete. „Nebunul spaţiului“! îi trecu prin minte porecla pe care şi-o consolidase între hotarele unui sfert de galaxie. Rânjetul se preschimbă într-un zâmbet copilăresc şi dezarmant, apoi obrazul său deveni grav. N-avea încotro! Trebuia să-şi continue implacabil drumul, ca şi poetul care, fără a se putea feri, suscită versuri, ca şi soarele ce arde din propria-i combustie.

Înainte de atingerea solului, Dav lansă o sondă care îi comunică rapid o serie de date planetofizice. Unele erau destul de suspecte. De pildă, atmosfera – ce conţinea oxigen şi heliu – nu era prea înaltă; în schimb, avea o presiune şi o densitate mai mari decât ar fi îngăduit forţa gravitaţională. Această neconcordanţă nu-l tulbura prea mult pe Dav; dimpotrivă, mai degrabă păru să-l bucure. Ciudat se înfăţişa şi relieful. Nu se vedeau ape sau munţi care ar fi dovedit existenţa

unei vieţi oarecare sau măcar a unei activităţi orogenetice, dar nici craterele specifice unor corpuri cereşti moarte nu se vedeau. Solul era acoperit mai ales de dealuri, care însă nu aveau o formă tronconică, ci se prezentau ca nesfârşite lanţuri colinare, dând planetei aspectul unui ocean cu vălurile brusc îngheţate.

Astronava îşi înfipse picioarele în pământul acela cărămiziu sub razele astrului pe care Dav îl distingea clar prin filtrul de la viziera căştii. Ceva îl atrăgea irezistibil afară din navă. Avea posibilitatea să ecraneze orice radiaţie cunoscută, dar el se mărgini să elimine doar undele realmente nocive. Nu-şi dădea încă prea bine seama în ce măsură forţa aceea magnetică venea din exterior şi cât era intensificată de propria lui imensă nerăbdare. De fapt, ce naivitate să creadă că tocmai acum, după atâtea amarnice deziluzii, a descoperit sediul căutărilor lui! Dar tocmai această inepuizabilă naivitate îi dăduse energia să colinde spaţiile în goană după o himeră.

Iată de ce Dav îşi părăsi nava fără să-l încerce regretul ori frica. Poate doar teama că va fi din nou dezamăgit îi pricinuia o anumită nervozitate.

Se instală în micul său aparat de zbor individual, în care îngrămădi alimente şi butelii de apă şi de aer pentru o săptămână de explorare. Se ridică la mare altitudine ca să aibă o perspectivă cât mai vastă şi începu să planeze deasupra nesfârşitelor încovrigări de coline, care-i păreau acum aidoma unor gigantice circumvoluţiuni.

Nişte puncte întunecate la orizontul sud-vest! Apropiindu-se, Dav înţelese că erau cosmonave. În depărtare, observă altele. Din ce în ce mai multe nave se înşiruiau imobile la sol ca o pădure de menhire. Trebuie să fi fost câteva mii. Până aici

totul părea să corespundă trăncănelilor lui Guthrie. O fi existând şi gura care sugea cosmonauţii în adâncul planetei? Dav dădu de câteva ori ocol deasupra dezolantei privelişti. Zbura la mică înălţime şi prin lunetă ar fi putut distinge chiar şi urma unor paşi. Deodată, în mijlocul acelui cosmodrom fără viaţă, zări ceva care-l interesă în cel mai înalt grad: un crater rugos ca interiorul unei trompe.

Stăpânit de acelaşi sentiment îndoit între atracţie şi impuls, coborî nu departe de marele orificiu; dacă legendele nu minţeau, avea să fie absorbit de el. Îşi îndesă într-o raniţă cât mai multe pachete cu hrană şi butelii, apoi, decis, se îndreptă spre intrarea în măruntaiele straniei planete. Imensele columne ale astronavelor ce înconjurau locul creau o atmosferă sinistră; toţi aceia care le conduseseră până aici pieriseră. O senzaţie de repulsie îl năpădi. Ce putea să însemne această greaţă: instinctul de conservare? Apoi Dav pricepu şi rămase încremenit, ascuns pe după tronul de aterizaj al unei cosmonave. Din partea opusă înainta spre întunecata gură trupul unei moluşte uriaşe. Abia atunci îşi dădu seama Dav de adevărata situaţie. Spre deosebire de cel care venise dinadins în acest cimitir sideral spre a-i înfrunta enigma, vietatea din faţă se împotrivea forţei ce-o atrăgea. În mod paradoxal, tocmai propria-i voinţă ce-l mânase până aici îi îngăduia acum lui Dav să aibă o anumită libertate de acţiune.

Potrivindu-şi la vizieră ecranul videoamplificator, observă nu numai eforturile disperate pe care le depunea făptura cu aspect de caracatiţă – muşchii tentaculelor ei se agitau parcă sub imperiul groazei –, ci mai ales amănuntul extrem de important că, fără îndoială, era îmbrăcată într-un costum spaţial. Aşadar, înaintea lui nu se zbătea un animal aborigen, ci o fiinţă gânditoare, străină ca şi el de

acea planetă. Din când în când, pe corpul creaturii scânteiau ca nişte semnale de alarmă o mulţime de fotofori, şi imediat Dav resimţea acel execrabil câmp de primejdii.

Odată ajuns pe buza pâlniei, ciudatul cefalopod se pomeni antrenat în adânc. Toate zbaterile i-au fost inutile.

În câţiva paşi Dav străbătu distanţa ce-l despărţea de orificiul căscat între astronave. Orgoliul său se dovedea mai tare decât teama. Beţivanul de Guthrie avusese deci dreptate. Coordonatele planetei, descripţia reliefului, cosmonavele părăsite, trompa aceea aspiratoare – totul coincidea cu ceea ce găsise aici şi se potrivea cu informaţiile cvasifantastice pe care le culesese în nesfârşitele-i drumuri galactice.

Placa de sub Dav îl transporta lin în jos. În jurul său eră întuneric.

Coborârea nu dură mult, apoi banda rulantă îl duse orizontal şi accelerat mai departe. Abia atunci îi trecu prin minte să-şi aprindă lampa atomică din fruntea căştii. Culoarul pe care-l străbătea semăna cu o galerie de mină. Şi de data aceasta Guthrie spusese adevărul, deşi nimeni nu dădea nici două parale pe sporovăielile lui de astromatrod eşuat în speluncile de la periferia Galaxiei. Numai un nebun ca Dav i-a putut da crezare. Dar cum să nu-i dea, când bâiguielile bătrânului, smulse între două căni cu *zgromb*, însemnau pentru Dav veriga esenţială ce lega relatările îndoielnice ale basmelor de realitatea contemporană? Doar străvechiul Schliemann mai cutezase să caute fabuloasa Troie luându-se după datele furnizate de miticul Homer. Dar acest Homer, oricine ar fi fost, lăsase o operă extraordinară, care ea însăşi reprezenta o dovadă a geniului. În vreme ce Guthrie nu era pentru

întâmplătorii ascultători decât un beţivan lăudăros. Şi nici chiar lui Dav nu-i venea să-l creadă până la capăt, totuşi…

Deşi se aştepta la ceva neobişnuit, fu realmente surprins atunci când, după vreo oră de la începutul cursei, escalatorul îl debarcă în acea incintă imensă ca un peisaj. Majoritatea creaturilor pe care le văzu nefiind antropomorfe, Dav ar fi atribuit locului atmosfera unui muzeu de cosmobiologie, dacă întreaga mizanscenă nu i-ar fi creat impresia unei arhaice săli de aşteptare de pe lângă astroport.

Observă reacţiile cefalopodului capturat înaintea lui: oscila buimăcit de spectacolul la care asista.

Sute de priviri se întorceau mute spre cei doi nou-veniţi.

Dav îşi roti ochii peste mulţimea acelor făpturi cu aspect atât de eteroclit. Printre grupurile de arahnoizi, de insectomorfi, de sferoide remarcă bucuros şi câteva fiinţe cu o alură omenească. Apoi văzu ceva care-i acceleră brusc bătăile inimii: de-a lungul pereţilor erau instalate… numeroase mese de şah!

În acele clipe, Dav Bogar se simţi foarte aproape de ceea ce putea însemna pentru el fericirea. Întreaga-i viaţă se concentrase în jurul unei idei, care acum ajunsese într-un punct culminant.

Născut în spaţiu, Dav rămăsese curând orfan de mamă, al cărei loc l-a ţinut cu dragoste, dar şi cu severitate tatăl său, Gregory Bogar. Băiatul a dovedit o precoce pasiune pentru amuzamentele matematice. La patru ani, învăţând numai din partidele celorlalţi regulile şahului, începu să joace şi imediat îşi învinse toţi adversarii de pe „Speranţa“, cum se numea astronava lor. Talentul

îi era evident, încât, după o lege nescrisă a rutelor cosmice, Dav devenise deodată bunul cel mai de preţ al acelei obişnuite expediţii, a cărei misiune era să transporte câteva sute de pământeni pe Struve, o planetă prielnică a sistemului eta Cassiopeiae.

Prima oprire a cursei au făcut-o pe Henderson din Proxima Centauri. Wulf Mooneye, comandantul navei, cu gândul la un posibil câştig, dar şi din dorinţa ascunsă ca nevârstnicul său învingător să-şi găsească şi el naşul, vesti că sub jurisdicţia lui se află un copil-minune. Cu îngăduinţa lui Gregory Bogar, Dav avea să lupte – după metoda chit sau dublu – cu jucători ai planetei gazdă. Dintr-un spectacol de bâlci, întrecerea luă foarte repede o turnură senzaţională. Excepţionalul talent al lui Dav se dezvălui în numai câteva zile. Ştirea se răspândi fulgerător. Primiră invitaţii de pe toate continentele, dar Gregory Bogar făgăduise unui prieten din copilărie să se strămute pe Struve, la 18 ani-lumină de Terra, şi fiindcă, vorba unui poet, era inebranlabil ca Steaua Polară, refuză să se stabilească pe Henderson, deşi i se făceau cele mai ispititoare propuneri.

Cei ce voiau să-l înfrunte pe micul şahist nu mai aveau astfel la dispoziţie decât opt zile, răstimpul până la plecarea astronavei. Pariurile şi premiile urcară în săgeată. Copilului – care abia împlinise cinci ani – nu-i era îngăduit să dispute zilnic mai mult de două partide. Aceste condiţii operară o radicală selecţie printre posibilii săi adversari. În penultima zi a sejurului veni la hotelul cosmodromului chiar Adlen Varalaunis, campionul de pe Henderson. Însăşi vizita lui valora cât un premiu. A fost acea lungă manşă a neobişnuitului meci, deşi Gregory Bogar, dându-şi consimţământul, pretinsese: „Dar să nu dureze mult… Mâine doar o pornim la drum.“

După mai bine de patru ore, lupta se încheie remiză. Varalaunis voi să discute cu Dav între patru ochi.

– Ai jucat excelent, îi spuse campionul.

– Şi tu ai jucat foarte bine, răspunse băiatul. Nimeni n-a reuşit până acum să-mi smulgă o remiză.

– Mie da şi uneori am şi pierdut. Iar acum, cu tine, deşi am vrut să câştig, n-am fost în stare. Poate că m-a descumpănit faptul că eşti atât de mic, dar poate că adversarul e altul… Ţi-am întins curse, am complicat mereu jocul, tu însă descopereai mereu soluţia cea mai bună, adică mişcarea cea mai simplă şi cea mai eficace. Uneori mi se părea că am înainte o „maşină de şah“…

– N-am putut să câştig partida cu tine… murmură cu un fel de uimire băiatul.

– Nu uita că sunt de 21 de ani campionul unei planete, spuse parcă scuzându-se Adlen Varalaunis. Am o experienţă foarte mare, dar n-am izbutit să te învinge. Desigur că inteligenţa ta şahistă este superioară. Ba mai mult: nu cred să fi existat mulţi oameni în lume cu o minte ca a ta. Poate Morphy de pe Terra… Dar deşi câştiga toate meciurile, mai pierdea şi el câte o partidă şi, de altfel, a murit nebun. Sau, poate, Kim Kerim de pe Moore…

– El cum a murit?

– Nu se ştie. Legenda spune că dorea să găsească un adversar de care să fie învins. Şi deoarece continua să fie invincibil, a construit o maşină uriaşă pe care a învăţat-o tot ce ştia el despre şah. Dar nici ea n-a fost în stare să-l bată. Şi într-o zi

Kim Kerim a dispărut. Poate că s-a sinucis, obosit de această triumfală singurătate.

– Ce înseamnă „triumfal“? șopti Dav şi campionul realiză deodată că în faţa lui se află un copil de cinci ani.

După ce-au plecat de pe Henderson, Gregory Bogar luă o hotărâre curioasă, unică în felul ei, care avea să stimuleze celelalte laturi ale personalităţii lui Dav, dar care va fi ascuns şi consecinţe negative: nu-i permise băiatului să mai lupte la eşichier decât la sfârşitul unui an de cursuri (iar numărul jocurilor era în funcţie de succesele şcolare). Competiţia şahistă devenea propriul ei premiu. Stindardul amatorismului nu mai fluturase, probabil, niciodată atât de orgolios.

În timp ce majoritatea MIT-iştilor [1] , a psihopedagogilor, ca să nu mai vorbim de fanii şahului, criticau vehement hotărârea lui Gregory Bogar, Dav – un copil cuminte (deşi la fel de dârz ca taică-său), modest şi meditativ (deşi printre oamenii mari nu se pierdea cu firea), harnic la învăţătură (deşi atras şi de sporturile trupului) –, socoti clauza „şahului-premiu“ nu mai puţin legitimă decât celelalte iniţieri la care era supus la diferite intervale. Căci pentru Dav voinţa părintelui său era lege. De altfel, îl admira cu toată sinceritatea: Gregory avea şi el o memorie fenomenală (ca interpret al navei era preţuit de toţi pentru cele câteva zeci de limbi galactice pe care le stăpânea); nu este exclus însă ca admiraţia lui Dav să fi rămas neştirbită şi datorită faptului că tatăl său nu fusese niciodată învins la şah, deoarece refuza să joace, socotindu-l, din cauza variantelor lui incomensurabile, un joc de noroc.

Timp de trei ani băiatul şi-a ţinut promisiunea. Învăţa foarte bine şi nu se aşeza în faţa eşichierului

decât la sfârşitul ciclurilor de instrucţie. Dar creierul său devenise un subiect sideral. Cu mult înaintea fiecărei escale soseau la bord invitaţii şi provocări. Atunci când scurtele vacanţe coincideau cu sejururile, Dav avea voie să participe la „micile campionate“, cum le numea chiar el în glumă. Plăcerea continua să fie gratuită deoarece Gregory Bogar refuza orice premiu. („Vrei să ajungi un saltimbanc?“ îl ameninţa el pe Dav.) Nu însă şi capitanul navei, care, pe ascuns, „aranjând“ periodicele meciuri, strânsese o avere, iar acum regreta amarnic că periplul lor nu mai ţinea decât zece ani.

În acest răstimp, atracţia băiatului pentru şah nu dispăruse. Neavând un partener aievea, începu să joace singur cele mai neverosimile partide. Spre marea-i dezamăgire, îşi dădu seama că nu-i în stare să se bată: invariabil ajungea la remiză. Se zvonea că cineva izbutise totuşi să-l învingă: o fetiţă mai mică decât el. Umna era o orfană pe care comandantul navei primise s-o crească şi o folosea la gospodărie. Dar despre aceste incredibile înfrângeri nu se poate afirma nimic precis, niciuna dintre ele nerămânând consemnată.

Într-o zi (pe atunci Dav împlinise 11 ani) îşi călcă totuşi cuvântul. La o escală în timpul căreia „micile meciuri“ erau prohibite, întrucât nu-şi terminase examenele, băiatul a fost anunţat de Umna că Wulf Mooneye îl aşteaptă în cabina lui. Intrând acolo, îl găsi pe căpitan discutând cu un bărbat în vârstă, tolănit într-un fotoliu; avea ochi inteligenţi şi, după cum i se păru copilului, era îmbrăcat foarte elegant.

– Dav, autoritar căpitanul, ai să joci o partidă…

– Ştii că tata nu-mi îngăduie decât…

– Nu-i vom spune nimic lui Gregory, râse Mooneye. Dumnealui este cunoscutul Mer Hlavon, unul dintre conducătorii acestei planete. În plus, este campion de şah. De câţiva ani tot aşteaptă venirea navei noastre. Voia să te cunoască şi, iată, îţi face cinstea să joace cu tine…

– Dar nu pot să trec peste voinţa tatălui meu, spuse ferm Dav.

– Ce-ar fi să discutăm cu el! interveni oaspetele. Mi-ar face o mare plăcere să te văd la treabă… De altfel, îţi *voi dărui* această carte… continuă Hlavon, accentuând cu tâlc viitorul verbului.

Dav luă volumul gros şi greu, tipărit în anul 2193 la New Delhi. „Romanul şahului de la originile-i mitice până la dispariţia legendară a lui Kim Kerim“, citi şi parcă-l săgetă un curent electric. Apoi marcă supratitlul: „Jocul pe care Terra l-a oferit Galaxiei“.

– Nu pot, gemu copilul. Şi cu tata degeaba aţi discuta. E un om de neclintit.

– Şi tu eşti la fel? întrebă zâmbind vizitatorul.

– I-am făgăduit că nu mă voi aşeza cu nimeni la masa de şah înainte de sfârşitul examenelor, şopti Dav, ca şi când ar fi spus o taină sau şi-ar fi căutat cuvintele. Ţinea imensul tom la piept ca pe o comoară. Brusc avu certitudinea că nu va înapoia cartea şi sentimentul acesta complex (în care ideea culpabilităţii se precipita ca o drojdie, deasupra rămânând înfiorat elixirul tare al bărbăţiei) îi procura o stranie plăcere. Probabil, atunci, pentru prima dată, avu Dav conştiinţa *pasiunii* (şi nu numai a inteligenţei) lui şahiste.

– Şi, ţine seama, spuse Hlavon, că îţi voi dărui cartea *indiferent* dacă vei câştiga sau nu.

Era clar!

Deodată Mooneye se adresă celuilalt bărbat folosind limba celor din Vega, încredinţat că băiatul nu va înţelege. Dar Dav înţelese:

– Şi contractul nostru? Tot indiferent?…

– Nu, îl întrerupse hotărât Hlavon. Contractul rămâne aşa cum l-am semnat: numai dacă puştiul câştigă vei primi cartuşul cu elementul 114; altminteri, te voi despăgubi pentru deranj. Oricum, singurul câştigător eşti tu.

– Şi el… mârâi Mooneye, doar îi dai cartea. Dar chilipirul este al tău, căci mi s-au oferit şi premii mai mari.

– Poate, făcu rece Hlavon, dar nu la noi. Şi se întoarse înspre Dav: Ei, băiete, ce gânduri ai?

– Nu văd decât o singură cale, răspunse el calm, deşi emoţionat.

– Vasăzică ai descoperit o soluţie! remarcă amuzat vizitatorul.

– Ce ţi-am spus eu! exclamă Mooneye în aceeaşi limbă conspirativă.

– Dacă nu mă uit la tabla de şah e ca şi când aş juca singur.

Rostea, desigur, un neadevăr, dar în acea vreme nu era încă absolut convins că, jucând singur, de orice parte ar fi fost, îi era imposibil să piardă.

– O idee de as! îl aprobă Hlavon. Şi ai mai jucat aşa?

– Niciodată cu alţii.

– Eu şi cu 107 deodată. E ceva ce se cheamă un simultan orb.

– Cu 107?! bâigui Dav, tulburat nu pentru că i s-ar fi părut imposibil acest lucru, ci pentru că nu-i trecuse niciodată prin minte s-o facă. Era ca descoperirea unui joc mirific.

– Aşadar vom lupta fără eşichier şi vom fi ca şi singuri…

– Vom fi ca două triumfale singurătăţi, completă grotesc băiatul, amintindu-şi cuvintele lui Adlor Varalaunis.

– Asta schimbă situaţia, interveni Mooneye în limba pe care-o socotea secretă. În contract nu este stipulat că puştiul va juca fără tablă. Dacă faceţi remiză, îmi dai cartuşul.

– Nu fi hrăpăreţ! îl apostrofă Hlavon. Contractul rămâne cum l-am întocmit. Felul în care vom juca n-are nicio importanţă. Chiar băiatul a spus că-i singura cale ca să nu afle taică-său.

– E necinstit! Băiatul e în dezavantaj.

– Eu voi juca la fel.

– Tu eşti însă campion la simultane…

– Sunt! Dar nu m-am lăudat niciodată că n-am fost învins de nimeni.

– Nu, dacă nu schimbi contractul, nu veţi juca. Şi căpitanul se adresă lui Dav: M-am răzgândit puştiule, o lăsăm pe altă dată.

În acelaşi moment, privirile lui Mer Hlavon şi ale lui Dav se îndreptară complice spre carte.

– Eu nu m-am răzgândit, pronunţă răspicat băiatul.

– Vrei să-l chem pe taică-tău?

– Nu-l vei chema, murmură cu ochii arzând Dav.

De la o vreme, poate tocmai fiindcă-i era interzis să joace când voia, Dav luase obiceiul să trateze toate problemele existenţei ca pe nişte partide de şah. Şi, deşi experienţa-i de viaţă era inerent restrânsă, hotărârea lui nu constituia numai teoretic cea mai bună mişcare, ci avea să se dovedească implacabilă. Dar Dav încă nu ştia cât de infinit mai complicate decât manevrele şahului sunt acţiunile sufletului omenesc.

Căpitanul îi lăsă să joace. Altminteri, ar fi pierdut întreaga afacere. Era cel dintâi lucru pe care Dav îl prevăzuse.

Spre surpriza adversarului său, care, generos, alesese figurile negre, Dav izbuti destul de uşor să remizeze. Cartea era a lui; deci al doilea punct câştigat.

Hlavon, după cum îl prevenise pe căpitan, refuză să-i dea preţiosul cartuş. Aici începură complicaţiile. În timp ce ieşea din cabină, Dav îi auzi pe cei doi bărbaţi certându-se şi ameninţându-se.

La plecare vizitatorul îl văzu pe băiat că-l aşteaptă.

– Îi dai cartuşul? întrebă Dav.

– Nu, râse Hlavon pricepând că de pomană încercaseră adineaori să nu divulge secretul târgului, apoi schimbă vorba: Mi-a plăcut cum ai susţinut atacul împotriva sicilienei.

– Împotriva cui? făcu mirat Dav.

– Nu ştii ce-i o siciliană?

– Nu.

– Nici gambitul regelui?

– Nu.

– Hm! îşi râse-n barbă campionul. Ar fi trebuit să mă aştept la asta.

– La ce trebuia să te aştepţi?

– Nu-i nimic. Vei afla tot ce nu ştii sau mai degrabă tot ce ştii răsfoind această carte. Şi acum, spune: ai jucat dinadins la egalitate.

– Da. Mi s-a părut că aşa ţi-aş putea mulţumi pentru darul tău…

– Asta-i bună! Dar ai fi putut pierde…

– Dimpotrivă. La mişcarea a 28-a, dacă aş fi forţat aş fi putut câştiga. Recunosc însă că mi-a fost frică…

– Frică! strigă bucuros celălalt.

– Mi-a fost teamă să nu-ţi mulţumesc prea mult. Însemna să pierzi cartuşul…

Mer Hlavon îl învălui pe băiat cu o privire grea în care se amestecau uimirea, ciuda şi o anumită tandreţe.

– Mă, puştiule! mormăi.

– Ba nu, râse Dav. Mi-a fost teamă cu-adevăratelea.

– Abia acum înţeleg. La mutarea a 29-a, după ezitarea ta, am pornit atacul. Oricine ar fi trebuit să piardă.

– Şi tu ai fi pierdut în locul meu?

– Cred că da. Ai jucat însă atât de precis, de simplu şi de tare, încât tot acest final mi s-a părut un vârtej care ne sorbea spre remiză. Iată de ce îţi meriţi cartea, de vei mai fi având nevoie de ea. În orice caz, dacă vreodată vei avea nevoie de mine, încheie grav Mer Hlavon, vei găsi pe această planetă un prieten.

Wulf Mooneye nu era mai rău decât mulţi alţi căpitani angajaţi de Federaţia galactică. Îşi cunoştea perfect meseria şi părea mulţumit să facă regulamentar naveta între două colţuri ale Universului mai mult sau mai puţin stăpânit de om. Cei de la centru considerau aceasta drept o suficientă dovadă de abnegaţie; nu le era uşor să găsească mulţi căpitani capabili, care să admită ca o jumătate din viaţă să şi-o petreacă în două sau trei călătorii intragalactice. Cu toate acestea, ca şi alţi comandanţi de astronave, Mooneye îşi făcea datoria nu din devotament, ci fiindcă existenţa nomadă îi procura o libertate în ochii lui de neconceput pentru muritorii de pe stătătoarele planete. Lipsit de geniul şi caracterul exploratorilor de lumi noi, el n-avea nici tăria „s-o rupă cu civilizaţia“. Rutele cosmice erau supravegheate de poliţia spaţială, astfel încât pirateria cerea şi ea anumite însuşiri psihice şi profesionale. Or, ştiind că nu-i dăruit cu asemenea însuşiri, că în orice caz n-are şanse prea mari să ajungă un „corsar“ de prima mână, a primit, resemnat, să se bucure de privilegiile pe care le avea orice comandant de cursă lungă. În timpul călătoriei, căpitanul era stăpânul navei. Dacă nu săvârşea o faptă din pricina căreia să fie destituit la proxima escală, nimeni nu se interesa de diversele afaceri învârtite în tenebrele spaţiilor. Şi, de obicei, câştigurile nelegale obţinute de Mooneye se

încadrau în speţa contrabandei. (De altfel, răutăcioşii îi stâlceau cu tâlc numele, spunându-i „Money“…)

Apariţia lui Dav a însemnat pentru el o „deschidere de orizont“. Jucând rolul de manager avea impresia că reprezintă un adevărat ferment de cultură, chiar dacă mobilurile, după cum se va vedea tot mai clar, îi erau josnice. În ochii săi de autocrat, împotrivirea puştiului echivala pur şi simplu cu o răzvrătire, care, fără nicio îndoială, trebuia pedepsită. Problema delicată consta în aceea că mai avea nevoie de Dav. Cu viclenia-i elementară, intuise însă că băiatul era pasionat de şah, astfel încât afacerile vor continua. Dar nesupunerea trebuia pedepsită…

A doua zi căpitanul i-a povestit râzând lui Gregory Bogar că, spre a încerca tăria sufletească a lui Dav, i-a propus să joace o partidă de şah, iar băiatul, deşi s-a codit la început, până la urmă a căzut în plasă.

Gregory, care de la o vreme se simţea rău cu sănătatea, s-a arătat mai mult abătut decât supărat.

Dav îi ascultă încremenit mustrările. Aşadar fusese totuşi pârât. Principalul era însă ca Gregory Bogar să nu afle de aranjamentele suspecte ale căpitanului.

– Tată, spuse în cele din urmă băiatul. Să ştii că n-a fost o partidă ca toate celelalte: între noi n-a existat nicio tablă.

– Mă sperii! exclamă Gregoiy Bogar. În aşa hal te-a pervertit acest joc?

Deşi i se strângea inima văzând chipul supt al lui Gregory, Dav nu-şi putu stăpâni un zâmbet.

– Crede-mă, pentru mine a fost ca o problemă de matematică. Parcă nici n-am jucat. Şi ca să taie nodul gordian, adăugă: Uite ce mi-a dăruit Mer Hlavon!

Şi-i arătă cartea.

– Ai început să-ţi şi vinzi păcătosul ăsta de talent! gemu Gregory şi indignarea acestuia îl bucură pe Dav: avusese dreptate – căpitanul voia să-l pedepsească, dar nici prin gând nu-i trecea să-şi mărturisească afacerile.

– Omul mi-a dăruit cartea indiferent dacă pierd sau câştig. Deci nu poate fi vorba de vreo vânzare. Dorea doar să vadă cum gândesc. De aceea am şi renunţat la tabla de şah: am vrut să-mi pun la încercare mintea. Dacă însă crezi că am greşit, te rog să mă ierţi. E ultima dată că am jucat înainte de examene.

Tatăl său îl privi mâhnit, dar şi cu o duioşie pe care foarte rar i-o mai observase:

– La fericirea şi la viitorul tău mă gândesc, Dav, deşi uneori, poate, ţi se pare că mă port prea sever. Nu vezi? Sunt bolnav… Cine ştie ce se mai poate întâmpla. Dar, cât îmi stă în puteri, voi lupta ca să ajungi un om întreg.

– Tată, mai spuse Dav, ştiu că-mi vrei binele şi voi face să fii mândru de mine. Nici nu bănuieşti cât de mult pot învăţa! Ascultă-mă însă şi te rog să nu te întristezi. Mi-ai zis odată că şahul este un joc de noroc. Poate că ai dreptate. În cartea aceasta scrie că n-a fost posibil să se calculeze numărul total al partidelor de şah, dar se arată că el este mai mic decât 10^{10}. Un număr fantastic! Mintea unui om este prea neînsemnată pentru a-l cuprinde. Totuşi, gândeşte-te: *n-am pierdut niciodată!* Cu niciun joc de noroc nu s-ar putea întâmpla asta. Aici este un

mister şi tot atât de mult cât te iubesc pe tine doresc să-l dezleg. Nu mă împiedica!

– Chiar dacă este aşa, nu vei dezlega misterul jucându-te. Soluţiile se găsesc întotdeauna în adânc sau dincolo de aparenţe. Îmi pare rău, copile, dar nu poţi scăpa de-nvăţătură, adăugă Gregory cu un zâmbet, palid.

– Tată, izbucni Dav, ca iluminat, îţi făgăduiesc că nu voi mai juca şah nici chiar după examene.

Gregory îşi îmbrăţişă mişcat băiatul. Nu bănuia că acestuia îi trecuse prin cap una dintre demonicele-i mişcări prin care-şi uluia adversarii: o apărare ce însemna în acelaşi timp un atac virulent. Nemaijucând, îşi va respecta promisiunea, iar pe nemernicul de căpitan îl va pedepsi!

Dav îşi dădu seama îndurerat că sănătatea lui Gregory Bogar se şubrezea tot mai mult Şi, de parcă ar fi vrut să înfrunte răul fizic cu armele spiritului, se străduia din răsputeri să aline suferinţele tatălui său, oferindu-i necontenit prilejuri de bucurie. Memoria, inteligenţa şi eforturile disciplinate îl ajutară pe Dav să absolve cu strălucire clasele de învăţământ. Toţi profesorii săi îi elogiau hărnicia şi ascuţimea minţii, dar cel mai mult îl aprecia navigatorul-şef:

– Ai un băiat straşnic, îi mărturisi odată lui Gregory. Îl văd cel mai bun adjunct al meu, deşi n-are decât 14 ani, iar apoi mă va putea chiar înlocui…

– Sunt fericit de ceea ce-mi spui, răspunse bătrânul Bogar, deşi nu cred că fiul meu va urma această cale. Ţelul nostru este să rămânem pe Struve, unde ne aşteaptă prietenul ce ne-a chemat.

Dav cunoştea şi el această dorinţă a tatălui său, dar, fără s-o arate, ideea că periplul lor va lua cândva sfârşit nu-i facea nicio plăcere. Pentru el adevărata existenţă era cea sideralã. Unde, în afară de spaţiile întinse, mai aveai sentimentul exaltant că stelele se dau la o parte în calea ta vijelioasă? E adevărat că oraşele planetare însemnau şi „micile meciuri“ atât de amuzante, dar hotărârea pe care o luase de a nu mai juca risipise şi această magie.

A nu mai juca şah cu oameni vii nu însemna însă pentru Dav a nu mai juca singur sau cu marii campioni ai trecutului. În această privinţă, cartea primită de la Mer Hlavon era ca o mină imensă. După ce a citit-o pe nerăsuflate, copie câteva zeci de partide formidabile şi începu iar să le joace într-un fel original. Alegea invariabil culoarea învinsă şi căuta cele mai târzii mişcări din care ar fi putut întoarce destinul bătăliei. În partidele încheiate la egalitate, luând pe rând locul albului şi pe acela al negrului, descoperea mutările victorioase cele mai aproape de final. Folosind această metodă, Dav avea impresia că-i are în faţă pe înşişi uriaşii care cutremuraseră cândva arena eşichierului. Unele remize celebre (ale lui Steinitz cu Lasker, dintre Capablanca şi Alehin, dintre Spasski şi Fischer sau acelea rezultate din lupta lui Kim Kerim cu robotul său şahist) îi lăsaseră într-adevăr visător, dar în general forţa de joc a străvechilor coloşi nu i se părea lui Dav chiar atât de mare.

Cea mai extravagantă ciudăţenie o găsea însă în faptul că serii de partide şi variante purtau denumiri, pentru el, lipsite de importanţă. Mai înţelegea ca anumite deschideri sau gambituri să amintească de campionii din vechime, iniţiatorii acelor configuraţii, cu toate că şi el le parcursese de nenumărate ori fără să ştie cum le cheamă. Dar ca o partidă să se numească *spaniola* sau *indiana veche* sau *siciliana*, iată ceva de-a dreptul absurd!

În mintea lui Dav *nici nu existau variante* în accepţia obişnuită. De fapt, aceasta a şi constituit cea mai teribilă descoperire la care a ajuns studiind cartea dăruită de Mer Hlavon. Şahiştii din trecut ucideau şahul, ciopârţindu-l într-o infinitate de secvenţe, nelegate între ele sau alăturate în mod accidental şi arbitrar. Poate doar unii stranii jucători ca Morphy, Alehin sau Aruaria să fi văzut pe tabla cu 64 de careuri şi altceva decât o înşiruire de sumbre şi austere structuri. Pentru Dav, fiecare mişcare de pe eşichier se asocia imediat unei culori.

Partidele deschise, în care predominau figurile cu atac rapid pe ambele fronturi, îi suscitau imaginea unui vid central brăzdat de fulgere alternând între carmin şi portocaliu. Loviturile mai lente, dar dure ale mişcărilor combinative învăluite de înaintarea pionilor îi apăreau aidoma unui câmp de forţă în jurul căruia şerpuiau culori între galben şi verde, întretăiate când de dungi aprinse, când de linii obscure. Tabloul bătăliei îi putea sugera apoi fie o stea albastră cu raze întunecate sau vii, după cum manevrele poziţionale erau mai ascunse ori mai limpezi, fie un astru indigo sau chiar violet, închipuind cu undele-i prelungi, de tenebre, o încleştare supremă, ce şovăia între un blocaj definitiv şi o fatală explozie.

Fără să ştie, Dav întrevăzuse în meandrele şahului corespondenţa culorilor pe care un alt adolescent insolit o descoperise cu veacuri în urmă pentru vocale. Probabil că niciodată nu va fi auzit de Rimbaud, al cărui sonet părea să închidă în sine o cosmogonie, dar pentru Dav, din nenumăratele izvoade ale jocului regesc izvorau inepuizabile jerbele unor aurore de muzici.

Sentimentul sunetului se născu însă ceva mai târziu, graţie Umnei. Cei doi copii crescuseră

împreună şi o puternică afecţiune spori şi ea necontenit între ei. Lipsa mamei contribuise într-un fel la consolidarea prieteniei lor şi, desigur, şi severitatea cu care-şi educau copiii Gregory Bogar şi Wulf Mooneye. (Este drept că acesta din urmă, deşi îi era tată vitreg şi o punea la o sumedenie de corvezi gospodăreşti, n-o iubea mai puţin pe Umna decât îl iubea Gregory pe fiul său.) Cert este că niciunul dintre cei doi copii nu şi-ar fi putut imagina lumea fără celălalt.

Lucru curios, Umna – ca şi Gregory Bogar – nu iubea şahul. Spunea că un joc mult mai viu întruchipează pentru ea muzica şi florile. Băiatul era surprins şi oarecum mâhnit de această aversiune dovedită tocmai de fiinţele la care ţinea cel mai mult. Dacă însă măcar aparent se închinase înaintea dorinţei lui Gregory, faţă de Umna avea o atitudine contrarie: în timpul „vacanţelor“, o sâcâia mereu cu eşichierul. Iar fetiţa primea să joace cu el, deşi adevărata plăcere nu i-o procura şahul, ci pasiunea dezlănţuită a băiatului, glumele, artificiile şi feericele nebunii pe care era în stare să le facă pe mica scenă cu figuri. Dav juca şah cu Umna, aşa cum leul se hârjoneşte tandru cu puiul său. Şi, fiindcă era o fată inteligentă, ea prinsese o mulţime de „secrete“ mulţumită cărora izbutea să-i bată adesea pe jucătorii vârstnici de pe „Speranţa“. Totuşi, şahul nu-i plăcea şi nu scăpa niciun prilej să i-o declare lui Dav. Îndărătnicia lui de a o sili pe Umna să vadă frumuseţea aşa cum o descoperea el era, de fapt, absurdă. Dav însă nu-şi dădea seama şi, la împotrivirea fetei, reacţiona în continuare în mod absurd: îi îngăduia să câştige, ba şi mai mult: o împingea într-acolo.

Lamb, navigatorul-şef, chiar îl tachina:

– Pe mine nu m-ai lăsat niciodată să câştig, deşi te-am învăţat meseria, dar pe Umna o laşi.

– De unde ştii? îl întrebă aproape speriat băiatul.

– Ea însăşi mi-a zis după ce m-a bătut, răspunse hâtru Lamb, ridicându-şi semnificativ sprâncenele-i groase. S-a laudat că poate să-i învingă pe toţi, până şi pe tine, atunci când vrea.

Dav roşi până în vârful urechilor, dar nu din pricina faptului că i-ar fi fost ştirbit renumele de invincibil, ci pentru că Umna violase taina pe care el o socotise numai a lor.

– Cu ea e altceva, mormăi navigatorul, dar a ajuns să mă bată.

– Nu te pricepi, de asta te bate.

– Atunci nu te pricepi nici tu.

– Pe mine nu se poate spune nici că m-a bătut, nici că m-am lăsat.

– Dar ce se poate spune, mă rog?

– Aia n-a fost şah. A fost un fel de joacă de joc…

– Joacă de joc?! îngână Lamb şi izbucni în hohote de râs.

De fapt, dintr-o pură plăcere, Dav redescoperise matul invers.

În vremurile acelea eroice, când abia se înfiripau firele încă atât de fragile ale transporturilor interstelare, orice călătorie, pe lângă faptul că necesita cel puţin câţiva ani (în ciuda propulsiei fotonice folosite de majoritatea cosmonavelor, vitezele supraluminice erau încă o raritate), implica şi o bună doză de risc. Dacă unele primejdii erau naturale (meteoriţii, de pildă,

pericol minim care creştea însă considerabil odată cu distanţele străbătute), alte ameninţari constituiau consecinţa negativă a progresului tehnic sau a contactului dintre lumi adesea extrem de diferite. Pirateria cosmică nu fusese abolită, în ciuda eforturilor disperate depuse de poliţia siderală şi a hotărârii celor ce conduceau Consiliul federaţiei galactice de a menţine securitatea rutelor.

Cu o escală înainte de sosirea pe Struve, lui Mooneye i s-a comunicat că în zonă a fost semnalată o cosmofregată care atacase şi răpise câteva astrocargouri. L-au sfătuit să aştepte acolo, până ce flotila poliţienească îi va prinde pe bandiţi, dar căpitanul „Speranţei“ îşi continuă călătoria, socotind că probabilitatea de a fi interceptaţi de tâlhari era minimă.

Până la sfârşitul periplului lor nu mai rămăseseră decât opt luni. Dav împlinise şaptesprezece ani, iar Gregory Bogar, pe care boala îl ţintuise la pat, găsea totuşi o satisfacţie în faptul că fiul său era acum navigator adjunct. I-ar fi plăcut desigur o meserie mai puţin spaţială, dar se mângâia spunându-şi că Dav, pe baza cunoştinţelor pe care le-a dobândit, se va putea recicla într-un institut de pe Struve. Iar băiatul, dându-şi seama că sfârşitul tatălui său era aproape, nu încerca în niciun fel să-l dezamăgească.

Şi iată că se petrecu ceva care avea să readucă la ordinea de zi talentul şahist al tânărului Bogar, într-un mod însă cu totul neaşteptat. Ceea ce Mooneye considerase improbabil a survenit totuşi, tâlharii le-au tăiat drumul, somându-i să se predea. Lupta n-a ţinut mult, dar s-a soldat dezastruos pentru cosmonava lui Mooneye. „Ghepard“, fregata-pirat, avea nu numai arme puternice, ci şi o tehnică mai avansată în domeniul navigaţiei.

Briganzii au pus stăpânire pe „Speranţa“. Şeful lor, un uriaş, care nu părea să aibă mai mult de 40 de ani, ordonă ca membrii echipajului şi călătorii să fie închişi în cele cinci mari saloane ale navei capturate. Îi vizită pe rând, recomandându-se ca un suveran, Larn al III-lea, şi asigurându-i că vor fi lăsaţi în viaţă, dar că vor fi trimişi pe planetoidul piraţilor care aveau nevoie de braţe de muncă.

– Regret pentru voi, adăugă el, că hazardul v-a scos în calea „Ghepardului“. Dar aceasta n-are în definitiv nicio importanţă. Vă veţi convinge că existenţa în mijlocul nostru nu e chiar atât de rea. Ştiu că mentalitatea unor „târâtori pe planete“ [2] nu se poate adapta uşor la ideea ruperii de aşa-zisa lume civilizată. Nu uitaţi însă că multe imperii au la obârşie acţiunea unor piraţi.

Larn al III-lea avea o figură inteligentă şi deloc fioroasă, dar bieţii oameni îl priveau îngroziţi.

– După cum vedeţi, încheie el, intenţiile noastre, deşi surprinzătoare, nu sunt sângeroase. Totuşi, cei mai mulţi dintre băieţii mei sunt nişte duri – o cere meseria dificilă pe care o facem. De aceea v-am strâns aici, numai spre binele vostru, şi vă sfătuiesc să nu încercaţi să evadaţi.

Toţi cei care-i ascultau pe Larn erau convinşi că fuseseră închişi în săli pentru ca „durii“ să jefuiască în voie cabinele. Dar ce puteau face?

În timp ce inginerii reparau avariile pe care artileria „Ghepardului“ le pricinuise „Speranţei“, alţi piraţi se îndeletniciră cu inventarierea bunurilor de pe cosmonava captivă. Totodată întocmiră o listă a prizonierilor (locul de unde veniseră, sexul, limbile vorbite de ei, gradele de instrucţie, profesiunea, relaţiile pe care le aveau printre cei de pe planete).

Nici Gregory Bogar, nici Dav n-au pomenit de jocul de şah. Cert este că Larn al III-lea a aflat de talentul navigatorului adjunct. Unele versiuni atribuie aceasta indiscreţie lui Mooneye însuşi, iar desfăşurarea evenimentelor pare să confirme presupunerea.

Într-o zi Dav a fost chemat în cabina lui Larn.

– Am auzit, îi spuse surâzând uriaşul, că de vreo 14 ani-lumină nimeni n-a reuşit să te bată la şah. Sper că vei primi să faci şi cu noi câteva partide…

– Aş face, răspunse tânărul Bogar, dar am făgăduit tatălui meu că nu voi mai juca…

– Văd că tatăl tău mai trăieşte, zise Larn aruncându-şi ochii peste listele de pe masă. Deşi este grav bolnav… De vreme ce i-ai făgăduit, vei putea primi tot de la el dezlegarea…

Cuvintele piratului n-aveau nicio rezonanţă ostilă, dar puteau fi şi o ameninţare.

– Îmi îngădui să vorbesc cu tatăl meu? ceru prudent Dav.

– Fireşte, încuviinţă Lam. De altfel, gândindu-mă că ţie îţi va veni mai greu, i-am cerut căpitanului Mooneye să discute cu Gregory Bogar.

– Şi dacă tata nu-şi va da consimţământul? întrebă Dav, adulmecând o nouă manevră a lui Mooneye.

– Voi regreta şi atât. Nu veţi suferi nimic de pe urma supărării mele. Şi, văzând privirea neîncrezătoare a tânărului dinaintea sa, continuă: Nimeni nu poate fi silit să facă un lucru împotriva voinţei lui. De ce taci? întrebă şeful piraţilor dezvelindu-şi dinţii într-un zâmbet larg. Îţi pare

suspectă bunătatea mea după toate cele întâmplate? Răspunde-mi fără teamă!

– Da, recunoscu Dav.

– Mă bucur că eşti sincer. Voi fi şi eu. Faptul că v-am atacat este condamnabil după unele legi; noi suntem totuşi încredinţaţi că am procedat cum se cuvine în folosul planetei noastre. Dacă însă am pricinui vreun rău unui bolnav neajutorat ne-am socoti în culpă, chiar din punctul nostru de vedere.

Dav continua să tacă, iar Larn, căruia nu i se oferea prea des prilejul confesiunilor, se simţi subit atras pe această pantă:

– De la civilizaţia cu care am rupt-o n-am păstrat decât ce ne slujeşte: tehnica, muzica şi, te poţi bucura, şahul. L-aş fi putut interzice, dar am socotit că ajută la ascuţirea minţilor noastre. Nu există nimeni de pe bordul „Ghepardului“ care să nu joace şah.

– Unde se află planeta voastră? rosti deodată fără nicio legătură Dav. De data aceasta Larn rămase mut. Nu-ţi cer coordonatele, ci doar distanţa aproximativă de aici…

– Ce te priveşte? replică destul de tăios şeful piraţilor.

– Nu mă priveşte în niciun fel, dar mă întrebam câţi ani trebuie să trăiţi departe de planeta voastră? Rentează oare acest sacrificiu?

Lam râse:

– Sacrificiul nu-i chiar atât de mare sau în orice caz nu din pricina asta. Până nu vei deveni unul dintre ai noştri nu vei afla însă unde ne este

bârlogul. Pot totuşi să-ţi spun că nu-i deloc pe aproape…

– Aşadar „Ghepardul“ este o navă supraluminică.

– Ai ghicit. Şi ridicându-se de pe locul său, Larn al III-lea încheie: Ei bine, tinere, te sfătuiesc să meditezi la propunerea mea. Nu vei avea decât de câştigat. Dacă vei primi să joci cu noi îi vom asigura tatălui tău un tratament special. Există la bordul „Ghepardului“ câţiva medici excelenţi… Du-te şi vorbeşte cu Gregory Bogar…

Adeverindu-i bănuielile în legătură cu Mooneye, discuţia lui Dav cu tatăl său n-a fost mai puţin surprinzătoare: bătrânul fusese încunoştinţat despre oferta piraţilor şi-şi dădea consimţământul.

Contrariat, Dav intui că îndărătul neaşteptatului acord al lui Gregory Bogar trebuia să se ascundă ceva extrem de grav: o „combinaţie“ a căpitanului, fără îndoială. Dar ce anume? Nu încercă totuşi să-l tragă de limbă pe bolnav, tocmai din pricina promisiunii făcute de Larn. Nu-i rămânea decât să se încline destinului.

Prima partidă a avut loc în uriaşa sală a întrunirilor de pe „Ghepard“. Sute de spectatori se înşiruiră în fotoliile amfiteatrului. În mijlocul acestuia, Dav trebuia să joace cu cel mai bun şahist al piraţilor: un individ cu o mutră nu prea simpatică. Arbitru era însuşi Larn al III-lea. Imaginea combatanţilor era reprodusă tridimensional la dimensiuni înzecite, astfel încât toţi cei de faţă aveau o viziune perfectă.

Înainte de începerea luptei, Dav se apropie de Larn:

– Mi-ai spus ce se va întâmpla dacă primesc să joc. Ce va fi dacă voi pierde?

– Ne vom bucura că am învins, dar sper să câştigi cel puţin la început, pentru ca spectacolul să fie mai pasionant.

După primele mutări, Dav înţelese că adversarul său, deşi juca bine, era incomparabil mai puţin primejdios decât Varalaunis ori Hlavon. I-ar fi putut da cel puţin un turn drept avantaj, însă desigur că piratul n-ar fi primit un asemenea dar, socotindu-l înjositor. De aceea, spre deosebire de rivalul său, care atacă îndrăzneţ din deschidere, Dav manevră prudent ca să treneze cât mai mult ostilităţile şi-şi propuse să cedeze turnul doar la mijlocul spectacolului.

Faptul că nu mai jucase de câţiva ani – constată el – nu-i diminuase întru nimic acuitatea şi forţa de calcul. Dimpotrivă, prezenţa eşichierului înaintea lui îi aducea o indicibilă voluptate, pe care nu i-o putea anula nici gândul că este numai un pion într-o altă partidă, într-o partidă ciudată, condusă de Mooneye.

Pe lângă plăcerea în sine a disputei cu un partener aievea, Dav cunoştea, probabil pentru întâia oară efectiv, gustul artificiului teatral. Până atunci, fie că luptase cu şahişti slabi pe care îi lichida simplu şi rapid, fie că înfruntase cu toată seriozitatea adevăraţi campioni, nu recursese decât în mod accesoriu la procedeul capcanelor sau al labirinturilor. Acum însă, nevoit să tărăgăneze jocul cu un adversar mediocru, se găsi în situaţia de a imagina o serie de stratageme prin care o bătălie inegală putea lua aparenţa unor veritabile ostilităţi.

Agresivitatea piratului nu era decât un foc de artificii care izbutea totuşi să înfierbânte asistenţa. Îngăduindu-i să zburde, Dav îşi intensifica pe nesimţite presiunea poziţională. Urmă o cascadă

de sacrificii, pe care majoritatea celor din amfiteatru, socotindu-le decisive pentru succesul brigandului, le întovărăşeau cu salve de urale. Şi tocmai la apogeul acestui entuziasm Dav îşi lansă atacul scurt şi năprasnic, iar inamicul său se pomeni KO.

Sala amuţi într-o clipă. Piratul se holba la regele-i făcut mat, de parcă ar fi fost martorul unui truc de prestidigitaţie. Apoi, vijelios, zvârlindu-şi braţul drept, îl înşfăcă pe Dav de umăr, şi în timp ce-şi vântura pumnul stâng peste eşichier, scoase un soi de răgete nearticulate: fusese atât de convins de victorie, încât eşecul suferit i se părea un furt.

Sutele de piraţi începură să vocifereze şi să huiduiască, când deodată difuzoarele amplificară hohotele de râs ale lui Larn:

– Mi-a plăcut! îi strigă lui Dav. Ai jucat ca un corsar sadea.

Înţelegând în sfârşit situaţia, piraţii prinseră să aplaude şi să fluiere pe învingător, pe când învinsul se retrăgea pleoştit. Dar o şi mai mare bucurie i-o procura lui Dav Umna care se apropie de el şi-l îmbrăţişă. Nici nu-şi dăduse seama când mica lui prietenă de joacă devenise o fetişcană fermecătoare şi sprinţară, ca legendarul gambit Marshall din partida spaniolă. Băiatul roşi înfiorat şi ameţit de simţămintele pe care şi le descoperea.

– Tata îţi cere să nu te miri de nimic, îi şopti la ureche fata. Îi va propune lui Larn un simultan între tine şi toţi piraţii. Chiar dacă îţi pare o nebunie, tu să primeşti. Ai înţeles?

– Bine, încuviinţă Dav şi abia atunci îl observă pe Mooneye cum discuta aprins cu stăpânul „Ghepardului“.

– Tăcere! strigă Larn al III-lea, ridicându-se în picioare. Iată ce pretinde omul ăsta! Zice că tânărul Bogar poate să joace deodată cu noi toţi, fără să fie învins. E vorba deci de un simultan împotriva a 278 de adversari… Dar căpitanul Mooneye îmi propune un târg. Ascultaţi şi spuneţi-vă părerea! Dacă Bogar ne bate pe *toţi* – zice el – ne va despăgubi, dar cere să-i eliberăm împreună cu astronava lor. Procentul de remize să fie procentul celor care vor rămâne în captivitate, iar o singură partidă pierdută de Bogar echivalează cu pierderea concursului. Să primim?

O larmă infernală se dezlănţui în amfiteatru.

Dav se întoarse spre fotoliul în care stătea tatăl său şi-l privi întrebător. Cu faţa răvăşită de suferinţă, acesta izbuti totuşi să schiţeze un zâmbet şi să-şi clatine aprobator capul. Dav avu impresia că primeşte un pumn în stomac. Dar nu din pricina palorii aşternute pe chipul lui Gregory Bogar şi nici din teamă că ar putea pierde o partidă din 278. Ceea ce îl năucise era că tatăl său admisese *un asemenea târg*.

– Ei, ce părere aveţi? mai întrebă o dată Larn, văzând că oamenii lui se codesc.

Pricepuseră că Dav juca formidabil şi nu erau deloc siguri că forţa lor unită l-ar fi putut întrece.

– Am uitat să precizez un lucru important, luă cuvântul Mooneye. Dav Bogar va juca legat la ochi.

Un vuiet de uimire umplu amfiteatrul. Piraţii n-ar fi fost piraţi dacă ar fi rămas nesimţitori la acest rămăşag insolit; acum aveau certitudinea că vor câştiga: cum ar fi fost în stare mintea unui singur om să cuprindă atâtea partide??

– Primim! zbierară ei într-un cor fioros.

– Avem suficiente table de şah? întrebă Larn.

– Avem dacă le luăm şi pe acelea de pe „Speranţa“.

– Atunci, instalaţi-le imediat. Jucătorii se vor aşeza în faţă. Ceilalţi să ia loc în fund. Sunteţi cu toţii aici?

– Lipseşte numai Bohorgo…

– Bucătarul… Să vină şi el! ordonă Larn.

– Dar ce mai mâncăm după aia? se auzi un glas, desigur, al vreunui mâncău alarmat.

– Deocamdată vedeţi să nu mâncaţi bătaie! strigă autoritar Larn. Să-l văd şi pe Bohorgo!

Începură preparativele. În primele 16 rânduri ale amfiteatrului au fost aşezate eşichierele disponibile.

– 23 dintre noi n-au pe ce juca, se plânse unul.

– Nu-i nimic, replică Larn. 23 dintre voi vor controla jocul; vor comunica mişcările şi le vor înregistra la calculator; vor fi un fel de arbitri de linie, iar eu voi conduce de aici… A, dar trebuie să stabilim un amănunt absolut necesar…

Şi, întorcându-se spre Dav, îl întrebă:

– Cât timp crezi că-ţi va lua o mutare?

– Mă voi strădui să răspund imediat după fiecare anunţ al mişcării adverse.

– Suntem totuşi mulţi. Nu putem prelungi exagerat lupta. Trei secunde îţi ajung?

– Numai trei secunde? se auzi un glas.

Era al lui Lamb, navigatorul-şef.

Dav se uită la atatăl său. Îl uimi din nou surâsul palid care-i flutură peste buze. Apoi îi căută din priviri pe Mooneye: faţa lui arbora un fel de încredere calmă, dar îndărătul acestei aparenţe se putea ghici o încordare ciudată.

– Da, îmi ajung! îngăimă Dav.

– Foarte bine, reluă Larn. Deci fiecare adversar al lui Bogar va avea timp de gândire 15 minute. Cel care nu-şi rosteşte mutarea în clipa în care îi vine rândul pierde partida. Asta e valabil şi pentru Bogar. (Piraţii râseră.) Primii zece învinşi dintre voi renunţă la permisiile pe trei ani-lumină. (Râsetele conteniră.)

– Dar acela care face remiză sau câştigă? se interesă careva.

– Va căpăta o permisie de un an pe Lasso din Vega.

– Banco! boncăluiră câţiva în timp ce o mulţime de glasuri intonară celebrul song al zgrombului arzător socotit aproape un imn al planetei jocurilor de noroc.

Lui Dav i-a fost pusă pe cap o cască spaţială cu viziera lăsată; doar interfonul îl mai lega de cei din jur. Având dreptul să joace mereu cu albele, putea să-şi organizeze un plan de luptă; cele 255 de table şi le distribui pe grupe, după deschideri, aşa cum proceda şi Alehin. Este drept că acesta n-a dat mai mult de 32 de simultane „a l'aveugle", dar Hlavon disputase 107, probabil după aceeaşi metodă.

– Putem începe? auzi glasul lui Larn.

– Masa 1, c2-c4! rosti drept răspuns Dav.

Îl amuza faptul că numărul celor 255 de adversari era divizibil cu trei: împărţindu-i în trei grupe de 85 de table, îşi propuse să recurgă pe rând la deschiderile c4, d4 şi e4.

Primele mutări se succedară vertiginos. Dav făcea o treabă de rutină, iar majoritatea rivalilor săi continuau stereotip, fiindu-le frică să nu intre în complicaţii primejdioase. Foarte puţini, fie din lipsă de experienţă, fie din îndrăzneală, se aventurau pe căi mai puţin bătute. Curând Dav avu impresia că dirijează o mare orchestră bine pusă la punct, atenţia concentrându-i-se asupra solourilor formate din cei ce jucau excentric. Dintre aceştia din urmă doar vreo nouă îi solicitau o încordare deosebită, ceilalţi intrând rapid, tocmai din pricina nechibzuinţei lor, în situaţii critice. Partidele obişnuite înaintau placid, dar spre mişcarea a zecea deţinătorii pieselor negre se pomeniră în largul oceanului de variante, când cumînţenia de la început nu-i mai ajută cu nimic. Primii care pierdură au fost nesăbuiţii: debutând greşit şi-au precipitat eşecul. Majoritatea jucau însă la remiză, ceea ce părea să-i avantajeze deoarece Dav îşi propusese să obţină un număr maxim de victorii pentru a-şi salva din captivitate cât mai mulţi tovarăşi. Din acest motiv el a fost acela care a complicat jocul pentru a-şi sili adversarii să comită erori. După nici trei ore, zeci de piraţi se găseau în poziţii disperate, dar nu cedau de teama ameninţării lui Larn. Treptat, toţi îşi dădură seama că cele 15 minute acordate erau prea puţine pentru calcularea culoarelor certe pândite la tot pasul de capcane. Pierdură năprasnic şase dintre temerari, neputând să înfrunte labirintul în care intraseră de bunăvoie. Câteva zeci se încurcară însă nu dintr-o exagerată cutezanţă, ci din spaima de a nu pierde. Părea că din bezna posibilităţilor fără număr o

imensă plasă picase asupra lor, iar la căpătul acesteia îi scruta halucinant ochii unui monstruos păianjen. Pe niciuna dintre table nu mai era linişte. Fiecare se afla într-o situaţie dramatică, fiecare avea iluzia vreunei mişcări salvatoare sau decisive, fiecare simţea în jurul său fatalul suflu al necunoscutului. Şi deodată capetele piraţilor se lăsară peste mesele de şah. Era ca un val care pornise de la marginea amfiteatrului şi se întindea necontenit. Concentrat asupra rândurilor din faţă, Larn şi arbitrul de centru nu observară această ciudăţenie. În clipa în care un jucător nu răspundea la apel era socotit învins şi enumerarea mutărilor continua fără întrerupere. Abia atunci când un întreg şir de combatanţi căzură ţepeni pe mesele din faţa lui, Larn se alarmă. Dar era prea târziu. O clipă mai târziu el însuşi se prăbuşi într-un somn fără vise.

La strigătul lui Larn, Dav îşi ridică viziera căştii şi câteva momente rămase stupefiat: toţi cei din amfiteatru dormeau duşi. Dintr-odată pricepu stratagema lui Mooneye: profitând de peripeţiile simultanului care galvanizase atenţia tuturora, căpitanul îi hipnotizase (probabil prin intermediul unui aparat cu infrabiounde).

– Hallo? se auzi Dav chemat şi-l văzu pe Mooney scoţându-şi casca. Ajută-mă! Avem la dispoziţie trei ore. Să-i luăm pe ai noştri de-aici ca să-i trezesc. Am nişte planuri măreţe.

Din jurnalul de bord găsit în cabina lui Larn reieşea că astrofregata aparţinuse Academiei fotonice de pe Struve şi fusese recent capturată, ca şi personalul ei navigant. Cunoscând din scripte numele acestor prizonieri, Mooneye i-a identificat uşor după ecusoanele purtate pe haine.

– Ei au să-mi conducă „Ghepardul“ pâna la Struve, iar pentru treaba asta o să capăt un premiu de categoria minus doi, se lăudă căpitanul.

– Şi cu echipajul piraţilor ce ai de gând? se interesă Dav.

– Îi trimit înapoi, în vizuina lor…

– Ai aflat unde le este planeta?

– Nu, dar au să-mi spună chiar ei, rânji superior Mooneye. Îndată o să-ncepem să-i trezim unul câte unul. Înainte de a-i arunca în cală [3] , am să-l întreb pe fiecare dacă vrea să-l propulsez acasă ori preferă să-l zvârl pe pustiile siderale… Comanda salvnavei se face de la bordul central… ei nu pot decât să frâneze atunci când ajung în vecinătatea unei planete. Înţelegi!? Chiar dacă unii vor minţi sau nu vor voi să-mi răspundă, de la câţiva tot am să obţin coordonatele…“

– Nu era mai bine?…

– Nu! Ce rost ar avea să mă car cu ei până-n Struve? Îmi ajunge să ştiu unde le este bârlogul. Singurul pe care îl vom lua cu noi este domnul Larn al III-lea.

Zăvorât într-o cabină specială, Larn putea să mediteze la ciudăţenia destinului său. Corsarii zăceau şi ei întemniţaţi în „cală“, iar Mooneye aştepta doar să verifice care dintre informaţiile despre Larna – planeta dinastiei Larn – erau corecte, ca să lanseze într-acolo nava cu piraţi.

În aceste zile lui Dav îi veni cheful să-l viziteze pe Larn al III-lea, lucru pentru care trebuia să capete încuviinţarea căpitanului Mooneye. Bineînţeles că acesta se împotrivi:

– Nu văd ce interes ai…

– Sunt curios să aflu ce se petrece în capul lui.

– Pentru asta nu-i nevoie să-l vezi. Ţi-o pot spune eu.

– Tu nu eşti pirat.

– Aş fi putut fi, zâmbi condescendent Mooneye.

– Nu, n-ai fi putut! replică Dav şi celălalt nu-şi dădu seama dacă trebuia să se considere măgulit sau ofensat.

– Bine, reluă după un timp de gândire căpitanul. Îţi voi face această plăcere. Dar ai grijă să nu păţeşti ceva. Un individ ca el este întotdeauna primejdios.

Căpitanul dăduse doar un sfat obişnuit, dar instinctul nu-l înşelase: întrevederea cu şeful piraţilor avea să fie pentru Dav crucială.

Când intră în cabina prizonierului, îl văzu pe acesta întins pe un pat (improvizat între vase cu flora planetelor vizitate, minerale stranii, animale îmbălsămate sau mulate şi sarcofagul transparent în care zăcea mumia lui Xarotono, conchistadorul cosmic zeificat de băştinaşii de pe Lecka). Părea să doarmă, dar ochii îi erau deschişi. Dav se aşeză lângă el şi aşteptă. Larn nu-i dădu însă nicio atenţie. Dav îl privea curios şi, ştiindu-se stăpân pe situaţie ori fiindcă îl iritase nepăsarea celuilalt, nu rosti nici el vreun cuvânt. După un timp, se ridică şi se îndreptă spre uşă. Abia atunci rupse Larn tăcerea:

– Bănuiam că ai să vii.

Şi-şi întoarse capul spre tânărul său vizitator.

– Ce te făcea să bănuieşti asta? întrebă Dav, revenind lângă pat.

– Voiai să afli cum a fost în stare un om ca mine să cadă în plasa unui prost ca Mooneye… şi râse. Ori ceva în genul acesta.

– Mai degrabă ceva în genul acesta. Mă interesează cum gândesc oamenii. Cât despre căpitan… ce-aş putea spune! Văd că *tu* i-ai picat în plasă…

– Nu-i chiar atât de prost pe cât am socotit la început, dar nici departe nu e. Or, greşeala mea e că n-am apreciat cum se cuvine această foarte mică diferenţă.

– Pentru tine această foarte mică diferenţă a fost dezastruos de mare. Aşa se petrec lucrurile şi în şah. Cel care ştie să vadă mai departe joacă mai bine.

– Ai venit să-mi dai lecţii? mârâi deodată Larn şi se ridică de pe pat.

– Vorbeam despre şah, la care mă pricep. Dar, spune-mi: dacă aş fi câştigat, te-ai fi ţinut de cuvânt?

– Este o întrebare copilărească. Un om necinstit ţi-ar putea răspunde „da“ fără să-l poţi dezminţi, în ceea ce mă priveşte, probabil că până la urmă m-aş fi ţinut de cuvânt…

– Probabil? Aşadar nu eşti sigur.

– Nu sunt, deoarece aş fi încercat să te iau cu mine, dar dacă n-ar fi fost posibil m-aş fi ţinut de cuvânt.

– Şi de ce ai fi vrut asta?

– Fiindcă oamenii ca tine sunt „sarea pământului“, cum se zicea în vechime, iar pentru o comunitate restrânsă ca a noastră, preţul lor devine incalculabil.

Mai ales după începutul întrevederii cu Lam, Dav nu s-ar fi aşteptat la asemenea declaraţii. Dar, deşi nu-şi putu stăpâni cu totul o anumită satisfacţie, deveni circumspect.

– Îmi trece prin minte cam care este preţul meu, rânji, gândindu-se la afacerile ticluite de Mooneye. M-ai fi pus să joc cu „târâtorii planetelor“…

– Eşti un nătărău, tinere! Larn îşi scutură capul, a mirare amestecată cu ciudă. N-ai înţeles nimic. Şi se aruncă cu lehamite pe pat.

Un fulger de mânie izbucni din ochii lui Dav; mintea sa însă, parcă detaşată din reţeaua instinctului, raţiona calm: ocara aceea putea fi o cursă, dar şi aprecierea sinceră a faptului că se înşelase. În ambele cazuri trebuia să-şi stăpânească supărarea.

– Vrei să te cred că nu m-ai fi silit să joc pentru voi?

Larn râse scurt, dispreţuitor:

– Iată dovada că eşti un nătărău. Dacă ai fi fost unul dintre ai noştri – şi dacă ai fi primit să vii cu mine te-aş fi putut socoti de-al nostru – fără nicio îndoială că ai fi jucat pentru noi. Fiecare ins de pe Larna se zbate pentru binele ei…

– Acum pricep… murmură Dav pe tonul ruşinat al unui elev prins cu lecţia neînvăţată.

– Te lauzi, îl întrerupse celălalt, ridicându-se într-un cot şi scrutându-şi sarcastic interlocutorul. Tot

n-ai priceput.

– Ba da! rosti cu însufleţire Dav. Am priceput mai multe decât crezi…

– Fleacuri! N-ai de unde să ştii ce se petrece în capul meu. Pe scurt, lucrurile stau aşa: oricât de bine ai juca şah, câştigul pe care l-am fi putut trage de pe urma ta e-o nimica toată pe lângă avuţiile aduse de oricare dintre căpitanii mei trimişi să captureze o navă. La asta nu te-ai gândit!

– Poate, replică evaziv Dav.

– Iar în ceea ce priveşte talentul tău de şahist, n-ar trebui să fii din cale afară de înfumurat, adăugă Larn, având impresia că nu fusese crezut. Cunosc pe cineva care te-ar fi bătut.

– Zău! făcu neîncrezător şi totodată bucuros tânărul Bogar.

– Te îndoieşti?

– Nu, dar până nu joc cu acel cineva n-am de unde să ştiu care dintre noi este mai tare. Poate-l invităm aici…

– Du-te naibii! se stropşi bărbatul trântit pe pat. Dav se ridică şi se îndreptă din nou spre uşa. Data viitoare poate că-mi aduci o sticlă de zgromb! strigă hohotind stăpânul Larnei. Şi un pulover gros. Am îngheţat în frigiderul ăsta în care m-aţi vârât.

Şi Larm avea dreptate, căci fusese închis în „Camera fosilelor“.

După anii liniştiţi petrecuţi pe „Speranţa“, Dav se simţi copleşit de avalanşa evenimentelor, pentru el insolite, din ultimele zile. Nu mai puţin decât

întâlnirea cu Larn, îl tulbură metamorfoza pe care o trăia Umna. Dragostea lor aproape frăţească se schimbă, graţie ei, în ceva de nebănuit până atunci; sau bănuit teoretic, din benzile audiovideotecii, dar nu sub întruchiparea aceea răscolitor de dulce, străină şi dragă ce i se lipea de piept, invadându-i trupul cu o genune de simţăminte noi şi teribile, ce-l făcea să pălească ori să i se urce sângele în obraji dintr-o singură privire a ei. Şi chiar de n-ar fi cunoscut, în calitatea lui de navigator, ungherele cele mai ascunse ale „Speranţei“, tot le-ar fi descoperit acum, ca refugiu pentru beţia primei iubiri.

Dacă pentru unii adolescenţi imaginea dragostei este generatoare de versuri, pentru Dav ea se transforma în meandre de şah. Sub dogoarea vulcanului emoţional izbucnit în fiinţa lui, filoane până atunci îngheţate, se topiră, îngăduindu-i să pătrundă într-o lume probabil nemaivăzută de nimeni. Deşi controlat de fenomenala-i forţă combinatorie, acel nou univers era o inconsumabilă feerie, aidoma cântecului şi culorilor prin care natura explodează de nunţile păsărilor.

Toate aceste plăsmuiri păreau zadarnice, întrucât, probabil, numai o minte ca a lui ar fi găsit în ele vreun înţeles, dar şi din pricina faptului că pentru Umna preţuiau infinit mai puţin decât dezmierdările aievea. De altfel, ea avea despre şah o părere oarecum simplificatoare, dar, în definitiv, umană şi realistă. În ochii ei, eşichierul reprezenta exclusiv un câmp de luptă. De aceea, impresionată de simultanul lui Dav cu piraţii, lua mirificele focuri de artificii pe care el i le oferea ca pe nişte flori ale minţii lui învăpăiate, drept un antrenament necesar unor viitoare încercări ale puterii. Şi, ştiind că tatăl ei dorea ca Dav să susţină noi meciuri, Umna începu să fabuleze pe canavaua lor. El însă,

care nu învăţase încă ce înseamnă înfrângerea şi care credea că şahul trebuie să fie o îndeletnicire absolut dezinteresată, continua să secreteze constelaţii de şah, ca *Bombyx mori* – coconi de mătase sau ca unii matematicieni – algebre şi geometrii.

Această fericire n-a durat însă mult. Dav îşi dădu seama că tatăl său îşi trăia ultimele zile şi parcă însăşi conştiinţa implacabilei despărţiri îl făcu să se simtă asaltat de un noian de îndoieli. Nu s-ar fi încumetat să-şi mărturisească gândurile dacă Gregory Bogar n-ar fi început el discuţia:

– Îţi mulţumesc ca ai primit să dai simultanul…

– N-ai de ce să-mi mulţumeşti. Tu mi-ai interzis să joc şi tot tu mi-ai cerut…

– Înţeleg… Eşti necăjit că ţi-ai încălcat cuvântul.

– Nu, tată, nu înţelegi. Nu mi-am încălcat cuvântul sau nu acum mi l-am încălcat. De mult o făcusem.

– Ai mai jucat de-atunci? întrebă trist Gregory Bogar.

– N-am jucat cu nimeni, dar în capul meu partidele se perindă singure. Cum crezi că aş fi primit să mă lupt orbeşte cu atâţia adversari?

– Dar nu i-ai învins pe toţi…

– Când mi-am pus casca nu ştiam ce planuri are Mooneye. Eu am primit rămăşagul hotărât să câştig şi sunt sigur că aş fi reuşit…

– Nu ţi se pare totuşi că-i mai bine aşa cum s-au petrecut lucrurile?

– Poate…

– Nu te mai chinui şi nu mă mai chinui! Spune-mi ce te frământă!

– Tată, am primit senin să nu mai joc cu nimeni, dar n-aş fi dorit ca acest talent al meu – dacă talent se numește – să fie preţul unui târg. Tu mi-ai dat porunca. Cred în ea şi faptul că am încălcat-o nu-mi dă pace.

– Dav, băiete… îngăimă bătrânul. Sunt la marginea vieţii. Multe văd acum altfel decât odinioară. Poate că am greşit silindu-te să nu joci… deşi intenţiile mele au fost cuminţi…

Din greutatea cu care tatăl său articula cuvintele Dav socoti că-i receptează zbuciumul sufletesc.

– Liniştește-te, dragul meu, spuse, luându-i mâna descărnată. Toate mutările tale au fost bune, adăugă zâmbind înduioşat.

– Nu! protestă muribundul. Tu mă iubeşti, ai încredere în mine, dar nu eşti convins că şi ultima mea mutare a fost corectă. Or… eu… eu... nu mă îndoiesc… Şahul nu trebuie să-ţi devină un scop în sine… Altminteri, ajunge un coşmar… un monstru..? Gândeşte-te! Acum a fost cu totul altfel… A fost doar un mijloc pentru a obţine ceva mai înalt… Aş vrea ca şahul să fie pentru tine o cale de desăvârşire… nu să te sărăcească… să te usuce… să te… Asta îţi las…

După moartea tatălui său, pe Dav îl încercă sentimentul că fusese eliberat în neant. Abia acum înţelegea cât de mult îşi iubise părintele. Şi, printr-o ciudată dialectică, plauzibilă totuşi pentru mentalitatea unui adolescent, avu deodată certitudinea că singura moştenire ce-i rămânea de la Gregory Bogar era tocmai talentul de şahist. O modestie înnăscută şi educaţia ştiinţifică îl

împiedicau să-şi atribuie vreun merit în această direcţie; era pur şi simplu consecinţa unei combinaţii a genelor; fenomenala memorie semantică a tatălui său i se transmisese sublimată în abstracta ţesătură a jocului minţii. Da, aceste stranii structuri ereditare vor continua să-i lege indestructibil pe cei doi. Ca şi apriga îndârjire de a duce o idee până la capăt! Atâta timp cât va juca şah, ceva esenţial din Gregory Bogar va dăinui în Dav. Dar a juca şah cu adevărat nu mai însemna pentru el un amuzament. Cât de neputincioase sunt cuvintele să numească situaţiile extreme! În mintea lui Dav expresia „joc de şah“ era absurdă sau, altminteri, totul era joc: şi viaţa, şi timpul, şi însuşi universul.

Deocamdată însă toate acestea pluteau nebulos în sufietul său covârşit de durere. Posomorât, îşi îndeplinea sarcinile curente şi doar Umna izbutea să-l mai însenineze, urzind năstruşnice planuri de viitor. Poate şi aceste proiecte, cele mai multe legate de triumfale turnire pe planete, l-au împins spre destinul ce-l aştepta. Un rol important avea totuşi să joace şi Larn, a cărui furie de leu spaţial prins în cuşcă se converti în istorisirea teribilelor lui aventuri piratereşti. Dav îl asculta fascinat, dar altul era motivul ce-l mâna tot mai des în cabina prizonierului: îl obseda ideea că undeva, în Cosmos, exista un şahist care l-ar fi putut învinge.

În cele din urmă, când puţine săptămâni îi mai despărţeau de Struve, Dav, văzând că şeful briganzilor nu mai pomeneşte despre acel formidabil rival, se hotărî să aducă el vorba:

– Ziceai odată că ştii pe unul care m-ar bate…

– Am glumit, făcu nepăsător Larn, dar în ochi îi luciră nişte focuri ciudate.

– Nu te cred, ripostă senin Dav.

– Şi chiar ţii atât să fii bătut? se interesă cu oarecare ironie captivul.

– Nu ţin să fiu bătut şi nici nu cred că omul tău ar fi în stare…

– Ei bine, ar fi fost în stare…

– Vezi că m-ai minţit!

– Mereu te repezi, băieţaş! Am spus „ar fi fost“, nu că ar fi şi acum… De altfel, nici nu ştiu dacă mai trăieşte…

– Aha! Şi ce te face să crezi că ar fi fost?

– Când l-am cunoscut pe Guthrie – aşa îl cheamă – devenise o pompă de absorbit zgrombul. El susţine că beţia i s-a tras tocmai de la păţania cu şahul. Cică ar fi eşuat pe o planetă, în măruntaiele căreia exista o maşină de şah… un monstru pe care dacă nu-l învingeai te ucidea. Iar Guthrie a învins.

– Interesant! murmură Dav.

– Poţi crede asemenea baliverne? rosti Larn, dar nu pe un ton sceptic, ci parcă voind să priceapă ce se petrece în capul celuilalt.

Dav îşi aminti despre Varalaunis, despre legendarul Kim Kerim de pe Moore şi crezu, dar răspunse precaut:

– Acum sunt convins că mi-ai spus adevărul. Ar trebui însă să discut şi cu acel Guthrie… Unde l-ai cunoscut?

Larn rămase o vreme tăcut, jucându-se cu „Topologia combinatorie“ pe care i-o împrumutase Dav, apoi se întoarse către acesta şi, privindu-l în

fundul ochilor, întrebă autoritar, ca un profesor ce-şi examinează elevul:

– Ce-mi dai în schimb?

– Un cui [4] şi posibilitatea s-o ştergi, replică Dav fără să clipească.

– Glumeşti?

– Ca şi tine.

– O să te sugrume căpitanul…

– Ar pierde mai mult decât mine… sau măcar aşa o să socotească el… aruncă nonşalant Dav, dându-şi seama că nu-şi poate mărturisi planul ce-i încolţise în cap.

– Nu vii cu mine?

– Nu. Nu încăpem amândoi… Aşadar, unde l-ai pescuit pe Guthrie?

– Dar, dacă mă vei păcăli, cum ai mai făcut-o o dată?

– Nu te-am păcălit niciodată. Eu habar n-aveam de planul lui Mooneye. Şi de altfel trebuie să ai încredere în mine, fiindcă oricum eşti în zugzwang [5] . Unde l-ai dibuit pe Guthrie?

– Pe Drian, din sistemul Praxa sau beta-Gemenii, cum îl numiţi voi, rosti cu promptitudine Larn.

Apoi îi mai trebui un sfert de oră, ca să situeze pe acea planetă cârciuma „Ochiul săgetat“.

Şi încheie:

– Gândeşte-te că l-am întâlnit acum şase ani, că de atunci ar fi putut crăpa de sute de ori sau că, atunci

când vei ajunge acolo, el s-ar putea găsi în celălalt capăt al Galaxiei…

– Nu cred. Un tip ca el îşi face veacul într-acelaşi loc.

– Vorbeşti ca un bătrân înţelept, băieţaş! ricană Larn, încercând să-şi ascundă emoţia.

– Lasă asta! întrerupse Dav. Cunoşti numele planetei pe care a eşuat Guthrie?

– Nu. Vezi că eşti pe cale să realizezi cea mai mizerabilă afacere pe care a ticluit-o vreodată cineva?

Dav îl privi pe Larn, avu straniul sentiment că-l are în faţă pe Gregory Bogar şi-i răspunse zâmbind:

– Deocamdată mizerabila afacere ai făcut-o tu. Şi, sculându-se în picioare, se îndreptă spre uşă. A mea mai cere să fie pusă la punct.

– De fapt, ce ai de gând?

Dav simţi cum roşeşte:

– Zilele astea te voi anunţa când vom da lovitura, adăugă fără să se mai întoarcă spre Larn.

Întrebarea prizonierului îl pusese pe Dav în încurcătură deoarece, plănuind evadarea, mizase pe ajutorul Umnei. Nu i-ar fi cerut decât să oprească sau să deregleze sistemul de alarmă. Restul s-ar fi rezolvat simplu, întrucât Larn cunoştea toate compartimentele navei ce-i căzuse în stăpânire o vreme.

Era bine că o amesteca pe Umna în această poveste? Dav avea îndoieli, dar se temea să înfrunte direct mânia căpitanului; certându-se cu

Mooneye, ar fi trebuit să părăsească „Speranţa“ şi astfel să se despartă de Umna. Presupunând totuşi că ar fi fost descoperită complicitatea fetei, nu s-ar fi ajuns la acelaşi rezultat? Nu cumva îl orbise dorinţa de a nu-şi pierde iubita? Sau intenţia lui mai adâncă fusese s-o pună la încercare? Oricum, ca să ia o hotărâre, o discuţie făţişă între el şi ea nu putea fi ocolită.

– Draga mea, atacă el de la început tema esenţială, m-am hotărât să-ţi îndeplinesc toate proiectele pe care le-ai urzit în ultima vreme…

– Ce-ţi veni? se miră fata, adulmecând o primejdie.

– Visai nişte turnire magnifice. Le vei avea.

– Şi pentru asta trebuie să iei o mutră de halterofil în acţiune?

– Dacă dificultăţile şahului ar putea fi calculate în kilograme, metafora ta şi-ar pierde ironia. În felul meu, sunt un halterofil.

– Mă predau.

Şi, venindu-i sub nas, se lipi de el şi-l sărută.

– Aşadar vom cuceri lumea, iubitule!

– Chiar asta voiam să-ţi spun, o îndepărtă el tandru. De cum vom ajunge pe Struve, pornim să cucerim dacă nu lumea întreagă, în orice caz o bună parte din ea.

– Sunt fericită, Dav, şopti ea. Ce-o să se mai bucure tata!

– Ei, de asta nu prea sunt sigur.

– Cum te poţi îndoi? De când aşteaptă el să te vadă jucând serios!

– Serios?! S-ar zice că până acum am jucat uşuratic… De fapt, are dreptate Cap (aşa îi spunea el căpitanului). Şahul trebuie să devină însăşi viaţa mea. Aşadar, uite ce variantă îţi propun la deschiderea visată de tine: ajunşi pe Struve, voi pune la cale un concurs pe întregul sistem cassiopeian. Vom încasa o groaza de bani… sau, poate, nu voi juca pe bani. În orice caz, voi face rost de o astronavă de două locuri, pentru tine şi pentru mine. Cu ea vom colinda Galaxia, fiindcă voi cere o navă superluminică…

– Dav, tu iubeşti şahul mai mult decât pe mine, izbucni indignată Umna, ca şi când ar fi avut o revelaţie.

– Te înşeli, nu-l iubesc, cum nu pot spune că iubesc faptul că respir. E ceva natural. Şi, cu toate că felul meu de a gândi mi se pare absolut firesc, sunt constrâns de experienţa de până acum să trag concluzia că, statistic vorbind, creierul meu reprezintă un fenomen extrem de rar. Or, tocmai acest lucru mă preocupă…

– Deci n-ai putea renunţa să mai joci?

Tocmai ea, care îl tot îndemna să joace, îl invita într-un fel la renunţare! Cât de labil e sufletul unei fete!

– Chiar dacă aş putea, îi răspunse el cu o neaşteptată răceală, încă se pune problema acestui creier… anormal. S-ar zice că sufăr de o boală camuflată sub eticheta de „invincibil“.

– Poate că nu eşti totuşi incurabil – zâmbi Umna pe jumătate galeş, pe jumătate maliţios –, de vreme ce tu însuţi consideri uneori remiza înfrângere.

– E doar un joc în joc pe care l-am născocit ca să-mi stimulez imaginaţia, dar faptul rămâne că nu

pot fi învins.

– Şi, la urma urmei, ce vrei?

– Ţi-am mai spus: problema şahului înseamnă pentru mine problema creierului care mi-a fost dat. Dacă voi găsi vreundeva pe cineva cu un creier ca al meu sau, poate, mai puternic aş căpăta o dovadă că n-am un encefal monstruos…

– Acum te pricep… bâigui pălind Umna. Eşti, cu alte cuvinte, în căutarea cuiva care să te bată. Arzi să-l găseşti.

– Oarecum… mormăi evaziv Dav; modul brutal în care fata îşi formulase gândul îi provocase o indispoziţie aproape fizică.

Reluă, simţindu-se deodată înstrăinat de ea, ba chiar de sine însuşi:

– Tu reduci însă cea mai gravă problemă a vieţii mele la nişte efecte exterioare…

– Exterioare? exclamă revoltată Umna. Eu sunt pentru tine un efect exterior?

– Draga mea, reveni el brusc la realitate, adus parcă tocmai de ciudata reacţie a iubitei lui, ţi-am spus eu asta?

– M-ai lăsat s-o-nţeleg. Visul meu este să te văd pururi învingător, iar tu râvneşti să fii învins, încă un lucru trebuie să ştii: te iubesc, mi-aş da şi viaţa pentru tine, dar nu mă poţi sili să nu-mi iubesc tatăl, să mă despart de el. Tot ce vreau e să fim mereu împreună…

Dav o strânse pe Umna în braţe şi-şi înfundă capul în păru-i de mătăsuri. Nimic nu-l rănise până atunci atât de mult ca vorbele ei, în afară de

moartea tatălui său. Acum îşi dădea seama că întregu-i plan fusese greşit. Aplicat în viaţă, şahul asculta parcă de alte legi, devenea absurd… Va trebui aşadar să se despartă, gândi el îndurerat, dar buzele lui şoptiră cuvinte pentru Umna lipsite de noimă:

– Iubito, nu m-ai înţeles. Nu doresc să fiu înfrânt, fiindcă ar fi o dovadă că şahul este o treabă aleatorie, ceea ce mintea mea nu poate concepe.

Fata se desprinse din strânsoare, îi privi faţa pe care se întipărise un surâs amar şi izbucni în plâns. Iar el pricepu deodată că toate incongruentele meandre ale sufletului ei izvorau din virtutea fidelităţii – pe semne, ca şi în cazul său – şi nicicând nu şi-a simţit iubirea mai adâncă şi mai biruitoare.

Dav stătea în cabina de comandă, încercând să refacă eşafodajul planului său. Larn trebuia să fie eliberat; doar îi făgăduise. Umna ieşise din joc, fiind hotărâtă să nu se despartă de Cap. De fapt, era mai bine aşa. Chiar de l-ar fi urmat pe Dav în peregrinările lui, ar fi putut el s-o ia pe planeta lui Guthrie?

Gândurile i se înlănţuiau anevoie, tulburate mereu de imaginea regresivă a Umnei. Era ca şi când o şi pierduse, iar sufletul lui era bântuit de dorul de ea. Îl sâcâia şi agitaţia lui Fairy, care moşmonea la computerul de alături. Fairy era un băiat simpatic, juca binişor şah, izbutise chiar să-i smulgă vreo două remize. Zicea că nu-i pasă dacă pierde sau câştigă. „Ţin minte“, i-a spus odată, „că în copilărie am intrat cu picioarele în apa unui pârâiaş. Este cea mai frumoasă amintire terestră pe care o am. Ei bine, atunci când stau în faţa eşichierului parcă aş fi copil şi aş intra cu

picioarele în undele acelui izvor. Oricum aş juca, în atac sau în apărare, fie că mă înalţ în exploziile unor combinaţii ori mă pierd în plasma unor căutări poziţionale, simt aceeaşi prospeţime a pârâului pământean“. „Eşti un integralist înnăscut“, i-a spus Dav, folosind expresia celebrului tablou RR [6] . Ţinea la Fairy tocmai fiindcă vedea în el, independent de forţa fiecăruia, un talent de aceeaşi natură. Şi totuşi, acum Fairy reuşea să-l indispună. Lucra concentrat la ordinator, nu scotea o vorbă, dar mozaicul mişcător al luminiţelor îi perturbau lui Dav gândurile. „Îşi face atât de convins treaba, încât te pomeneşti că şi acum se simte cu picioarele în apă!“ îşi zise Dav.

– Ce tot calculezi acolo, Fairy? îl întrebă la un moment dat.

De fapt, ştia, dar îşi pierduse răbdarea. Se apropia Ziua transmisiilor, iar Fairy se pregătea pentru acest eveniment, când „Speranţa“ trebuia să recepţioneze mesajele trimise de pe Struve, iar mai toţi pasagerii navei aveau să şi le lanseze pe ale lor. În acea vreme în care comunicaţiile nu cunoşteau încă „purtătoarele transluminice“, zilele transmisiilor erau socotite mari sărbători, mai importante chiar decât ajunul anului nou, devenit în reţeaua pluralităţii lumilor un reper nesemnificativ.

– Pun la punct cea de-a 28-a transmisie, spuse Fairy. Regret că te plictisesc cu iluminaţiile mele, dar trebuie să repet primele 27 de scheme.

Pe uriaşul tablou-machetă al navei întins lângă ordinator, opt ochi magici se aprindeau mereu altfel. Dacă nu l-ar fi tulburat din meditaţiile lui, spectacolul i s-ar fi părut lui Dav chiar nostim.

– Şi mai ţine mult, integralistule?

– Nu. Am ajuns la a 19-a schemă.

Dav încercă să-şi reînnoade firul gândurilor, dar atenţia îi era atrasă necontenit de cele opt luminiţe care de fiecare dată alcătuiau o nouă configuraţie. O fi existând vreo lege în distribuţia lor? se întrebă distrat. În mod ilogic (după canoanele unui comportament obişnuit), fluxul mental i se mută de la planul atât de important pe care-l rumega la combinaţiile de pe tabloul-machetă. În mintea lui prinse a susura o idee. „Parcă aş fi intrat şi eu cu picioarele în pârâu“, se zeflemisi singur. Dar abia îşi termină Fairy lucrul şi ieşi din sală, că Dav se grăbi spre ordinator şi-l puse în funcţiune. Reluă de la început operaţiile, contemplând încordat felul în care se alcătuiră primele douăsprezece „constelaţii“ şi se strădui s-o ghicească pe cea de-a treisprezecea: rezultatul corespundea situaţiei survenite cu ocazia respectivei transmisii. Trecu la programul numărul 14 şi-l reconstitui şi pe el corect. Deşi mai simplu decât şahul, noul joc îi dădu o satisfacţie înrudită. Ba chiar îl captivă în aşa măsură, încât prin mintea lui Dav soluţiile prinseră să se perinde dincolo de utilitatea lor imediată. „Uite ce nu poate înţelege Umna!“ îşi zise zâmbind când ajunsese la transmisia a 31-a, care n-avea să aibă loc decât peste ani, când el, desigur, nu va mai fi pe „Speranţa“. Apoi, fără să-şi dea seama de ce, ca într-o ciudată supraimpresiune, îşi aminti de Guthrie, de uluitoarea-i planetă, de evadarea lui Larn. Şi într-o clipă fagurii abstracţi ai jocului de până atunci se umplură de o substanţă teribil de reală: modulul 62 din schema 29 conţinea sistemul de alarmă… Problema care-l frământase devenea solubilă! Ah, pârâiaşul!… într-adevăr, pentru transmisiile la mare distanţă, computerul principal capta energia diferitelor compartimente ale navei. Cu prilejul

unei transmisii, erau alese dintr-un număr de câteva zeci de module ale gospodăriilor anexe opt elemente ce urmau să fie absorbite şi exploatate, de fiecare dată altele, niciodată două la fel, pentru ca, practic, niciunul să nu fie privilegiat.

Exista însă o dificultate ce părea să anuleze şansa ivită: lista de restricţii după care programatorul energetic decupla sistemul de alarmă purta, din păcate, numărul 29. O unitate mai târziu! Dav se simţi ispitit să corecteze el hazardul… Dar chiar dacă transmisia 28 ar fi fost compusă dintr-un singur semnal, memoria ordinatorului ar fi păstrat operaţia, iar Cap şi-ar fi dat seama cine fusese autorul. La acest mod al raţionamentelor lui, Dav intui de la sine mişcarea infailibilă şi figura-i concentrată i se relaxă într-un surâs copilăresc şi demiurgic.

– Am impresia, îi spuse în aceeaşi zi lui Mooneye, că prizonierul nostru e cam nebun. Fie că l-a năucit ultima-i aventură, fie că-i de felul său megaloman, sigur este că bate câmpii… Ştii ce susţine? Şi Dav imită rostirea lui Larn, destul de expresiv ca să-i atragă celuilalt luarea aminte: „Ori de câte ori transmit în spaţiu indicativul LARN oamenii mei îmi răspund dacă şi unde au pus mâna pe o pradă. Numele meu face cât o comoară“…

– Ce rost avea să-ţi divulge secretul său? mormăi căpitanul „Speranţei“. Era neîncrezător, dar curiozitatea îi ciupi totuşi inima.

– Asta m-am întrebat şi eu, spuse simplu Dav. M-am gândit să nu fie o cursă.

– Cursă, pe naiba! se supără Mooneye. Peste trei săptămâni vom fi pe Struve. Dacă era prin apropiere vreo navă a bandiţilor, am fi detectat-o. Cred că ai dreptate… Larn al III-lea este un lăudăros.

După mutra pe care o făcu nu părea însă prea convins nici de ipoteza aceasta. Dar nada aruncată nu putea să nu aprindă imaginaţia ahtiată după afaceri a căpitanului. Tocmai de aceea zilele care urmară i se părură lui Dav îngrozitor de lungi; de câte ori se găsea singur în cabina sa, cerceta înfrigurat imprimanta calculatorului. Dar degeaba, Cap tot nu se hotărâse să lanseze „indicativul comorilor“. Să fi ghicit el planul navigatorului adjunct? Greu de presupus, dar prudenţa lui de „lup al spaţiilor“ îi frâna adânca-i pornire spre îmbogăţiri fabuloase.

Reţinerea lui Mooneye îi procură lui Dav penibilul sentiment al unui eşec şahist: frumoasa lui combinaţie se dovedise un bluff. Nu-i mai rămânea decât să efectueze el transmisia intermediară. Şi la momentul potrivit puse în funcţiune computerul. Nu-i veni să-şi creadă ochilor: mutarea a 28-a a gramatorului de energie fusese executată! După cum prevăzuse, Mooneye nu rezistase până la sfârşit ispitei!

Membrii echipajului împreună cu pasagerii „Speranţei“ se îngrămădeau în uriaşa sală de întruniri, aşteptând nerăbdători să înceapă mereu pasionanta sărbătoare a transmisiilor. Cu toţii se pregătiseră îndelung în acest scop. Fiecare cuvânt al mulţimii de apeluri era drămuit, fiind extrem de scump. Imperativul conciziei le şlefuise tuturora inteligenţa; adesea mesajele dobândeau o nuanţă epigramatică, iar uneori celor neavizaţi li se păreau de-a dreptul ininteligibile, din pricina laconismului, ceea ce conferea acestui miting solemn aparenţa unui joc plin de umor, dacă nu chiar absurd.

Şi, în timp ce oamenii din marea sală urmăreau încordaţi perindarea mesajelor, cu întregul cortegiu

de comentarii, glume şi hohote ce se intercalau între momentele strict tehnice, pe culoarele navei Larn, instruit de Dav, se furişa spre „cuiul“ salvator.

Nu este exclus ca Mooneye să fi fost mai surprins aflând de evadarea piratului decât fusese acesta în momentul adormirii lui infrasonore; fiindcă poţi înţelege resorturile unei capcane, dar nu şi cauzele unui miracol. Căci cum s-ar fi explicat altminteri fuga lui Larn? Singurul lucru cert era că sistemul de alarmă nu funcţionase tocmai în răstimpul transmisiilor.

– S-ar fi putut prevedea întreruperea energiei la modulul 62? se adresă furios Mooneye programatorului.

– Nu, bâigui speriat Fairy. Cum să se prevadă? Nici ordinatorul nu ştie dinainte cum va arăta schema calculată. Şi adăugă, ca spre a se disculpa: Dacă nu făceai dumneata transmisia 28, modulul 62 nu rămânea fără curent.

Era o umbră de impertinenţă în replica lui Fairy, dar Cap n-o mai sesiză. În mintea lui parcă se făcuse lumină.

– Nu trebuia totuşi să te las la Larn, mormăi el întorcându-se către navigatorul adjunct, dar cuvintele fuseseră rostite mai mult pentru sine.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Dav şi figura lui reflecta o totală nevinovăţie.

– Nimic! răspunse căpitanul, făcând stânga-mprejur.

În ciuda necazului, Mooneye nu-şi putu reprima sentimentul desfătător că de data asta mintea lui se

dovedise mai ascuţită decât a lui Dav.

Pe Struve s-au despărţit, într-adevăr, dar nu înainte de a-şi fi jurat dragoste eternă. Ritualul respectiv nu devenise în acel secol de expansiune galactică mai puţin ipocrit decât în mileniul anterior, dar ei credeau sincer în acest jurământ şi cât e omeneşte posibil s-au străduit să-l ţină. Dav i-a jurat Umnei o veşnică iubire (ştiind că esenţa existenţei lui era s-o înşele cu patima şahului), iar Umna i-a jurat lui Dav că-l va-ndrăgi de-a pururi (deşi însăşi despărţirea lor se datora faptului că ea l-a trădat din dragoste filială).

Ciudat era că tustrei (şi Dav, şi Umna, şi Cap) îşi vedeau de traiectoriile sorţii lor, abia aşteptând fiecare proxima întâlnire. Ocupată de nucleonica domestică a „Speranţei“ (deci cu o treabă importantă, dar minoră, întrucât sub această expresie se ascundea tot străvechea arta culinară) şi distrându-se cu recoltarea şi clasificarea astroflorei descoperite în cursul întâmplătoarelor escale, Umna îşi trăia efectiv viaţa visând la necontenitele lor regăsiri, a căror frecvenţă depindea în special de bunăvoinţa şi abilitatea lui Mooneye. Or, căpitanul trăgea întotdeauna un profit substanţial cu prilejul acestor „rendez-vous“- uri siderale, deoarece atunci Dav îi acorda plăcerea de a fi managerul angajamentului contractat cu Federaţia galactică şi să-şi cumpere o mică n.l. [7] , sperând că într-o zi Dav se va muta pe „Întâlnirea“, cum o botezase Umna. El însă a preferat să rămână pe „Invincibilul“, chiar atunci când, la început, străbătuseră împreună parsecii. Despărţirile se iveau mai întotdeauna din cauza divergenţelor dintre cei doi bărbaţi. Oricât ar fi beneficiat de pe urma lui Dav, Mooneye nu înţelegea să renunţe la propriile-i combinaţii financiare mai mult sau mai puţin tangente

legalităţii cosmice, iar aceste încurcături şi zăboviri erau adesea în contradicţie cu agenda competiţională a celuilalt. Fiindcă, în ciuda aparenţei, Dav dăduse navei sale numele de „Invincibilul“, nefiind mânat de orgoliul suveran al celui care într-adevăr nu cunoscuse înfrângerea; pentru el acest indicativ însemna un mod de a sfida „o anomalie mentală“. Spre a-şi testa fantasticul creier, dar şi spre a pune la încercare însuşi jocul minţii, avea nevoie de o inteligenţă congeneră, de un alt invincibil. Numele navei era, de fapt, o chemare. Şi Dav se avânta neobosit oriîncotro i se părea că poate descoperi un *alter ego*. Or, în asemenea situaţii, întârzierile pricinuite de Mooneye îl scoteau din sărite. De vreo câteva ori a luat-o pe Umna cu el, lăsându-l pe Cap să se descurce singur. Dar, fireşte, această tactică nu rezolva nimic, deoarece de cum se încheia un concurs miraculosul şahist era solicitat în altă parte, şi atunci, în loc să se certe cu bătrânul, se ciorovăia cu fiică-sa, care îl îndupleca de fiecare dată să-şi amâne plecarea. Cap revenea spăşit, dar la prima escală povestea reîncepea, aşa că până la urmă Dav a preferat, ştiind că dragostea Umnei acţiona în ambele sensuri, s-o lase la tatăl ei, care astfel mai avea o frână în escapadele lui de afaceri.

N-a trecut mult timp şi numele lui Dav Bogar a ajuns vestit de-a lungul şi de-a latul Federaţiei galactice. Cei mai mulţi îi spuneau „nebunul spaţiului“, cu uimita ironie că un jucător formidabil ca el mai simţea nevoia să înfrunte genunile siderale în căutarea unui rival. Căci toţi ştiau că, în realitate, chiar dacă Dav primea indemnizaţii importante, ele erau un fleac pe lângă ceea ce ar fi ştiut să obţină un campion ca, de pildă, legendarul Fischer. În fond, în acea vreme de structurare a unor relaţii universale itinerariile lui Dav ţineau tocmai un asemenea fir de lumină

de la o lume umană la alta. Desigur, nu asta urmărea el, dar datorită lui Cosmosul devenise şahist. Şahul – e drept – nu reprezenta decât un simplu cod, dar un cod ce simboliza însăşi inteligenţa, geniul şi farmecul omenesc.

Dacă în alte epoci oamenii îşi conjugară entuziasmul urmărind aventurile unor gladiatori, trubaduri, vedete de film sau sportivi, acum cu toţii erau pasionaţi de periplurile acestui solitar al eşichierului.

Dav juca imprevizibil, adversarilor fiindu-le cu neputinţă să sesizeze consecinţele mişcărilor sale, mai ales când îmbrăcau aparenţa banalităţii sau chiar a lipsei de noimă. Cursele lui erau întotdeauna prea îndepărtate pentru a putea fi bănuite şi evitate. Un fel de fascinaţie punea cel mai adesea către mijlocul partidei stăpânire pe celălalt jucător, ce se pomenea parcă paralizat ori atras de un maelstrom. Această forţă represoare a blocajului exercitat de jocul lui Dav nu semăna însă cu maniera superpoziţională a unui Petrosian, să spunem, deoarece nu de puţine ori ca într-o aurora boreală explodau în final faldurile fastuoase, catifelate şi cu fior cosmic ale unor combinaţii de neuitat. Mulţi mari maeştri mărturiseau că pierderea partidei le provoca o plăcere de vrajă. Era ca şi când ar fi asistat la un spectacol sideral.

Comentariile meciurilor câştigate de Dav îşi pierdeau şi ele stilul obişnuit: ar fi trebuit să însoţească fiecare mutare a lui cu un semn de exclamaţie sau să pună unul de întrebare după mai toate mişcările victimei, ceea ce ar fi fost aberant. În mod frecvent, exegeţii recunoşteau ca jocul bogarian îi pierdea într-un labirint din care nici ei nu pricepeau cum izbândeau la lumină.

Invincibilitatea lui Dav ar fi trebuit să-i inoculeze un sentiment de superioritate şi astfel să-i taie plăcerea de a mai juca. Dar el izbutea să-şi ţină mereu vie pulsiunea de luptător.

Când era în formă, adică de cele mai multe ori, se aşeza cu toată seriozitatea înaintea eşichierului, mai ales că întotdeauna avea ca rivali formidabili maeştri ai planetelor. Desigur, rămânea câteodată uimit de singularitatea geniului său şahist, dar, întrucât era un om echilibrat, modest şi lucid, extraordinarele-i facultăţi îi apareau drept un rezultat firesc al constituţiei şi al dezvoltării creierului cu care s-a născut.

– Creierul tău, i-a spus odată un neurocibercriptolog, constituie un caz unic în analele şahului.

– Depinde de cum priveşti problema, i-a răspuns Dav. Dintr-un unghi matematic, mintea mea reprezintă cazul general…

– Adică minţile tuturor celorlalţi nu sunt decât excepţii? l-a contrazis aproape indignat savantul.

– Bineînţeles. Ca şi dreapta, care este doar un caz particular al elicei.

– Vorbim despre lucruri diferite…

– Nu. Vorbim doar în limbi diferite. Mirarea ta mi se pare, de altfel, surprinzătoare. Fiind un joc matematic, şahul trebuie judecat cu instrumente de aceeaşi natură!

– Encefalul reprezintă însă alt stadiu de organizare, protesta omul de ştiinţă. Este ceva viu.

– Creierul e şi el un joc matematic al naturii.

Iată de ce câştigarea unei partide (mai cu seamă a uneia frumoase) îi procura plăcere, dar aproape niciodată un sentiment de orgoliu, iar remizele îi creau invariabil o stare de nemulţumire.

E drept că niciunul dintre adversarii săi nu se bucura ca el de un palmares nedemn. Dar egalitatea însemna, în definitiv, confruntarea unor forţe egale. Cât priveşte remizele cu avantaj [8] , ele îi apăreau ca veritabile înfrângeri, indiferent dacă aparenta superioritate era a lui sau a celuilalt. Şi astfel, treptat, această optică pe care o avea încă din copilărie i-a devenit o etică de joc. Ceea ce numai Philidor mai făcuse cândva la Dav s-a transformat în regulă: nulitatea partidei şi o socotea ca punct pierdut.

Curând, el înţelese totuşi cauza profundă a unor remize şi posibilele lor foloase. Egalitatea exista adesea doar între forţa lui şi experienţa socială pe care adversarul o acumulase. Diferitele lumi colindate de Dav constituiau tot atâtea laboratoare ce propulsau practica şi teoria şahului. Cu ele se lupta în ultimă instanţă Dav şi graţie remizelor putea sonda şi lua cunoştinţă de inovaţiile şi descoperirile făcute în şah de creierul colectiv aflat în câte un unghi al Galaxiei. Or, această instrucţie indirectă pe care i-o furnizau partidele nule l-a determinat să-şi modifice opinia asupra lor. Acum le aştepta cu nerăbdare; ele i se păreau singurele confruntări într-adevăr pasionante. Dar tocmai fiindcă învăţa prin intermediul lor Dav ajungea tot mai rar la remize, ceea ce, firește, în ochii lui le mărea preţul.

După un răstimp însă, pesemne sătul de achiziţiile făcute, avu revelaţia unui lucru pe care-l intuise încă de pe când aflase de la Larn de existenţa lui Guthrie. Observaţia milenară că jocul de şah era atât luptă, cât şi problemă tăinuită, de fapt

consecinţe teribile. Ca problemă, eşichierul însemna pentru orice minte omenească o structură permutaţională *infinită*; ca mod de luptă însă, el opunea doi adversari cu mijloacele lor de execuţie finite. Cantitatea de informaţie a rivalilor lui Dav – experienţa planetară al cărei receptacul erau – sporea direct proporţional cu talentul şi tăria lor de joc. Dar, în comparaţie cu ei, Dav înaintase departe în incomensurabilele spaţii ale şahului. Concluzia era limpede: câtă vreme nu descoperea un creier mai puternic decât al său, Dav continua doar să varieze pe tema jocului cu sine însuşi.

Iată cum i se consolidase hotărârea de a-l descoperi pe Gutbrie şi, prin el, pe fantasticul monstru şahist.

Ca toate speluncile galactice care se respectă, „Ochiul săgetat“ se găsea surghinuit la mare adâncime sub solul planetei Drian (tocmai la nivelul 157), dar o rafinată originalitate îl cocoţase lacustru (deasupra unor unde artificiale), ceea ce-i dădea aerul unei inocenţe primitive. Într-unul dintre cotloanele colibei o dibui Dav pe bătrâna deşcă siderală, ce răspundea la numele de Guthrie, când îndeobşte mai era în stare să răspundă la vreun alt stimul decât acela al zgomotului îngurgitat industrial.

La cel dintâi contact Dav n-a reuşit să-i smulgă decât câteva sunete guturale care semnificau, pesemne, umplerea cănii.

– Degeaba încerci să scoţi acum ceva de la el, îi spuse lui Dav lacustrierul. E cu totul zgrombit. Peste două zile însă…

– De unde ştii?

– Ei, asta-i! Cum să nu ştiu în cât timp îşi beau clienţii rezervele? Şi omul arătă pe un raft un şir de recipiente. Astea au mai rămas. Exact până poimâine. Ceva se petrece în burduful său atunci când rămâne fără… combustibil – cred că i se revarsă bila – fiindcă o vreme este treaz şi bătăios.

Dav îşi întoarse privirile spre omul implantat pe scaunul de alături: era un bătrân deşirat, chel, bărbos, cu ochii injectaţi şi pierduţi parcă în neant.

– Şi cine plăteşte consumaţia? Căci s-ar părea că hălăduieşte aici de multişor…

– De multişor! râse lacustrierul. Cred că n-avem noi împreună atâţia ani… în ceea ce priveşte consumaţia, cine vrei să i-o plătească? Şi-o achită în răstimpul în care este treaz. N-aş greşi dacă aș spune că el e stâlpul localului nostru.

– Da!? făcu bucuros Dav. Nu cumva joacă şah?

– Nu, şahul e o distracţie scârboasă – aşa zice el. Guthrie joacă flip-flop.

– Asta ce mai e?

– Ai să văzi când o să-nceapă nebunia.

Şi nebunia se porni în momentul în care Guthrie, în pană de zgromb, reveni la suprafaţa vieţii de toate zilele. Lacustrierul avusese dreptate să-l socotească pe ciudatul client „stâlpul localului“. Amatori veniţi şi din alte sisteme se înghesuiau să joace cu Guthrie flip-flop. Şi, fiindcă bătrânul nu putea lupta cu toţi, avea loc, pe lângă concursurile de triere, o adevărată licitaţie. Sume importante erau vărsate ca un fel de caniotă ce revenea restauratorului, în cazul în care depunătorul pierdea. Câştigul lui Guthrie – stabilit direct între acesta şi adversarul său de la masă – era evaluat în

recipiente cu zgromb veritabil [9] . Jocul propriu-zis părea la fel de trăsnit. Alcătuirile flip-flopului aduceau formal cu meandrele dominoului – numai că în loc de jetoane erau folosite diferite sorturi de sticle cu superelixire. Prin aceea că piesele puteau în anumite situaţii să fie capturate, flip-flopul semăna cu şahul şi mahjongul, iar cu pocherul datorită faptului că miza putea fi suprasolicitată. Toată această insolită mixtură era alambicată şi aleatoriu cu ajutorul unei perechi de zaruri policrome.

Dav nu se angajă imediat în competiţie, deşi, după ce studie o zi jocul lui Guthrie (chiar şi privilegiul de a asista la partide era scump), îşi dădu seama că prinsese destul ca să intre în luptă. Filmul pe care-l făcuse îi întărea această convingere. Voia însă ca, descifrând anumite posibile izomorfisme între structuri, să aprecieze tăria talentului de şahist al bătrânului.

Cel puţin la flip-flop acesta era, într-adevăr, imbatabil. E drept că majoritatea partenerilor săi se aflau acolo mai mult din orgoliu şi curiozitate decât din vocaţie, dar şi flip-flopiştii puternici se pomeneau până la urmă învinşi. Acum Dav avea certitudinea că Guthrie (o dovedea felul în care reuşea să anihileze loviturile hazardului) era sau fusese un excelent şahist.

– Pe ce jucăm? se interesă Bogar atunci când se hotărî să-l înfrunte la rându-i pe bătrân.

– Să începem cu zece carafe. Apoi vom vedea.

Guthrie câştigă uşor şi repede.

– Mai vrei? întrebă indiferent.

– Da.

– Bine, dar acum jucăm pe-un butoiaş de-o sută…

– Primesc. Răspunde-mi însă la o întrebare.

– Ce-ntrebare? mormăi Guthrie.

– Joci şah?

– Dă-l naibii! E un joc dezgustător.

– Poate pentru tine. Dar nu mi-ai răspuns. Şi ştiu de la cineva care te-a cunoscut că ai fost un şahist grozav.

– Pe atunci nu descoperisem încă flip-flopul. Dar de ce te interesează chestiile astea?

– Presupune că, dacă îţi câştig butoiaşul în loc să ţi-l iau, mă mulţumesc cu… adresa planetei pe care…

– N-are niciun rost, se împotrivi celălalt. Eşti nebun?!… Am uitat-o…

– Poate îţi aduci totuşi aminte de ea…

– De ce-mi iroseşti timpul? se supără unul dintre spectatori.

– Acum e rândul meu să-ncep, spuse imperturbabil Dav şi mută prima butelcă…

Din nou învinse bătrânul, dar de data asta după două ore de înverşunată luptă.

Era atât de furios şi de uimit, încât ultima butelcuţă pe care o câştigase o şi goli, de parcă alcoolurile tari ale zgrombului nu erau decât apă.

– Dacă toţi m-ar face să pierd atâta timp, unde aş ajunge? bombăni el. Şi nu pricep de ce te-am bătut atât de greu…

– E simplu, spuse dulce Dav. Prima oară am mizat doar pe zece carafe. Nici nu merita efortul. Cum am ridicat potul, parcă mi-a venit poftă de joc. S-ar putea ca, plusând la o mie de carafe, să te şi bat.

Guthrie se uită chiorâş la Dav şi emise un soi de râs cavernos:

– Ai de unde să le plăteşti?

Dav îşi scoase din buzunar cunoscutul obiect intitulat „p.m.c.“ [10] şi-l întinse lacustrierului, care se holba la ei:

– Verifică, te rog, dacă valorez o mie de carafe!

Omul înşfăcă plăcuţa şi se repezi la c.t. [11]

– Recunoşti că ai fost şahist? reluă Dav discuţia rămasă-n aer.

– Şi, dacă recunosc, ce-i cu asta?

– Ar fi un pas înainte. Vreau să-mi spui unde-i planeta pe care ai jucat şah şi cum a decurs toată povestea…

– Nu cumva ai de gând să mergi acolo? făcu ochii mari Guthrie.

– Ba da. Şi numai tu mă poţi ajuta să ajung…

– După cum văd că joci flip-flop, ar trebui să fiu un criminal… Nu, tinere, îmi pare rău, dar nu-ţi pot spune… Mintea mea veştejită a uitat tot ce-i legat de acel coşmar. Şi nici nu mai ţine să-şi amintească…

Spectatorii din jurul lor urmăreau perplecşi acest dialog năstruşnic.

– Acum ţi-ai găsit prilejul să te pui la taifas? îi strigă lui Dav unul mai nerăbdător. Hai începe o altă partidă sau lasă-mă pe mine…

În momentul acela reapăru lacustrierul.

– Am verificat, îngăimă el transfigurat de un incomensurabil respect. Poţi cumpăra tot ce-i aici!

Un freamăt de surpriză izbucni în sală.

– Ei, propuse plictisit Dav, ridicându-se de pe scaun, jucăm pe o mie de „fiole“ sau mă duc să caut un flip-flopist ca lumea?

– La naiba! izbucni ca pălmuit Guthrie. Îndrăzneşti să vorbeşti aşa de parcă m-ai fi bătut?! Aşază-te şi joacă!

Partida ţinu aproape cinci ore. Tot Guthrie avea s-o câştige, dar la sfârşitul ei era în acelaşi timp radios şi înnebunit de ciudă:

– Mai joci? mârâi provocator.

– Poate că mai sunt şi alţi amatori, răspunse evaziv Bogar.

Şi se întoarse către spectatorii care-i înconjurau.

– Mie mi-a cam pierit cheful, spuse careva. Mai degrabă aş paria pe unul dintre ei.

– Să pariem! izbucniră mai multe glasuri şi imediat se încinse hora rămăşagurilor.

– Cât ai câştigat până acum? întrebă Dav.

– Alea patru rafturi, răspunse mândru bătrânul. Fără să socotesc balercile pe care ţi le-am stors ţie. Mi-ar ajunge pentru un an…

– Bine, reluă Dav şi se adresă lacustrierului: Ai spus că pot cumpăra tot ce-i aici. Am cumpărat. Doar cele patru rafturi nu-mi aparţin. Ne-am înţeles?

– Da, murmură copleşit vânzătoml.

– Ce vrei, de fapt, cu tot circul ăsta? rosti cu glas scăzut Guthrie, vădit contrariat.

– Să te bat!

– Dar… dar nu vezi că nu eşti în stare?! bâigui campionul flip-flopului şi nu putu să-şi alunge dorinţa de a seca o nouă butelcuţă cu zgromb.

În sufletul său se petreceau nişte reacţii ciudate. Niciunul dintre învinşii lui de până acum nu cutezase (din pricina mizei enorme) să-l înfrunte mai mult decât o dată. Nebunul din faţa lui se încumetase totuşi s-o facă de trei ori şi se părea că nu va da înapoi nici a patra oară să se arunce în luptă. Şi, deşi învinsese mereu, bătrânul avea gustul de cenuşă al înfrângerii: în jocul necunoscutului decifrase o forţă teribilă. Însăşi chinuitoarea şi lunga rezistenţa pe care i-o opunea era o dovadă. Mai mult încă: o insolentă sfidare.

– Am impresia că eu nu te pot bate, dar ţie ţi-e frică să joci cu mine, spuse într-o doară Dav şi celălalt simţi că ia foc.

– Singur ţi-ai căutat beleaua! replică bătrânul cu o furie de gheaţă. Am vrut să te cruţ. Îţi mai ofer şansa să pierzi. Vom juca pe tot ce-am câştigat până în acest moment. Dacă te bat, faci praf o avere, dar te poţi socoti fericit. Dacă însă învingi, eşti ca şi mort. Nimeni, după ştiinţa mea, nu s-a mai întors viu de acolo.

Şi au început a patra repriză.

Spre stupefacţia tuturor, ostilităţile n-au durat de data aceasta decât un sfert de oră şi s-au încheiat prin victoria lui Dav.

Palid, Guthrie contempla cu jale nepreţuitele rafturi pierdute şi bolborosi:

– S-au dus! Acum sunt toate ale tale…

– Te ascult, îi ceru impasibil Dav.

– Îmi împrumuţi un şip?

„Dacă mai continuă să bea“, îşi zise Dav, „în curând n-o să mai fie bun de nimic.“

– Mai întâi achită-ţi datoria.

– Ha, ha, ha! scheună cu o nebunească veselie Guthrie. Ţi-e teamă că n-ai să cazi în cursă! Şi se gândi: „Trebuie să-i fac să mai joace o dată! Totul n-a fost decât o întâmplare stupidă. Poate chiar a trişat când a aruncat zarurile…“ Bine, îţi voi răspunde, reluă cu glas tare. Dacă însă n-ai să pricepi răspunsul meu înseamnă că n-ai ce căuta acolo. Planeta aceea blestemată se găseşte undeva pe un plan pe care, aici, dacă jucăm cu albele, îl intersectează traiectoria lui Drian, iar departe, pe câmpul negrului, orbita lui Blasphem… Mă urmăreşti? se întrerupse batjocoritor Guthrie.

– Până acum n-ai spus mare lucru.

– Atunci, deschide-ţi urechile şi ascute-ţi mintea! Drian este regele alb, iar Blasphem e regele negru şi tot acest eşichier sideral a încremenit la a 38-a mişcare din a treia partidă jucată de Kim Kerim împotriva lui MŞ-8 [12] . Ai înregistrat?

– Da.

– Lanţurile de pioni le vezi?! rânji răutăcios bătrânul. Şi, fiindcă Dav nu-i răspunse, continuă dispreţuitor: Pionul cel mai avansat al negrului este mormântul pe care-l râvneşti. Şi iar izbucni în râsul său strident: Să nu pretinzi că n-am jucat cinstit! Ce-ai rămas aşa, năuc!?

De fapt, de mult nu-l mai încercase pe Dav o asemenea plăcere şahistă. În clipele în care păruse năucit creierul său lucrase vertiginos, pentru ca, în final, să fulgere un nume: Tehom! „Dar dacă nu-i decât scornirea unui beţiv senil?“

– Mai joci? întrebă simplu Dav şi bătrânul oftă de nerăbdare.

– Ai zis că-mi dai un şip…

– Ia-ţi! se învoi Dav. Deşi ar putea să-ţi strice.

Şi, în timp ce Guthrie deşerta în seceta gâtlejului său o nouă butelcă, îl întrebă:

Acolo… există un număr de partide fix sau poţi încerca oricâte?

– Douăzeci! hohoti celălalt. Nici nu ştii unde ai să te duci şi te interesează câte partide ai să joci?

– Nu ştiu, dar am să aflu curând, râse şi Dav. Mizăm tot zgrombul de aici. Iar de data aceasta îmi vei răspunde clar: numele planetei, dacă-l are, şi coordonatele ei.

Sala era tălăzuită de vacarmul spectatorilor grăbiţi să încheie noi pariuri, ale căror cote urcau în săgeată.

– Joc, spuse hotărât Guthrie, dar mai împrumută-mi cinci şipuri.

– Vrei să mă laşi fără adversar? se împotrivi bănuitor Dav.

– Îţi jur: din acest punct de vedere joc *fair*. De altfel, continuă culant bătrânul, chiar dacă m-ar turti, peste câteva zile s-ar duce efectul zgrombului şi m-ai avea din nou la dispoziţie. Dar nu te mint. Pot goli şi zece fiole din astea fără să-mi facă rău. Dimpotrivă. Ele îmi vor da puterea să te înving. În această privinţă îţi declar deschis: voi fi necruţător şi perfid. Şi nu numai pentru că vreau să-mi recâştig avutul, ci şi ca să te scap de la o pieire sigură. Ceva din nebunia ta mi-a amintit de tinereţe…

– Nu mai sporovăi atât şi joacă, îl întrerupse Dav, împingându-i sub nas cinci butelcuţe.

– Vrei să mă scoţi din fire… Fie! Aruncă zarurile!

Şi bătălia reîncepu în tăcerea desăvârşită a celor înghesuiţi în marea hrubă a „Ochiului săgetat“. Bătrânul acţionă din deschidere energic, imaginând cele mai neverosimile poziţii de agăţare şi învăluire. În primele trei ore de joc, înverşunarea şi îndelungata-i experienţă l-au handicapat serios pe Dav, care a fost în câteva rânduri cât pe-aci să cadă în capcanele întinse. L-a salvat fenomenala sa capacitate calculatorie, graţie căreia a putut dizolva de-a lungul secvenţelor ulterioare gravele slăbiciuni de prindere. Odată l-au ajutat şi zarurile, ale căror culori, coincizând cu acelea ale mişcării lui Guthrie, i-au anulat acestuia o serie de încolăciri în avans.

– Nu te bucura! făcu sumbru bătrânul. Încă nu ştii ce te aşteaptă. Aici şi mai ales *acolo*. Eu îţi întind curse, dar planeta aceia afurisită te va atrage fatal pe solul ei pustiu… Pe dunele de calcar, ca o mare de şerpi, nu vei găsi decât o singură oază… Ha,

ha! Un cimitir de astronave… Te vei simţi absorbit de o gură de iad… Şi printr-o galerie…

Deodată, observând mişcarea pe care o făcuse Dav, se întrerupse şi porunci lacustrierului:

– Adu planşele înclinate, arcurile, podurile!… Şi butelcile cu ambalaj magnetic.

Şi în runda a treia – cea care durase cinci ore – „câmpul de luptă“ fusese prelungit, ca să poată cuprinde mulţimea de şerpuiri iscate în jocul complicaţiilor. Acum însă imaginaţia demenţială a lui Guthrie recurse la ceva ce numai foarte rar se mai văzuse în meciurile de flip-flop: jocul topologic.

– Până acum n-ai mai jucat aşa, remarcă Dav atunci când adversarul său prinse a-şi construi nişte structuri în spaţiu.

– N-am mai jucat fiindcă n-aveam nevoie, dar este regulamentar. Sunt permise orice figuri posibile.

Şi, hohotind satanic, bătrânul clădi un pod suspendat peste masa de joc. Uimiţi şi încântaţi, toţi privitorii îl aplaudară în delir.

– Ei, te predai! rânji Guthrie, golind cu obidă al treilea şip cu zgromb.

– De ce aş face-o? răspunse cu o stranie veselie Dav. În sfârşit, jocul îmi pare aproape şahist de frumos!

În mod paradoxal, tocmai atunci când Guthrie credea că şi-a copleşit adversarul, acesta avu certitudinea izbânzii. Forţa de calcul a lui Dav era atât de uriaşă încât, asemenea unei arme care devine eficientă doar când bate foarte departe, abia

în configuraţiile labirintice create de noua ipostază a disputei se putu desfăşura din plin.

Pe când cei doi rivali îşi construiau capcanele spaţiale, lacustrierul porunci ca pereţii speluncii să fie scoşi, iar temelia clădirii să fie mărită, astfel încât asistenţa să nu stânjenească manevrele luptei. Trecuseră şase ore de joc. De pe masa startului, structuri cu ciorchini de butelci policrome se avântau tridimensional, se înfăşurau, se lăţeau, se arcuiau îndrăzneţ, străpungeau pista de pornire, ca să-şi reia traiectoria de sub masă (aceasta trebui curând să fie înălţată, iar combatanţii începură să opereze cu ajutorul unor scări şi podeţe improvizate).

Pe măsură ce complicaţiile sporeau, Dav se simţea tot mai în largul său. Guthrie deşertase încă două şipuri, avea ochii injectaţi (din pricina iritării sau a elixirului?) şi-şi spunea că e momentul să zvârle în bătălie atuul hotărâtor.

– Uite ce voi face acum! îi suflă potrivnicului său la ureche printre aburii de zgromb.

Şi, spre uimirea tuturora şi chiar a lui Dav, bătrânul montă deasupra magistralei o bandă-Moebius.

– Dacă pici în ea – reluă ca halucinat – eşti ca şi pierdut: te vei învârti întruna pe un singur plan.

Bogar gândi că, din punct de vedere plastic, flip-flopul e probabil cel mai încântător joc din Galaxie. Dar structurile severe ale şahului, ca nişte fugi de orgi siderale, îl atrăgeau totuşi mai mult.

– Nu ai scăpare, gâfâi bătrânul. Nici aici, nici *acolo*. Totuşi, dacă pierzi acum, eşti un om norocos.

– Nu voi pierde, îi răspunse Dav. Sau voi pierde doar dacă vreau.

Stăteau cocoţaţi pe scările lor înalte şi-şi vorbeau în şoaptă, dar cu un fel de vrăjmăşie tandră.

– Nu vezi? Dinadins ţi-am construit laţul ăsta topologic. Am calculat toate probabilităţile zarurilor. Orice ţi-ar cădea, eşti captiv la infinit.

– Aşa e, uiţi totuşi că mai am o mişcare de încolăcire…

– Ce contează! N-ai voie să revii pe drumul obişnuit. Te poţi încolăci cât vrei în labirintul tău… Hai, primeşte-ţi înfrângerea. Ai jucat într-adevăr grozav, dar, spre binele tău, ai pierdut.

– Nu, zise sec Dav. Am o ieşire la care nu te-ai gândit.

– Fie-ţi milă de tine! murmură bătrânul, brusc cuprins de nelinişte. Nimeni n-a scăpat de *acolo*…

– Nimeni? Dar tu cum ai scăpat?

– Eu… şi în ochii lui Guthrie luci o văpaie drăcească. Eu am învins maşina.

– Atunci, o voi învinge şi eu.

– N-ai cum, fiindcă nu ştii unde e.

– Ai să mi-o spui când te voi bate.

– Nu mai joc cu tine, îmi ajunge cât am câştigat acum.

– Aici te-nşeli. Din capcana în care m-ai băgat, construiesc în sus o lungă dublă bandă a lui Moebius, şi la mutarea următoare eşti prins şi tu. Aşa că partida e remiză, iar zgrombul rămâne al

meu. Bătrânul se holbă stupefiat la Dav şi cu mâna tremurândă goli ultima „fiolă“ de elixir. Şi nu uita că îmi datorezi şapte şipuri. Aşa că-ţi propun un târg convenabil. Spune-mi numele planetei şi te las să câştigi.

– Tehom! bâigui Guthrie la capătul puterilor.

Abia atunci crezu Dav că şi-a terminat misiunea pe Drian şi, cu gândul la suprema bătălie a vieţii lui, coborî ţeapăn de pe scară.

Şi Tehom, acest cuvânt care unui popor arhaic îi trezea spaimele abisurilor, lui Dav Bogar îi insufla sacra voluptate a implacabilei confruntări cu genunea.

Îndemnat de afinitatea bloformelor asemănătoare, Dav se îndreptă imediat spre unul dintre grupurile de umanoizi. Îi veni în întâmpinare un ins nu prea înalt, îmbrăcat, ca şi ceilalţi tovarăşi ai săi, într-un trening modular. Aşadar pentru ei atmosfera era respirabilă.

– Bun sosit! îi spuse în a treia limbă galactică individul, schiţând cu singurul său ochi fără gene un zâmbet care lui Dav îi păru suspect. Avea o faţă vânătă şi brăzdată de cute adânci. Când ai căzut în cursă cred că nu te aşteptai să găseşti un asemenea bâlci…

– Poate că mă aşteptam, îi răspunse Dav. De unde eşti?

– De pe planeta Glaf din sistemul Sargami…

– Noi îl numim Procyon…

– Asta înseamnă că vii din…

– Nu, sunt un cebe [13] , dar părinţii mei au fost de pe Terra.

Ceilalţi umanoizi îl înconjurară şi Dav observă că majoritatea aveau obrazul unor bătrâni.

– S-ar zice că sunteţi de mult aici.

– Ultimul dintre noi a debarcat în această hrubă acum vreo cinsprezece ani. Dar – îl vezi pe Krumch, moşneagul care zace în fotoliul acela? – el a picat acum vreo treisprezece decenii… Era un cebe ca tine şi a ajuns aici de mic.

– Pentru el infernul a fost ca un orfelinat, râse strâmb un tip cu capul verzui, trapezoidal şi cu urechile clăpăuge.

– De ce nu-ţi scoţi ţoalele astea siderale? întrebă un lungan pe care, după înfăţişarea lui păsărească, Dav îl bănui de pe o planetă din Capella. Nu-i nevoie, continuă el, văzând că Dav îşi consultă atmoscopul. Toţi muritorii din clasa HH pot respira excelent în aerul de-aici. Şi, în timp ce nou-venitul îşi trase de pe cap casca, adăugă cu un fel de orgoliu antropomorfic: E limpede că vizuina asta a scornit-o doar unul ca noi!

– Şi n-aţi încercat să ieşiţi din colivie? îi cercetă Dav, adoptând stilul lor.

Nu-i răspunseră.

– Aşadar n-aţi reuşit?

Râseră răutăcios în cor.

– Şi mesele astea ce rost au?

– Sunt mese de şah. N-ai auzit niciodată de acest joc?

Și din nou prinseră a hohoti cu un soi veselă disperare. Chicotea tuşit până şi bătrânul care zăcea în fotoliu.

– Ba am auzit, râse şi Dav. Tocmai din pricina şahului am descins aici. Spre deosebire de voi, n-am căzut în cursă, ci am venit dinadins ca să joc şah. Înţelegeţi?

Hohotele tuturora amuţiră, dar după câteva clipe erupseră din nou, asurzitor. Peste obrajii scofâlciţi ai moşneagului şiroiau lacrimile când se hotărî să articuleze cu greu:

– Omul este nebun!

– Poate că ai dreptate, bătrâne, zise Dav. De altminteri, aşa mi s-a şi spus: nebunul spaţiului.

Umanoizii fremătară şi parcă o undă de simpatie se distingea în larma lor.

– Bine, nebunule! spuse Krumch.

Avea figura unui înţelept şi dintre fiinţele cu aspect uman aducea cel mai mult cu Dav.

– Nimic mai lesne, decât să facem o probă. Duceţi-mă la o masă! porunci el.

– De unde eşti? întrebă Dav pe când îşi potriveau piesele.

– Epsilon Eridani numiţi voi sistemul de unde veneau părinţii mei. Joacă tu cu albele. Când am căzut aici, n-am avut mai mult de doi-trei ani. Ai mutat bine, dar suntem abia în deschidere. Aş putea susţine că toată viaţa n-am făcut altceva decât să joc şah. Am fost învăţat să joc şah după cum pe planete copiilor li se dă o meserie vitală. Nu cred că e bună ultima ta mişcare. Probabil că

mintea mea era potrivită pentru această îndeletnicire, fiindcă la început foarte rar m-a învins cineva, iar nimeni n-a mai fost în stare s-o facă. Nu te-ai descurcat rău. Înseamnă că eşti mai primejdios decât pari. Dar atunci, de ce nu joci mai agresiv?

– Fiindcă îmi place să joc cu tine, surâse Dav.

– Să joci sau să te joci?

– Şi una, şi alta.

– Nu te bucura prea curând. Şi nu te întrebi de ce totuşi n-am îndrăznit să intru în sala în care se joacă pe viaţă şi pe moarte?

– Nu, deoarece deocamdată nu cunosc regulile celuilalt joc.

– O clipă! Ai nişte manevre foarte ascunse. Chiar ţi se părea că mă poţi încolţi atât de repede? Dar să revenim la discuţia noastră. Nu este vorba de un alt joc, ci de un alt adversar: o maşină extraordinară sau un om cu un creier teribil, căci în spatele maşinii tot mintea unui om trebuie să fie. Nimeni nu ştie însă nimic, fiindcă nimeni nu s-a mai întors vreodată de acolo.

Şi bătrânul arătă cu mâna înspre un ieşind semielipsoidal, ca o intrare ce se vedea în mijlocul peretelui din fund al imensei incinte.

– Şi au încercat mulţi să intre?

– Mulţi, dar nimeni nu s-a mai întors să povestească ce i s-a-ntâmplat.

– Se zvoneşte că totuşi câţiva ar fi scăpat. Eu n-am ajuns să stau de vorbă decât cu unul, bătrân şi el, cam smucit şi beţiv.

– Se ştie aşadar de planeta aceasta, şi nu s-au gândit să ne salveze!?

– Circulă fel şi fel de poveşti. Nimeni însă nu le ia în serios.

– Dar tu cum de le-ai luat?

– N-ai spus chiar tu că eu sunt nebun? zâmbi Dav.

– Nebun, nenebun, ai profitat de discuţie şi iar ai încercat să mă-nvălui, mârâi Krumch. Uite ce-ţi răspund eu.

– Joci grozav, unchiaşule! exclamă Dav. De ce n-ai cutezat să te salvezi?

– Poate că mi-a fost teamă, gemu bătrânul.

– Teamă de maşină?

– De maşină sau poate de lumea exterioară. Eu nu ştiu decât să joc şah. Chiar dacă scăpam aici, ce era să fac? Nu mă pricep la astronave… Odată ajuns afară, aş fi fost ca mort. Aici ne dau de mâncare, de băut, cei dintr-o altă bioclasă primesc gazele necesare respiraţiei… Aici am tot ce-mi trebuie ca să supravieţuiesc. Am trecut de o sută treizeci de ani şi-o să mai trăiesc câteva decenii… Ai început să complici îngrozitor jocul. Vezi să nu cazi în propriile tale capcane. În ceea ce-l priveşte pe omul cu care ai discutat, nu este exclus să fi spus adevărul. Am impresia că vreo patru dintre tovarăşii mei de captivitate au reuşit să scape.

– Ce te face să crezi asta?

– Există acolo două uşi.

– Nu se vede nimic.

– Acum nu, dar, de îndată ce intră cineva, peretele devine transparent…

– Şi cum poate pătrunde cineva dincolo?

– Păşeşti pe o mică platformă din faţa intrării şi ea se deschide automat. Tot ritualul se moşteneşte din generaţie în generaţie, căci, probabil, construcţia dăinuie de câteva secole…

– De câteva secole? Şi cei care mor?

– Cei care mor sunt vârâţi în nişele de colo, iar restul e treaba maşinii. Dar e absolut stupidă mutarea ta! Unde vrei să ajungi?

Până atunci mai mult vorbiseră, piesele fiind mişcate aproape fără nicio pauză. Şi deodată moşneagul rămase pe gânduri.

– Spuneai că sunt acolo două uşi… stărui Dav.

– Să sporovăim mai puţin şi să jucăm mai atent, hârâi tuşind Krumch. Aşa… în sfârşit înţeleg… Ai avut un plan nemaipomenit, dar n-ai fost destul de subtil. Dacă mişcarea nu ţi-ar fi fost atât de bizară, m-ai fi păcălit… Ha! ha! ha! Bătrânul tresăltă radios în fotoliul său. Putem continua. Da, două uşi. Doar de patru ori s-a deschis uşa din dreapta. Încolo, după fiecare întâlnire nefericită, se deschidea uşa din stânga.

– De unde ştii cum erau partidele?

– „Ecranul“ rămâne luminat atâta timp cât cel dinăuntru n-a părăsit sala, iar în momentul în care acesta se ridica de la masă îmi dădeam seama dintr-o privire cum s-a terminat partida. Or, de fiecare dată când s-a deschis uşa din dreapta lupta s-a încheiat remiză. Dar ce faci?! Pierzi calitatea jucând astfel.

– Ţi-o dăruiesc, bătrâne. De altfel, o meriţi.

– Iar mă sileşti să-mi pierd timpul cu calcule astronomice.

– Nu te silesc, dar tu nu vrei deloc să cedezi…

– Chiar speri să mai baţi?

– Nu ştiu. Joci formidabil şi ca să pot câştiga te atac unde bănuiesc că eşti mai slab: te împing în labirintul variantelor.

– Mă împingi?! Mă îmbrânceşti! Dar stai, copile, nimeni nu mă poate obliga să-ţi iau turnul…

Dav râse şi-i ţinură hangul chiar şi chibiţii care nu erau jucători prea puternici: înţelegeau cu toţii că bătrânul nu mai avea siguranţa dinainte.

– Şi mai departe?

– Şi mai departe, poftim! Mut acest nevinovat pion…

Nu, m-am referit la cele două uşi, la cele patru remize şi la beţivanul de Guthrie care s-a lăudat că a bătut maşina.

– Minte! ţipă indignat Krumch. Nimeni n-a bătut vreodată maşina. Măcar de o sută treizeci de ani încoace. N-ai putea să mi-l descrii pe individul ăla?

– Îl recunoşti? şi Dav scoase din haină microfilmul pe care-l făcuse în spelunca lacustră.

Bătrânul îl studie îndelung, apoi mormăi:

– Cred că-mi amintesc de mutra lui. Minte.

– Adică n-a smuls decât egalitatea…

– Da. Apoi a părăsit încăperea prin uşa din dreapta şi după câteva ore caverna noastră a trepidat ca atunci când îşi ia zborul o astronavă. Şi la venirea ta am simţit vibraţiile coborârii… Iar îmi arunci nisip în ochi! Acum laşi în priză chiar dama.

– Uită-te mai bine! N-ai altă cale decât s-o iei.

– Probabil, răspunse cam indispus celălalt, dar dacă ţi-o iau îţi activez atacul şi nu mai am şanse de victorie.

– Tot ce mi-ai istorisit a fost din cale afară de interesant! Primeşti remiza, bătrâne?

– O primesc, du-te naibii! N-am mai jucat în viaţa mea o partidă atât de ciudată. Şi acum ce-ai de gând?

– Să fac ce n-ai făcut tu: să intru în cuşca fiarei.

– Ţi-am mai spus că afară viaţa mea nu valorează nimic.

– Eşti lipsit de fantezie. Aţi încercat să pătrundeţi dincolo doi oameni? Tu, să zicem, împreună cu cineva care să nu joace şah, dar care să ştie cum se dirijează o cosmonavă…

– De când trăiesc aici nu i-a trecut nimănui prin minte un asemenea lucru.

– Dar acum ţi-ar putea trece?

– Vrei adică să intrăm împreună?

– De ce nu? Eu oricum mă voi duce. Tu însuţi ai afirmat că o remiză deschide uşa din dreapta. N-am nicio îndoială că o remiză voi reuşi să obţin. Îndărătul maşinii – tot tu ai spus – există creierul unui om. Or, nicio făptură n-a fost în stare să mă

bată vreodată. Şi Dav se ridică de la masă. De altminteri, sunt sigur că şi tu ai putea să realizezi o remiză. Dar, zi, câte partide are dreptul să dispute cel care se-ncumetă să intre?

– Nu le-am numărat.

– De ce? Ar fi fost interesant…

– Crezi? Chiar, de ce nu le-am numărat?

– Fiindcă erai convins că n-ai să fii niciodată adversarul maşinii…

– Nu numai din cauza asta… Ba nu din cauza asta. Acum ştiu: cel care joacă „în cuşcă“ acoperă tabla, aşa că de aici nu-i posibil să-i urmăreşti mutările decât întâmplător, când se ridică de la masă. Partida – pricepi? – nu-mi trezea niciun interes. Doar configuraţia finală îmi spunea ceva şi aceasta, în cazul atât de rar al unei egalităţi.

– Totuşi, nu ţii minte nimic? Se jucau zece partide?

– Poate şi mai multe…

– Guthrie susţinea că numărul maxim era de douăzeci.

– Din nou a minţit.

– Eşti chiar atât de sigur?

– Da. N-avea în niciun fel posibilitatea să afle numărul maxim. Să presupunem că a obţinut miza la a douăzecea rundă. De unde ştia el, de vreme ce a şters-o, că altcineva n-a ajuns la acelaşi rezultat după cincizeci de partide?

– Şi ai impresia că s-au disputat cândva atâtea?

– Nu. Vreau doar să spun că nimeni nu ştie nimic şi că beţivanul tău este pur şi simplu un mitoman.

– Nu-i exclus, dar mitomanul a forţat totuşi accesul în ucigătorul sanctuar. Ei, mă-nsoţeşti?

Bătrânul nu răspunse. Ochii săi priveau parcă fascinaţi spre peretele dindărătul lui Dav. Acesta se întoarse ca ars şi, văzând ieşindul semielipsoidal luminat ca un ecran, fugi într-acolo. Cel dinăuntru era tocmai cefalopodul întâlnit la coborârea pe Tehom.

Dav ciocăni în peretele transparent ca să atragă atenţia făpturii de dincolo; apoi izbi din răsputeri cu un obiect metalic; se zbătu în zadar: materialul care despărţea cele două încăperi avea o duritate extraordinară, ba chiar amortiza toate loviturile. Astronautul cu trup de caracatiţă stătea cu spatele spre ei, acoperind masa de şah. Îşi agita grotesc unul dintre tentacule. O curiozitate rece puse stăpânire pe Dav: sub ochii lui se înfruntau două lumi.

Pe braţele astromoluştei (căci totuşi braţe erau de vreme ce aparţineau unei fiinţe cugetătoare) începură din nou să scânteieze nervos fotoforii. Pe urmă bizara creatură zvâcni ca şi când s-ar fi mâniat şi, îndepărtându-se puţin de locul unde stătuse, îi dădu lui Dav posibilitatea să vadă eşichierul. Dintr-o ochire, remarcă pe tablă dispoziţia absurdă a pieselor… Caracatiţa nu cunoştea jocul!

De cealaltă parte a mesei se vedea corpul maşinii: o viziune rudimentară a unui trup omenesc. Un cap cubic pe trunchiul-paralelipiped şi tijele braţelor. Senzorii luminoşi ce închipuiau ochii sclipeau şi ei parcă uimiţi. Apoi lucrurile se precipitară. Cefalopodul scoase rapid dintr-un buzunar un mic obiect şi cu un jet de laser biciui faţa, pieptul,

articulaţiile maşinii. În aceeaşi clipă un val orbitor irumpse dinspre ea şi, mai înainte ca întreaga încăpere să fie inundată de un nor verde-violet, apucară să întrezărească deschiderea uşii din stânga. Ecranul se stinse încet fără să se mai poată distinge nimic din drama de dincolo.

– Ai priceput ceva? murmură Krumch.

– Un amănunt esenţial, răspunse Dav.

– Că nimeni nu poate învinge în niciun fel monstrul?

– Nu. Am recunoscut eşichierul de onix.

– Vorbeşti aiurea!

– Dimpotrivă! Încep să-mi dau seama cum stau lucrurile: maşina este opera lui Kim Kerim.

Şi, observând figura perplexă a moşneagului, Dav continuă:

– Kim Kerim reprezintă una dintre culmile şahului, alături de anonimul care a plăsmuit jocul minţii, alături de fenomenalul Alehin sau de Aruaria…

– N-am auzit de ei? Şi de unde cunoşti eşichierul…?

– Toate muzeele de şah au câte o copie.

– S-ar putea ca masa văzută de tine să fie şi ea o copie.

– Într-adevăr, dar una originală… Ei bine, vii cu mine?

– Să nu crezi că m-a speriat scena la care am asistat.

– Dar ceva tot te îngrozeşte…

– Lumea de afară. Ştii, am auzit că, scoase de pe fundul mării la suprafaţă, unele animale pier într-o clipă…

– Eu totuşi voi intra. Doar pentru asta am venit.

– Încerc să te-nţeleg… Dar, dacă reuşeşti, ai să te mai întorci?

– Fără doar şi poate. Ca să-ţi povestesc ce s-a întâmplat acolo…

Un astru iluzoriu declină în incintă, amăgind cu o noapte artificială. Dav se izolă într-o alveolă incastrată în perete şi adormi de cum închise ochii… Visă o nesfârşită partidă de şah începută la începutul lumii. Nimeni nu ştia să-i spună în ce constă premiul, dar ceva nelămurit îl făcea să creadă că era enorm, poate chiar infinit…

Păşind pe mica platformă din faţa intrării, Dav se întrebă cu îngrijorare dacă astromolusca nu deteriorase maşina. Ar fi însemnat să rămână captivi; deşi Kim Kerim ar fi reuşit într-un fel să-şi repare instalaţia. Se gândi că legendarul şahist avea peste trei sute de ani, dintre care vreo două le-a petrecut pe Tehom. Oricum, trebuia să fie atent! Bătrânii sunt nişte fiinţe curioase.

În clipa în care peretele glisă lateral, sanctuarul li se înfăţişă intact, de parcă nicio bătălie nu l-ar fi răvăşit adineaori.

Dav percepu murmurul de uimire al celor adunaţi îndărătul său, apoi peretele se închise la loc.

Întorcându-şi privirile, nu-i mai putu vedea pe cei din marea sală: intrarea devenise opacă. Pentru a

nu-l distrage pe cel care joacă?…

Maşina (sau cel care o conducea) începu să vorbească. Pronunţa acelaşi lucru în diferite graiuri: în paleoamericană, în vechea rusă, în chineza de la începutul mileniului III, apoi reluă întrebarea în prima galactică:

– Ce limbă alegi?

– Galactica, răspunse Dav, dându-şi seama că stăpânul acelor locuri rupsese contactul cu lumea de cel puţin două secole.

– Ai arme?

– Da.

– Ai văzut ce s-a-ntâmplat cu celălalt…

– Am văzut, dar arma mea e mai puternică.

Încăperea aducea cu o antică absidiolă, austeră, dar intimă. Pereţii, podeaua şi plafonul metalo-ceramizaţi aveau imprimat acelaşi motiv punctual, ca nişte ochi de păun, care deodată prinseră a sclipi multicolor.

– Contoarele nu decelează nimic din ce ar putea constitui o armă.

– Contoarele tale sunt inutile fiindcă arma mea este creierul meu.

– Atunci, aşază-te şi să începem! Eu joc cu albele. Aşa vrea Kim Kerim, rosti maşina ca pe-o formulă, dar sintagma suna şi ca o scuză.

Până la urmă tot s-a recomandat, gândi satisfăcut Dav şi se instală în fotoliul din faţa eşichierului de onix. Piesele, aranjate la locul lor, aveau o formă simplificată, geometrică: regele era un cilindru,

dama – o hemisferă, turnurile – paralelipipede, nebunii – conuri, caii – piramide, iar pionii – mici cuburi.

Maşina îşi întinse braţul drept şi, apuncând cubuleţul de la a2, îl împinse pe a3. Această mutare îl miră pe Dav, ba chiar îl cam irită deoarece o socoti un fel de provocare ironică. Răspunse e7-e5, întrebându-se cine era adevăratul său adversar. În cazul în care Kim Kerim fusese creatorul maşinii (ceea ce acum era sigur) şi dacă mai trăia, nu i-ar fi fost greu să conducă în persoană operaţiile partidei, temerarii ce se aventurau în sanctuar fiind destul de rari. Totuşi, rapiditatea cu care se desfăşuraseră lucrurile îl făcea pe Dav să aibă îndoieli: cum de izbutea venerabilul şahist să se mobilizeze atât de prompt? Maşina continuă cu c2-c4, intrând astfel, printr-o intervertire a culorilor, în apărarea pe care cartea dăruită odinioară de Mer Hlavon o numea „siciliană“. Dav alese urmarea Cb8-c6, adică o variantă „închisă“, graţie căreia voia să reducă la minimum efectul primei mutări a maşinii.

Îl invadă o plăcere cum nu mai cunoscuse nicicând, iar emoţia ce o însoţea venea probabil tocmai din singularitatea evenimentului. Maşina răspundea prompt la fiecare mutare a rivalului ei. Avea un fel de a gândi simplu, dar eficace, şi lui Dav îi păru că recunoaşte stilul magnific al lui Kim Kerim, dar mai structurat şi mai profund. N-a stat de pomană aici bătrânul atâta amar de vreme, îşi spuse admirativ. În sfârşit, găsise o minte geamănă!

Niciodată, de când se ştia, Dav nu reflectase la o mişcare mai mult de douăzeci-treizeci de secunde, mănunchiurile de variante pe care le putea calcula situându-se la o adâncime intangibilă, departe de forţa oricăruia dintre adversarii întâlniţi. Or, pentru

prima dată avu impresia că receptează un mesaj abisal.

– Care este timpul de gândire? se pomeni interogând cu glas tare.

– Cât poţi rezista fără să te hrăneşti? îi întoarse întrebarea maşina.

– Ce legătură are?!

– În peretele din stânga ta este un automat de întreţinere bio. Ca să-l foloseşti, trebuie să efectuezi în prealabil o mutare pe eşichier. Între două mutări alimentare te poţi gândi cât vrei.

– Excelent ticluit! murmură Dav. Şi, de altfel, absolut corect…

Acum era sigur că raţiunea unui om dirija maşina, deşi jocul acesteia n-avea nimic din ceea ce cunoscuse până atunci drept omenesc. Exceptând, binenîţeles, propriul său creier.

– Ce se-ntâmplă cu cei ce ies pe uşa din stânga? se interesă el, fără să spere prea mult într-un răspuns. Dar acesta veni imediat:

– Sunt descompuşi în elementele constitutive, iar creierul lor îmi dă informenergie.

Dav se strâmbă, mai degrabă dezamăgit decât înspăimântat.

– Nu pricep de ce-ai nevoie să-i distrugi…

– Cei ce nu pot obţine nici măcar o remiză sunt făpturi care nu mă interesează decât prin elementele lor.

– Câte partide am dreptul să joc?

– Douăzeci.

Aşadar, Guthrie îi spusese adevărul.

– Te-a învins vreodată cineva?

– Nimeni, niciodată.

Dav jucă mai departe. Încă nu începuse să-l încerce teama, cu toate că o bizară tulburare se insinua în sufletul său. Ce om era Kim Kerim, în a cărui soartă şi-o vedea oarecum pe a sa? Oarecum, fiindcă nu era exclus să-l fi depăşit în sminteală. Lui nu-i trecuse niciodată prin cap să-şi extermine adversarii. Dar cine poate şti unde duce o monomanie acumulată în decurs de câteva secole!

Deodată avu simţământul că se măsoară nu cu inteligenţa unui om şi nici chiar cu aceea a unei maşini (participase la o mulţime de meciuri organizate între el şi ordinatoare), ci cu *însuşi jocul minţii*, dacă era de conceput acest lucru. Replicile pe care le primea necontenit nu erau frumoase în accepţia obişnuită sau mai degrabă misterioasa lor frumuseţe izvora din faptul că era perfecte. Veneau implacabil, de parcă rivalul său rezolvase problema şahului.

Gândeşte uluitor, dar nu mă va înfrânge, îşi zise Dav şi făcu o mişcare ce metamorfoză structurile de pe eşichier, cenuşii până atunci, într-o volbură de un violet sumbru. Am destul timp la dispoziţie. Ia să vedem cum ai să ieşi din noian! Maşina nu se grăbea să răspundă însă şi Dav simţea cum îl împresoară tot mai strâns acea complexă nelinişte. Şi brusc avu revelaţia că planul său fusese fundamental greşit: *nu se lupta cu mintea unui om!*

Glasul maşinii îl readuse la realitate; era ca o cădere din nori:

– Mat în 26 de mutări!

Dav rămase încremenit între verdictul acesta de o profunzime aproape sideralã şi apelul imperios pe care-l intercepta din propriu-i adânc. Îşi simţea gâtlejul uscat.

– Se poate bea ceva aici? întrebă.

– Da. Ai dreptul să foloseşti automatul alimentar. La stânga. Condiţiile le ştii.

– Cum se comandă?

– Ce vrei să bei?

– Ce-mi oferi?

– Suc hormonovitaminizat, adenepsi, lapte, must…

– Lapte, must?! Există prin apropiere o crescătorie de erbivore, o vie?

– Totul este sintetic. Du-te lângă automat şi cere ce doreşti.

– Ai şi elixire?

– Da, dar nu ţi le recomand.

– Bine, răspunse Dav şi veni în dreptul automatului. Dă-mi un zgromb.

Din perete se ridică o placă şi dinăuntru ieşi un mic panou metalic, pe care aburea portocaliu un pahar cu zgromb. Dav îl dădu peste cap.

Discuţia anodină, deşi neaşteptată, pe care o purtase cu maşina de jucat şah şi zgrombul îl mai înviorară.

Reluă jocul. Contemplă eşichierul opt minute, mută un pion, lăsându-şi calul în priză, şi aşteptă încordat. Maşina gândi şi ea patru minute înainte de a-şi face mişcarea şi se corectă:

– Mat în 29 de mutări!

– Cedez! exclamă cu acerbă seninătate Dav, ca şi când autocritica maşinii ar fi putut compensa primul eşec al celui socotit invincibil în zona umană a Galaxiei.

Aruncă o privire cronometrului său de mână: de la începutul partidei trecuseră doar şaptesprezece minute.

De parcă fusese anesteziat de teribila lovitură, abia atunci realiză el semnificaţia înfrângerii suferite. „Gândeşte-te: *n-am pierdut niciodată!* Îşi aminti ce-i spusese cândva tatălui său. Cu niciun joc de noroc nu s-ar putea întâmpla asta“… Descoperise în sfârşit ce căuta de-o viaţă: un adversar pe măsura lui; dar un asemenea adversar îşi închipuise el? Până la întâlnirea cu „maşina lui Kim Kerim? (?!) oricare dintre meciurile jucate însemnase mai puţin decât o luptă cu sine însuşi, chiar dacă rivalul său era purtătorul unei experienţe planetare, fiindcă în definitiv această experienţă se filtra prin creierul *unui om*. Dar mai înfruntase şi altă dată automate concepute de şahişti geniali, automate care îi smulgeau cel mult remize. Şi, deşi s-ar părea că produsul dintre o minte umană de excepţie şi un creier moletronic extraordinar trebuie să întreacă forţa unui singur creier, fie el chiar monstruos ca al lui Dav, rezultatul fusese invariabil în favoarea acestuia din urmă. Era ca şi cum din pricina simbiozei strategia cuplului suferea o scădere de nivel. Niciun ordinator nu izbutea să fie independent până la capăt. Or, maşina lui Kim Kerim, deşi „educată“

de el, dovedea o astfel de independenţă. Oare a şi soluţionat ea jocul de şah?

Dav rămase visător, ca înaintea porţii infinitului. Din nou îl cuprindea acel rău visceral… O greaţă neţărmurită, deasupra căreia plana totuşi patetic forţa contrară a dorului de infinit. „Nu“, îşi zise el. „Nu m-a învins încă. Eu singur m-am învins crezând că mă lupt cu un om.“

Maşina făcuse de mult prima mutare şi aştepta mută şi parcă indiferentă riposta partenerului ei întors dintr-o lume de fantasme, Dav sesiză deodată situaţia de pe masa de onix. Privea fascinat pionul alb de la a2, împins până la a4 şi simţi că-l năpădeşte beatitudinea: *maşina juca într-adevăr ca o maşină!* După începutul a2-a3 din prima rundă, acum a deschis cu a2-a4… Dacă avea să funcţioneze în continuare conform aceleiaşi scheme, atunci numărul posibilităţilor era exact… 20, aşa cum afirmase Guthrie! gândi înveselit Dav şi jucă: e7-e5. Mutările următoare (2.e2-e4, Cg8-f6, 3.d2-d3) confluară spre apărarea atribuită de străvechile cronici lui Philidor, dar jucată cu piesele albe.

Concentrându-se asupra noii partide, Dav era totuşi obsedat de uimitorul procedeu al redutabilului său adversar. Baleiarea întregii game a primei mutări, ce putea fi mai non-uman!… O consecinţă teribilă decurgea însă imediat din această serie de deschideri: mutarea 1.g2-g4! Luând startul cu găunoasa mişcare g4, monstrul avea toate şansele să fie egalat, ba chiar învins!

În mod paradoxal, această idee îl determină pe Dav să fie prudent. În cursul luptei de până atunci maşina dovedise că ignora unele achiziţii ale tehnicii moderne. Acest lucru era, firește, contrabalansat de extraordinara ei forţă de calcul,

dar acum lui Dav i se păru că stă mai bine. Preferă totuşi să simplifice ferm poziţiile şi, la capătul a două ore şi un sfert de joc, ostilităţile se încheiară la egalitate.

În aceeaşi clipă ecranul polarizat ce-l despărţea pe Dav de ceilalţi prizonieri deveni şi pentru el transparent; uşa din dreapta glisă.

– Eşti liber, rosti glasul maşinii. Îmbracă-ţi costumul cosmic.

Bogar şovăi puţin, apoi se ridică de la masa de onix şi se conformă invitaţiei. Părăsind încăperea, auzi un vuiet ca de reactoare sau de fracturi tectonice parvenind parcă de la mare distanţă. Culoarul prin care-l urca lin banda rulantă se deosebea de sumbra galerie de la începutul aventurii sale; o lumină dulce îl învăluia, îngăduindu-i să admire imaginile ce împodobeau pereţii.

Printr-un mare hublou din stânga lui văzu nişte ciudate stalactite care, la îndepărtarea obiectivului, se preschimbară în degetele de chihlimbar ale unui bătrân căzut în reculegere. Mâinile-păsări unduiau în neştire prin văzduhul sacru al extazului, când, stăpânindu-le, duhul vizionar al omului le aţintiră spre pământ. Şi Dav se pomeni de a dreptul în legenda *ermit*-ului sau în mitul lui ER, după numele unui faimos cronicar, care, în mileniul al II-lea, s-ar părea că plăsmuise această ipoteză. [14]

Omul de pe bandă putea urmări două-trei secunde ce se întâmpla îndărătul fiecărui hublou (sau ecran?). Scenele erau vii ca într-un film stereocromatic lipsit doar de sunet.

După spectacolul oferit de câteva „ferestre“, Dav îşi dădu seama că prin faţă i se perindă momente memorabile ale istoriei şahului. Dar ce căuta acolo

acel ins îmbrăcat ca pe vremea lui Newton şi dirijând o orchestră deasupra căreia zburau picioarele unor balerine? Înainte ca Dav să-şi revină din surpriză, se lăsă brusc o cortină, pe care se legăna în falduri emblema unui elefant…

Într-o altă secvenţă Bogar avu impresia că ghiceşte duelul dintre Stauton şi Saint Amant; în cea care urma însă fu sigur că asistă la epocala încleştare dintre Anderssen şi Morphy, primul zeu integral din Olimpul eşichierului. Deşi era evident o reconstituire (deoarece în acea vreme nu fusese încă inventat cinematograful), totul respira aerul autenticităţii; aburul unor năzuinţe nebuneşti învăluia ochii tânărului din New Orleans, frumos şi straniu ca un erou al lui Suent. Această victorioasă şi dezolată privire atinsă de aripa infinitului îl săgetă pe Dav ca un semn premonitor. Ceea ce nu-l împiedică, atunci când trecu pe lângă proximul hublou, să recunoască o vestită partidă dintre alţi doi titani: Steinitz şi Lasker. Bătrânul campion cerceta cu o posomorâtă derută jocul suveran al challengerului, ce părea mai mult preocupat să-şi scruteze adversarul decât să-şi calculeze mutările.

Dav se desprinse cu părere de rău de această scenă, dar fu imediat subjugat de o alta.

Pe un fundal fastuos, văzu doi bărbaţi scăpărând de ură şi îi recunoscu îndată după configuraţia pieselor care îi era mai familiară decât figura lor muritoare. Se consuma faimosul final din partida a 32-a, în care albul, împingându-şi regele la f5, părea să fi căzut într-o cursă, când, în realitate, îşi alegea calea cea mai sigură, mai rapidă şi mai elegantă de a-şi radioactiviza pionii liberi, şi astfel îşi asigura a cincea victorie (nu ultima, dar cea decisivă) asupra lui Capablanca. Albul era Alehin, cel ce a însemnat însuşi simbolul şahului până la

apariţia lui Kim Kerim. Unde era însă lupta dintre genialul cubanez şi Lasker? Dav se întoarse brusc spre celălalt perete al culoarului şi, gâtuit de emoţie, mai apucă să prindă uitătura, ca un răget de mânie, de momentană neputinţă, dar şi lumina de împăcare cu soarta din ochii divinului leu, deocamdată rănit, căruia îi mai era totuşi dat să-şi arate colţii în jungla stilizată a eşichierului.

Această risipă de artă (celui ce străbătea galeria fiindu-i imposibil să recepteze ca lumea icoanele de pe ambii pereţi) avea ceva din copleşitoarea magistrală a procesiunilor străjuită de tauri şi dragoni din strălegendarul Babilon.

– E o sfidare! strigă enervat Dav, pe când, în hublourile din dreapta şi din stânga lui, îi văzu pe Botvinnik luptându-se ba cu Bronştein sau cu Smîslov, ba cu Tal sau cu Petrosian.

– Te înşeli! se auzi o altă voce decât aceea cunoscută din încăperea maşinii. Nu-i nicio sfidare.

În inflexiunile celui ce vorbea, Dav descifră acel ton autoritar pe care îl aveau în trecut glasurile Instituţionale, iar în vremurile mai noi – oamenii obişnuiţi să se adreseze mai mult computerelor.

– Am dorit doar să-i ofer oaspetelui care pleacă o atmosferă plăcută şi asigurarea că este un maestru; decorul cu figurile animate ale campionilor e un rămas-bun relogios. Şi, de altfel – reluă cu o disimulată ironie nevăzutul interlocutor – cine scapă de aici nu prea are dispoziţia să fie atent la amănunte.

– Eu aş fi avut! replică Dav, neştiind pe ce fereastră să se uite mai întâi. Cea din dreapta îi oferea nemuritoarea variantă din aşa-numita apărare siciliană, în care cel de-al doisprezecelea

campion al Terrei, aducând în trei partide succesive inovaţii la aceeaşi mişcare, l-a înfrânt pe Robert Fischer, absolut depăşit teoretic. Scena din stânga îi arăta pe Jad Gobbo în neverosimila poziţie de zugzwang, în care, având în final damă plus doi nebuni, fusese înghesuit de PRN-32 MHz ce dispunea doar de damă plus perechea de cai.

– Este adevărat, reluă glasul, că dintre cei şaisprezece predecesori ai tăi ai obţinut remiza cel mai repede. Nu joci rău. Întoarce-te şi vei revedea secvenţele pe care le-ai scăpat.

– Chiar mă voi întoarce, declară Dav, amintindu-şi că făgăduise bătrânului cebe să-i povestească peripeţiile petrecute.

Dintre imaginile care se perindau pe lângă ei, pe Dav îl frapă mai ales aceea a straniei întâlniri dintre avimorful capellan Sztrângţ şi liceanul Aruaria, diafan ca un abur. Cele două făpturi, cu o înfăţişare atât de fantastică pentru pământenii acelei vremi, stăteau în faţa niciunei table de şah şi se uitau fix unul la altul. Cel care a învins în acest meci de o sută de partide simultane oarbe a fost Aruaria.

– Te aştept, spuse cordial glasul, în timp ce Dav trecu pe lângă ultimul hublou: lupta dintre Kim Kerim şi uriaşa maşină construită de acesta spre a se înfrânge pe sine.

– Escalatorul ăsta nu se mai şi opreşte? nu s-a putut stăpâni Dav. Măcar să te observ prin fereastră dacă, după cum bănuiesc, eşti Kim Kerim.

Glasul râse gâlgâitor şi podeaua de sub picioarele lui Dav încetă să mai ruleze.

– Poftim, priveşte!

– Deci exişti realmente.

– Probabil, dacă ce înţelegi tu prin a exista nu-i o iluzie.

Scena observată prin hublou i se păru lui Dav aproape grotescă. Omul şi robotul său şahist stăteau faţă-n faţă, şi un bizar aer de familie îi înfrăţea. Pesemne, dintr-un impuls autoironie, Kerim împrumutase creaţiei sale propriile trăsături. În mod paradoxal, maşina cu care se măsurase Dav şi care era desigur o variantă perfecţionată a lui Şah-Ord. Int [15] X-17 avea o alură mai puţin antropomorfă.

Partida pe care o jucau cei doi era celebră: istoria o consemnase ca ultima rămasă de la Kim Kerim. Acesta înmagazinase în X-17 tot ce se ştia până atunci în domeniul şahului, plus ce se putea algoritmiza din stilul kerimean. Abia după o serie de strălucite victorii repurtate de robot împotriva unor campioni planetari, acesta şi-a câştigat dreptul să-l înfrunte pe însuşi constructorul său.

Şi iată-i în runda decisivă, precedentele cinci terminându-se la egalitate.

În acea epocă faimosul şahist nu era decât octogenar, dar părea neschimbat faţă de imaginile lui de la 45 de ani. Cu capul disproporţionat de mare pe lângă trupul scund şi atletic, Kim Kerim dădea impresia unei extraordinare forţe fizice şi intelectuale, impresie care însă contrasta ciudat cu aceea de fragilitate, creată, pesemne, de petele albe de vitiligo întinse pe mâini şi pe obraz.

Finalul de pe tabla de onix avea fizionomia unei apropiate egalităţi. X-17 se retranşase într-o poziţie parşivă: împiedicând promovarea celor doi pioni adverşi ajunşi aproape de potou, ameninţa variante de pat, care, după toate canoanele, păreau

inevitabile. Cu o sticlire diabolică în ochi, Kim Kerim depăşi însă hotarele imaginabilului. Mai întâi îşi transformă pionii în cai, după care, într-un finiş de o extraordinară precizie, reuşi bizarul şi rarisimul mat cu rege, plus doi cai contra rege plus pion.

Legenda spunea că, înfuriat de această victorie, şi-a distrus challengerul-robot şi de atunci nimeni n-a mai auzit nimic despre Kim Kerim, cel mai strălucit şahist al tuturor vremurilor.

Dav contempla atât de încordat teribila confruntare a lui Kim cu sine însuşi, încât în primele clipe nici nu sesiză că banda începuse din nou să ruleze.

– Dar cu tine când voi juca? strigă în timp ce stânca din faţa lui aluneca într-o parte, lăsându-i cale liberă.

– Acolo, jos, cu *mine* ai jucat, răspunse glasul. Te aştept în continuare.

Dav părăsi catacomba sfâşiat de o nebunesc de dulce nostalgie: îl invada simultan un dor cumplit de Umna, dar şi o teribilă poftă de a juca şah.

De jur împrejur, colinele ondulau, împletindu-se ca nişte circumvoluţii. În praful aşternut pe sol, picioarele lui Dav imprimau amprente distincte, dar paşii predecesorilor săi fuseseră şterşi de vânt. După ce rătăci mai bine de o oră prin labirintul acela îndelurat, îi trecu prin minte ideea umilitoare că este aidoma unui şoarece pus să dezlege un test de orientare. Avea convingerea că se îndreaptă spre direcţia de unde venise, deşi de câteva ori şi-a dat seama că se rotise pe loc.

În sfârşit, tocmai când îşi pierduse răbdarea, zări pe după coama unui dâmb imensul cimitir de

corăbii astrale. Dar unde era micul său aparat de zbor?

Se întâmpla un lucru ciudat: îndoitele lui simţăminte nu dispăruseră; şi dorinţa de a revedea pe Umna, şi aceea de a-l înfrunta din nou pe Kim Kerim dăinuiau în el şi încă potenţate de enervarea pricinuita de drumul până acolo. Şi, pesemne, cele două impulsuri contrarii îl făcură de data aceasta să perceapă clar atracţia împotriva căreia luptase cefalopodul întâlnit la venire. Or, tocmai astfel răzbi Dav în apropierea orificiului, care însemna un adevărat reper. La câteva zeci de paşi îşi găsi aparatul.

Se opri, ezitând parcă între două abisuri.

Deşi cunoscuse pentru prima oară în viaţă înfrângerea, nu simţea niciun fel de frică ascultând glasul ce-l ademenea în adâncuri. Oricând era în stare să egaleze monstrul, dar ceva îi şoptea că-l şi putea la rându-i învinge. De ce să reziste acestei chemări pentru a cărei împlinire de fapt se născuse? Nu declarase Kim Kerim că, în realitate, el îi fusese adversar? „Şahul nu trebuie să-ţi devină un scop în sine“, îl apostrofă peste ani ultima voinţă a lui Gregory Bogar. Dar tot acesta îi spusese: „Şahul să fie pentru tine o cale de desăvârşire!“ Cum să se desăvârşească însă mergând împotriva propriei sale naturi?

Deodată un curios fenomen ceresc îi atrase atenţia. În răstimpul petrecut în subterana împărăţie a lui Kim Kerim, pe firmamentul lui Tehom apăruse un al doilea soare. Îi zărea pe amândoi nu departe unul de altul şi, după mărimea lor, n-ar fi fost capabil să-l deosebească pe cel observat la descindere, devenit acum mai mic. Ştia însă că acela apărea prin filtrele căştii roşietice, pe când

însoţitorul său era albăstrui. Erau ca doi ochi ce-l cercetau stăruitor… Doi ochi ce mergeau împotriva propriei lor naturi… „Prostii!“ se pomeni Dav exclamând cu voce tare. „Dacă înţeleg bine cuvintele tatii, propria-mi natură este aceea de om. Asta a vrut el să spună. Şi, desigur, a avut dreptate“.

În cei doi sori care se uitau la Dav se contopeau acum privirile amare ale lui Steinitz, dezolanta rătăcire în absolut a lui Morphy, exasperarea flămândă în acelaşi timp de luptă şi de pace din ochii lui Laskor. „Umna!“ îl săgetă ca un ţipăt numele femeii iubite. Şi, cu un suprem efort, Dav se rupse din vrajă şi se avântă spre aparatul său de zbor individual.

Fleacurile familiare ale rachetoplanului îi creară omului născut în spaţiu sentimentul că este acasă. Dar putea el să jure că nu se simţise acasă şi în împărăţia lui Kim Kerim? Ah, dacă Umna s-ar fi aflat lângă el, ce uşor i-ar fi fost!

Gândul la Umna îi dădu totuşi puterea să pună în funcţiune aparatul. În câteva secunde se rotea deasupra cimitirului sideral. Căută profundele priviri reflectate prin cei doi sori. Cercurile lor gemene, dar diferit colorate i se părură acum semnul infinitului, în care se înfruntă toate antinomiile. „I-am făgăduit bătrânului să mă-ntorc şi să-i spun cum a fost… Merită numai pentru asta să mă-ntorc? El tot nu va voi să mă urmeze. Dar i-am promis şi lui Kim Kerim… Ei şi! I-am dovedit, venind aici, că nu mă tem… Da, el însă ţi-a luat o partidă, pe când tu n-ai reuşit decât să-i smulgi o remiză…“.

Şi, stârnit de scorul disputei, Dav întoarse involuntar micul său vehicul spre Pâlnia care-l aştepta. „N-a fost o luptă dreaptă!“ îi fulgeră prin

minte. „Condiţiile întâlnirii au fost net în avantajul său. Cel mai mare şahist al tuturor timpurilor e doar un maniac feroce şi lipsit de scrupule“.

Deşi nu s-ar fi temut să coboare, iar în citadela subpamânteană gustul victoriei nu-l mai entuziasma ca odinioară.

Chiar şi scurta-i ciocnire cu personalitatea lui Kim Kerim îl făcea să bănuiască instinctiv că nebunească fantezie a gazdei sale îi rezerva şi alte surprize. „Te temi să câştigi?“ se întrebă singur ironic şi-şi aţinti privirea în astralul semn al infinitului. Dar acum, de parcă ar fi vrut să-şi râdă de el, cei doi sori se preschimbară în ochii tandri ai Umnei. „Iubito“, oftă Dav, „tu eşti singura mea patrie omenească…“ şi, hotărât, fu gata să zboare spre nava lui şi să abandoneze această planetă a genunii.

Deodată însă observă cu spaimă că nu departe de gura bolgiei se înălţa o siluetă cunoscută. Era „Întâlnirea“!

Mintea lui Dav lucra febril.

O clipă numai plonjase înspre intrarea în adâncuri; apoi însă luă altitudine şi porni cu toată viteza spre „Invincibil“.

Astronava îl aştepta intactă acolo unde o lăsase.

Planul său era simplu: se va întoarce şi va câştiga la masa de joc libertatea Umnei şi a tatălui ei. Acum nu mai era totuşi atât de sigur – ca atunci când îi propusese bătrânului cebe să-l urmeze – că-i va reuşi stratagema. Dar dacă…? Un gând îngrozitor îi sfredeli mintea. Dacă Umna a intrat în camera monstrului? Neastâmpărată şi voluntară cum îi era firea, ar fi fost în stare. Dav se simţi

năpădit de o transpiraţie glacială. Umna ştia destul de bine şah, încât să ia o asemenea hotărâre, dar mult prea puţin ca să aibă şansa unei remize (nici chiar în partida cu seaca deschidere g4).

Biciuit de aceste temeri, Dav declanşă motoarele medii ale astronavei. Cum ajunse la o înălţime care să-i permită o privire panoramică asupra împrejurimilor, îşi dirijă „Invincibilul“ spre ieşirea din labirintul lui Kim Kerim.

Coborî exact lângă locul unde-l scosese escalatorul. Apoi îşi luă revolverul-laser, îşi încinse raniţa reactivă şi porni din nou spre intrarea în catacombă. Pe drum, împroşcă solul cu un jet arzător, ca să-l ajute pe Mooneye să găsească rapid cimitirul de cosmonave.

Îi făcură o primire triumfală. Doar puţini dintre captivii de pe Tehom avuseseră prilejul să vadă cum se deschide în sala monstrului uşa din dreapta.

Remiza obţinută de Dav (care pentru ei însemna o victorie) le dădea tuturora speranţa unei posibile salvări.

Înconjurat de mulţimea pestriţă şi zgomotoasă a involuntarilor săi suporteri, Dav se străduia să descopere printre mutrele lor eteroclite chipul drag al Umnei. Se pomeni însă doar în îmbrăţişarea de urs a lui Mooneye.

– Bine ai venit! îi urlă Cap la ureche. Să ieşim de aici şi te fac om!

– Unde-i Umna? întrebă înfrigurat Dav, desprinzându-se din strânsoarea căpitanului.

O zări lângă acesta nerăbdătoare, fericită, dar parcă şi niţeluş ruşinată de entuziasmul suscitat de iubitul ei.

Dav se apropie de Umna. O privea cu o asemenea ardoare, încât până şi captivul venit de pe o planetă din Regulus, unde existau cinci sexe, înţelese imediat ce se întâmpla cu acest reprezentant al clasei HH, ba chiar se înfioră de intensitatea pasiunii lui.

Ca şi când n-ar fi existat decât ei doi pe lume, Dav o luă pe Umna în braţe şi, fericit, o duse într-o alveolă din perete.

Niciodată dragostea nu i se păru mai deplină decât în acea noapte iluzorie. Umna i se păru mai a lui decât orişicând. Întâlnirea de a doua zi cu Kim Kerim îi dădea un sentiment exaltat, în pofida demitizării ei după întâia manşă a luptei. Această plenitudine se datora, poate, şi faptului că mobilul acţiunii lui ar fi avut aprobarea lui Gregory Bogar.

– Sorişorul meu, drag, îi spuse Dav când se deşteptară, nici nu-mi vine să cred că te am lângă mine! Am tras o spaimă teribilă descoperind „Întâlnirea“ printre navele eşuate aici…

– Cum? Tu nu m-ai băgat de seamă atunci când peretele a devenit transparent? Şi m-am lipit cu nasul de el…

– Nu, vizibilitatea este doar unilaterală… M-am temut să nu te fi apucat pofta să intri în sala… monstrului.

– Dacă nu te-aș fi văzut aș fi făcut-o…

– Iar acum ai fi fost descompusă în elementele tale.

– Glumeşti?

– Vorbesc foarte serios. Nu v-a spus nimeni ce se-ntâmplă în subteranele de pe Tehom?

– N-am discutat prea mult. Heterantropii ăştia au nişte limbi îngrozitor de dificile. Am înţeles că dincolo se joacă şah. Apoi te-am văzut pe tine cum te ridici de la tablă şi pleci… În plus, tata e obsedat de-o idee care i-a venit în clipa în care a descins aici. N-avea grijă… ai s-o afli chiar de la el. Arde să iasă mai repede din… vizuina asta. Aşa că, oricum, unul dintre noi ar fi pătruns dincolo.

– Sunteţi amândoi nebuni! Dacă n-aţi fi obţinut o remiză, aţi fi fost…

– Cum, dragul meu, n-aş fi obţinut eu o remiză? Uiţi că l-am bătut şi pe Lamb!

Dav ridică dezarmat mâinile, apoi, izbucnind în râs, o strânse la piept pe aceea pe care soarta i-o hărăzise iubită.

Într-adevăr, de cum îl reîntâlni pe Dav, Cap îl trase de o parte şi-i spuse triumfător:

– Suntem cei mai bogaţi oameni din Galaxie.

– Ce-ai mai descoperit? îl întrebă amuzat Dav, pe care răstimpul în care fuseseră despărţiţi îl făcea îngăduitor cu maniile lui Mooneye.

– Tu chiar n-ai văzut nimic?! se indignă Cap. Halal spirit de observaţie… şi încă la unul care se laudă că-i un şahist de clasa întâi!

– Nu mă laud…

– Dar numele ăla pe care l-ai dat astronavei tale?

– Nu mai sunt invincibil. Am pierdut o partidă…

– Nici măcar de şah nu mai eşti bun! bodogăni Cap. Dar nu-i nimic. Ai şi tu meritul tău! Dacă nu mă trăgea Umna după tine, nu descindeam pe Tehom. Aşa că nu-i nicio pagubă că ai mâncat bătaie. De îndată ce ieşim de aici ne punem pe treabă.

– Pe ce treabă vrei să ne punem?

– Află că în coclaurile astea ne aşteaptă de cine ştie când cel mai formidabil cimitir de astronave din câte ştiu că ar exista. Aproape fiecare piesă are o valoare incalculabilă. Ce mai, am picat peste o adevărată comoară.

Dav se găsea într-o asemenea dispoziţie, încât euforia financiaro-arheologică a lui Cap nu-l plictisi, ba, dimpotrivă îi dădu plăcuta senzaţie că asistă la un fenomen al naturii.

– Bine, dar mai întâi trebuie să ieşim de aici. Cum ai de gând să rezolvi problema?

– Cum ai ieşit tu o să ieşim şi noi. Dar nu mă-ntrerupe cu fleacuri. Şi, zi, navigatorule, n-ai observat nimic deosebit atunci când ai trecut prin necropola sideralã de sus? Nimic?! Nimic?! exclamă Mooneye, exasperat de tăcerea lui Dav. Unde îţi era capul? Ei bine, nu departe de locul în care am coborât se află… Dar te pomeneşti că nici n-ai auzit de „Sarpakanta II“…

– Ba da, murmură Dav, cum era să n-aud?

– Atunci, îţi dai, cred, seama ce-nseamnă să descoperi acest cuirasat cosmic care a cucerit acum o sută treizeci de ani cinci sisteme solare. A doua expediţie „Sarpakanta“ zace acolo, înţesată de comori, la-ndemâna noastră. Numai cu premiul

primit pentru descoperirea ei ne şi putem considera putrezi de bogaţi! Ei, ce zici?

Dar Dav nu mai zise nimic, fiind din nou asaltat de mulţimea prizonierilor lui Kim Kerim, care-l bombardau cu întrebări. Cei care mai văzuseră cândva peretele devenind străveziu aveau impresia că lupta e mai puţin gravă decât crezuseră (mai ales că mulţi începuseră să rupă binişor graiul şahului), cei capturaţi mai recent şi care n-aruncaseră niciodată o privire dincolo erau convinşi că „veteranii“ se înspăimântaseră în mod exagerat, într-un cuvânt, toţi erau plini de speranţe. Până şi Krumch, bătrânul cebe, se arăta mai optimist.

– Te felicit! îi spuse lui Dav. Ai reuşit destul de repede să realizezi egalitatea. În orice caz, în comparaţie cu acela care a scăpat înaintea ta… cum ziceai că-l cheamă?

– Guthrie.

– În comparaţie cu el, aş putea zice că ai jucat ca fulgerul. Mi se făcuse lehamite de cât acolo. Când a şters-o ni s-a părut că au trecut ani…

– Şi Kim Kerim mi-a declarat că nimeni n-a obţinut remiza atât de repede.

– Kim Kerim… şahistul ăla extraordinar de care mi-ai vorbit? Aşadar trăieşte? Şi al vorbit cu el?

– Deocamdată numai cu glasul său. Poate că data viitoare o să se prezinte în persoană.

– Bine că n-ai intrat în criză de timp.

– Criză de timp? Ce-i aia?

– Cum? Nu ştii ce-nseamnă criză de timp?

– Ba da, din citite. Practic însă n-am izbutit niciodată să-mi dau seama ce ar putea fi. De altfel, acolo (şi Dav arătă înspre sala de joc a maşinii) timpul n-are nicio importanţă.

– Ca să vezi! Şi noi, care ne antrenam cu cronoscopul…

– Ei, bătrâne. Acum primeşti să vii cu mine?

– Încă nu m-am hotărât. Oricum (Krumch făcu un semn cu ochiul către Umna), ai pe cine scoate întâi din bârlogul lui Kim Kerim. Încearcă treaba asta şi dacă te mai întorci discutăm noi.

Dav avusese de gând s-o elibereze mai întâi pe Umna, dar atât ea, cât şi Mooneye au fost de altă părere. Umna voia să fie sigură că tatăl ei va fi scos din temniţa subterană, iar pe Cap îl frigeau călcâiele să ajungă cât mai rapid la suprafaţă.

– Primul care va ieşi sunt eu, decretă el ferm. N-avem timp de pierdut. Comorile care zac deasupra capului nostru trebuie să fie urgent inventariate.

– Cum vreţi, se lăsă convins Dav. Într-un fel, e chiar mai bine aşa. Îl voi scoate mai întâi pe Cap, apoi rezolv problema cu Umna şi, poate, cu bătrânul cu care am stat de vorbă. În acest timp, Cap poate să ajungă cu raniţa mea reactivă, la locul unde aţi descins. Am lăsat pe tot drumul o dâră cu laserul. Când voi fi terminat, să găsesc „Întâlnirea“ lângă „Invincibilul“ pe care l-am adus la ieşirea din catacombe. În ceea ce priveşte inventarul comorilor, să n-avem discuţii. Ai să-l faci cu alt prilej. Mulţumeşte-te deocamdată că ai dibuit-o pe „Sarpakanta“.

– Hai, nu mă învăţa tu pe mine ce să fac, mârâi Mooneye. S-o ştergem mai iute şi găsim noi timp

pentru toate.

Spectacolul care urmă avea în ochii tuturor prizonierilor de acolo prestigiul unei premiere absolute. Nimeni nu mai încercase ceva asemănător.

Dav se urcă primul pe mica platformă şi imediat îl urmă Mooneye.

– Să vedem dacă o să vă dea drumul, spuse careva.

– De ce nu le-ar da? răspunse un altul. Există printre noi şi patrupede, şi policefali.

Şi, parcă adeverind această opinie, peretele glisă într-o parte, îngăduind celor doi „simbionţi“ să pătrundă în sala maşinii.

– Ei, acum ce facem? întrebă Cap, după ce peretele se închise în urma lor.

– Simplu, răspunse Dav. Ne câştigăm libertatea. Fotoliul acela comod din faţa drăguţului monstru moletronic te aşteaptă.

– Şi, mă rog, tu ce rol ai aici?

– Eu te asist, îţi dau curaj şi, dacă vrei, te pot servi cu o băutură. Ce doreşti? Lapte, must, 28 de sorturi de elixir, zgromb… Eu, de pildă, voi consuma în cinstea ta o elixciria… să vedem… are? O elixciria am cerut…

În câteva secunde, plăcuţa ieşită din perete îi oferi lui Dav licoarea comandată.

– Ei drăcie! râse căpitanul, apropiindu-se de „automatul alimentar“. Zvârle-mi şi mie un zgromb!

Plăcuţa îşi făcu din nou apariţia şi un dispozitiv de pe ea proiectă înspre Cap o cupă cu zgromb.

– A-nnebunit? strigă Mooneye, împroşcat de lichidul portocaliu.

– Nu i-ai poruncit tu să-ţi zvârle zgrombul? explică Dav, silindu-se să nu zâmbească. Robotul te-a luat în serios. Trebuia să rosteşti simplu: vreau un zgromb. Şi, întinzându-i băutura, continuă: Bea şi joacă!

Căpitanul goli furios cupa şi se aşeză la masa de onix:

– Chiar am să joc. Prea te crezi grozav. N-o să scot eu o remiză de la un animal moletronic!? Dar ce-i mutarea asta stupidă? În viaţa mea n-am văzut o asemenea deschidere.

În douăsprezece mutări căpitanul a fost, cum se zicea în vechime, KO.

– Mai dă-mi un zgromb! îi ceru sumbru lui Dav. După ce-şi potoli setea, proclamă: Maşina asta joacă aiurea… Numai un nebun ca tine poate s-o-nţeleagă. Fiindcă însă ai vrut să-ţi baţi joc de mine, te voi pedepsi. Aveam de gând să vă dau premiul pentru „Sarpakanta“. M-am răzgândit. Ia-ţi ce vrei din cimitir, dar „Sarpakanta“ rămâne a mea. Şi acum fă ce ştii, dar scoate-mă mai repede de-aici!

– Uite, Cap, spuse Dav pe un ton serios, deşi zâmbea ca un băieţandru prins asupra unei năzbâtii. Nu mi-am bătut joc, dar trebuia să te convingi tu însuţi că nu-i chiar un fleac ieşirea din această vizuină. Socoteşte singur: de veacuri de când dăinuie ea, doar şaisprezece fiinţe şi cu mine şaptesprezece au izbutit să smulgă o remiză. În ceea ce priveşte „Sarpakanta“ şi de altminteri toate… comorile îngrămădite în juru-i, nu-mi pasă

de ele. Dovadă că nici nu le-am remarcat. Pentru mine nici nu există. Şi acum, lasă-mă să joc.

– Sper că n-o să mă ţii o veşnicie în cuşca asta, mai bombăni Mooneye, apropiindu-se cu interes de colţul alimentar.

La a doua partidă începută cu mişcarea a2-a4, Dav, dorind să pună la încercare capacitatea maşinii de a se autoperfecţiona (în ultimă instanţă, forţa lui Kim Kerim de a recupera „timpul pierdut“), recurse într-o întruchipare nouă la procedeul prin care cel de-al 12-lea campion al Terrei îl zguduise pe Fischer; merse pe propriile-i urme spre faza ce-i dăduse impresia că deţine o oarecare superioritate poziţională; la mişcarea a noua, adversarul său jucă altfel decât în partida precedentă, acţiune pe care, de altminteri, Dav o aştepta pentru a se adânci într-o varianta pregătită cu grijă. Izbuti să destrame contraatacul albului, ba chiar să recâştige un uşor avantaj, dar deznodământul luptei se contura departe şi încă incert.

– Au trecut cinci ore de când joci, îl zgudui de umeri Cap, tocmai într-un moment palpitant. M-am săturat să tot beau zgromb. Mai vreau să şi mănânc.

– Bine, spuse plictisit Dav, care pricepu că e inutil să încerce altceva decât o remiză, avându-l alături pe sâcâitorul Mooneye.

Şi din nou precipită finalul, pe calea unor simplificări tranşante.

– N-ai decât să mănânci. Cum ai cerut zgromb, comandă-ţi mâncarea…

– Uite că nu mi-a dat prin gând! râse Cap. Socoteam că drăcia asta-i numai pentru băuturi. Doar n-o să zăcem cu anii în zgău!

– Cu anii nu, dar cu săptămânile cred că mulţi au stat aici, înainte de a scăpa sau de a fi transformaţi în elementele lor.

– De pomană îmi vorbeşti de lucruri scârboase, rânji Cap. Nu-mi strici pofta de mâncare. Tu nu mănânci?

– Nu. Şi, dacă ai chef să te vezi mai repede afară, lasă-mă să mă concentrez!

Se mai scurseră vreo două ore până în momentul în care Mooneye îl auzi pe Dav exclamând: „Remiză“.

Uşa din dreapta alunecă de îndată în lăcaşul ei, spre bucuria căpitanului.

– Bravo, băiete! Nu te-am muştruluit de pomană; te-ai descurcat frumuşel… Ei, acum trebuie să te părăsesc. Mă aşteaptă „Sarpakanta“. Şi notează că mi-a trecut supărarea. Ai grijă de Umna! Dar fii prudent, nu te pripi! Nu-i nicio grabă. Până la venirea voastră, voi încerca să iau în inventar caimacul comorilor.

De cum se închise în urmă-i uşa, Mooneye fu antrenat de escalator spre ieşire. Rămas singur, Dav făcu semne Umnei să pătrundă în sala maşinii de şah. Ca şi după prima remiză, încăperea vibra de ciudatele zgomote ale unor motoare sau dislocări de teren.

– Ce se-aude vuind? întrebă într-o doară.

– Mă încarc, veni răspunsul, destul de umoristic din partea unei maşini. Ăsta-i zgrombul meu.

Spre mirarea lui, Dav îl văzu intrând pe Krumch în fotoliul său mobil, dar, de fapt, instalat peste Umna.

– Uite şi codiţa acestei făpturi bicefale! o salută înveselit Dav.

– L-am păcălit a doua oară pe Kim Kerim, spuse în şoaptă Krumch, pe care cei doi tineri îl ajutară să se aşeze în fotoliul din faţa mesei de onix. Şi acum… cine iese mai întâi: capul sau codiţa?

Dav şi Umna îşi aruncară o privire complice, şi râzând, răspunseră într-un glas:

– Capul!

– Şi eu cred că-i preferabil să ies primul… Până o să veniţi voi, o să mai am răgazul să meditez la noua mea situaţie… şi, întorcându-se către Dav, reluă: Dacă tot am făcut nebunia asta, aş dori să joc şi eu câteva partide…

– N-ai decât! Avem la dispoziţie… douăzeci, fiindcă – vezi? – maşina a reînceput cu a3. Guthrie a avut dreptate…

– Aha! Sunt baleiate toate mutările până la a4?

– Aşa s-ar părea. În partida a doua, albul a deschis cu a4. Dar nu eşti obosit?

– Nu. Am dormit mult înainte de a intra…

– Atunci, uite ce-ţi propun. În vreme ce noi ne vom culca, tu încearcă să obţii o remiză. Când vei vedea uşa din dreapta că se deschide, trezeşte-ne! Nu juca însă prea multe partide…

– Ce contează? După o remiză observ că se reia seria…

– Nu poţi şti niciodată cum va reacţiona maşina asta, care – m-am convins – învaţă din propriile-i greşeli. Am păcălit-o noi, dar nu-i exclus ca data

viitoare să nu ne mai meargă. Şi nu uita că o dirijează Kim Kerim… un scrântit primejdios.

Dav şi Umna se izolară într-o alveolă din perete. El remarcă amuzat că, la comanda pe care o dăduse acum, când îl însoţea cineva, spaţiul deschis era dublu faţă de spaţiul pentru un singur om. Te pomeneşti că vrea să-mi facă o plăcere Kim Kerim… Dar mai verosimil e că monstrul ne consideră singură fiinţă.

Aceasta ultimă întâlnire de dragoste repercută în sufletele lor ecouri diferite. Temerile-i odată stinse, ea se şi dăruia imperiosului susur al viitorului, se lăsa pradă visceralului extaz al continuului, care ocârmuieşte destinul femeii. Pe el, în schimb, îl încerca sentimentul sfâşietor şi dulce al ireversibilităţii. Două stări de spirit ambigui care se înfrăţeau, de fapt, prin aceeaşi perplexitate a mărginirii umane în faţa neţărmuritului cosmic sau a infinitului omenesc înaintea unui infinit de o putere inimaginabil mai mare. Mitul invincibilităţii, care se vedea redus la simplu-i semnificant, la aproape rutinarul act al obţinerii unei remize, determina în aparent alte culori sentimentele amândurora.

La revenirea lor, Krumch se afla în finalul celei de-a patra partide. Dav aruncă o singură ocheadă asupra mesei de onix, apoi, parcă stânjenit, se duse la panoul alimentar şi murmură comanda unor băuturi pentru el şi Umna.

În curând, bătrânul trebui să se recunoască înfrânt. Cu o vigoare neobişnuită, pe care numai nervii întărâtaţi i-o puteau isca, scrâşni neputincios:

– Mă necăjeşte mai puţin că am pierdut decât faptul că nici nu-mi dau seama cum.

Râzând mânzeşte, Bogar se instală la masa de onix. Maşina îşi deplasă calul pe careul a3. Dav o ţinea pe Umna de mijloc, cum spunea legenda că un mare muzician din trecutul Terrei îşi ţinea femeia, totodată improvizând la orgă preludii şi fugi, iar Krumch, îndărătul lor, urmărea tăcut desfăşurarea partidei. 1… e5 2.b.3 f5 3.Nb2 Cf6 4.c4 d6. Mişcările care se perindau cu o ritmică rapiditate stârneau în conştiinţa bătrânului născut din făpturi eridaniene armonia severă pe care o vor fi avut ariile lui Bach pentru semenii săi.

Krumch se lăsă o vreme – cât i se păru că înţelege înlănţuirea mişcărilor – în voia acestei muzici abstracte. Deodată însă nu se mai putu stăpâni şi începu să comenteze mai întâi în şoaptă, apoi tot mai tare. Devenise, pe nesimţite, un chibiţ. Prin definiţie, un asemenea personaj este privitor ignorant, naiv şi stăpânit de trufia demiurgică. Fiindcă adevăratul spectator al unei partide ar trebui să n-o poată îndura, dacă nu este însuşi destinul.

– Bătrâne, îi spuse în cele din urmă Dav, de patru ori te-am lăsat să-ţi încerci norocul. Acum e rândul meu să mă lupt. Iar ideile tale ori sunt bune şi atunci pot servi adversarului, ori sunt rele şi n-au decât valoare de zgomot.

– Am priceput, se ruşină Krumch. Şi, ducându-şi mâinile la tâmple, bâigui: Nici nu ştiu ce se-ntâmplă cu mine. M-a apucat o cumplită oboseală.

Îl transportară în alveolă, apoi Dav reluă jocul. După vreo trei ore de somn, bătrânul se trezi înviorat. Bău un s.h.v. [16] şi, fără să mai scoată o vorbă, se aşeză în fotoliul său. Deodată o ciudată structură a pieselor îi stârni din nou dorinţa să-l ajute pe Dav. Se abţinu cu stoicism şi rămase liniştit până în clipa în care maşina propuse:

– Remiză în 11 mutări.

În timp ce uşa din dreapta glisă lateral, parcă regretând, Umna şi Krumch asistară miraţi la următorul dialog dintre Dav şi instalaţia de şah:

– Reiei şi deschiderile în care ai pierdut?

– Să pierd?! Aş mai fi existat?

– Credeam că, asemenea mie, şi tu socoteşti remiza un insucces.

– Voi lua în consideraţie şi varianta aceasta.

– De fapt, am vrut să te-ntreb care dintre primele tale mutări au prilejuit remize.

– O dată după 1.Ca3, în 14 cazuri după 1.g4 şi o dată după 1.h4.

– Îţi mulţumesc! strigă vesel Dav.

Acum ştia: mutarea g4 deschidea partida a 16-a.

Un tumult neliniştitor ajunse până la ei.

– Acum îmi amintesc, remarcă bătrânul. Când individul despre care mi-ai povestit a terminat jocul, am auzit acelaşi zgomot. Mai târziu, când a şters-o cu astronava lui, vuietul a fost altul.

– Ar fi cazul să pleci… sau mai degrabă să plecaţi amândoi, aşa cum aţi venit…

– Crezi că vom izbuti iar? întrebă Umna. Ar însemna să ieşim mai iute cu toţii… Ard de curiozitate să ştiu ce-a făcut tata.

– Să-ţi spun eu. Până acum. Cap ar fi trebuit să aducă nava lângă a mea. Dar n-a făcut-o… Am fi perceput la coborâre vibraţiile „Întâlnirii“…

Deocamdată mai este ocupat cu… inventarierea comorilor. Aşa încât, până la venirea mea şi a lui, ne veţi aştepta în „Invincibilul“. Aţi înţeles?

– Da, răspunse Umna şi se întoarse către Krumch: Ridică-te o clipă, ca să iau loc în fotoliu!

– Poate că-i mai bine să mergi singură, rosti şovăitor bătrânul. Eu aş mai rămâne… Şi privi galeş la masa de onix. Apoi fără o legătură aparentă, se adresă lui Dav: La mutarea a 23-a aveai o poziţie evident superioară. De ce n-ai continuat să presezi?

– Şi eu cred că stăteai mai bine, interveni Umna. Chiar n-ai fi putut câştiga?

Dav râse încurcat:

– Poate-i numai o impresie, deşi… am avut-o şi eu. Şi, luându-o pe Umna de umeri, îl întrebă pe Krumch: Aşadar ai mai vrea să joci…

– Am priceput, zâmbi Umna, îndreptându-se spre uşa deschisă şi, îmbrăţişându-l pe Dav, îi şopti la ureche: De data asta lucrurile au sfârşit cu bine, dar de-acum înainte nu ne vom mai despărţi.

Înainte ca uşa să se închidă iar în urma Umnei, Dav făcuse semn captivilor să mai trimită pe cineva, dar nimeni nu mai apăru.

Maşina începuse cea de-a şasea rundă, deplasând calul alb pe câmpul Cc3. Bătrânul se gândi destul de mult până îşi mută pionul c5, apoi mişcările continuară într-un ritm mai susţinut: 2.e4 Cc6 3.g3 g6… şi se ajunse în poziţia aşa-numitei „siciliene închise“, aşa cum se mai jucase – cu culori inversate.

După cum îi era obiceiul, Dav n-arunca decât arareori o privire distrată asupra mesei. Se întreba, cu o anumită îngrijorare, de ce nu mai venise careva în sala maşinii. Nu se mai încumetase nimeni sau pur şi simplu intervenise Kim Kerim, care nu mai admitea să fie păcălit?

Krumch adoptase planul maşinii din prima partidă, care astfel se găsea într-un fel deconspirată, dar avea un tempo în plus. Totuşi, albul şi-ar fi fructificat anevoie superioritatea, dacă bătrânul, pesemne doritor de revanşă, nu şi-ar fi supralicitat posibilităţile de câştig în final. La mutarea a 31-a îşi îndreptă privirea disperată către nepăsătorul său „secund“: apărarea lui Krumch era ferfeniţă.

– Ştii ce, spuse Dav, când bătrânul îi cedă locul, în astronava mea vei găsi şi de mâncare, şi de băut. Dar trebuie să recunosc că aici există… o aprovizionare mai bună. Astfel încât te-aş sfătui să te plantezi în faţa „barului“ şi să comanzi ce pofteşti. Între timp eu mă voi distra la acest faimos eşichier…

– „Bar“?! Aşa numiţi voi „pliscul de alimentare“? întrebă serios Krumch, ascultând de invitaţia lui Dav. Acesta tocmai îşi împingea pionul pe f5, ca răspuns la deschiderea c2-c3, mutare deloc utilă albului, dar conformă cu procedeul baleierii automate…

Moşneagul ceruse „pliscului“ o *cygni-stew* şi, delectându-se cu ea, îşi spuse că, în sala jocului mortal, exista pesemne un culinarotron mai rafinat decât dincolo. Îl cutreieră chiar ideea să rămână pentru restul vieţii aici, dar, neputând să aprecieze dacă era sau nu posibil, ajunse cu părere de rău la concluzia că totuşi va trebui să profite de proxima glisare a uşii din dreapta. Lăcomia cu care mâncase îi provocă deodată o uşoară indigestie. Se

gândi atunci cu teamă la meniurile ce-l aşteptau în alte lumi şi începu să viseze nostalgic la mâncărurile cu care se obişnuise de treisprezece decenii.

– Bătrâne, poţi pleca, îi întrerupse Dav meditaţiile fiziologice. Şi, conducându-l la uşa redeschisă, adăugă: Fii atent la imaginile de pe pereţii galeriei! Vei asista la momente cruciale din istoria şahului, în ultima secvenţă îl vei vedea pe însuşi Kim Kerim.

Partida a opta. După primele mutări efectuate rapid (1.c4 e6 2.Cc3 d5 3.d4 Cf6), s-a intrat în aşa-numitul gambit al damei, pe care legendarii Fischer şi Spasski îi conturaseră în cea de a patra rundă a dramaticului lor meci.

În acţiunile albului Dav descifră surprins o întâmplare între stilul lui Kim Kerim (dar în cristalizări neînregistrate de cronici), cu un mod de gândire neuman (neuman cum ar juca un gigantic mecanism, care, în domeniul artificialului, ar constitui de asemenea un Kim Kerim). Dar totul într-un fel ameţitor, ca şi când Dav ar fi contemplat un palimpsest ale cărui straturi vizibile s-ar fi deplasat întruna, o falie lichidă şi amăgitoare. De câte ori se întrecuse cu făpturi nonumane victoria fusese de partea lui. Lupta cu ele avea ceva extrem de simplu, şi totuşi teribil de profund. Totul se despuia de zgurile psihologismului, contând numai adâncimea plonjării în vâltoarea variantelor. Era ca o muzică dintre cele mai pure. Probabil că acesta era însuşi stilul lui Dav.

– De ce nu mai poate pătrunde nimeni aici? se trezi întrebând.

– La şopârle, vital este capul, nu coada, răspunse metaforic maşina.

– Ei şi! De două ori mi-ai îngăduit să-mi refac coada…

– Cozile tale nu merită decât să fie transformate în elemente.

– Dar cu acelea care au ieşit ce s-a-ntâmplat? se înspăimântă Dav.

– Acelea sunt acum afară.

– Sigur?

În loc de răspuns, pe un perete se lumină un dreptunghi: pe fundalul „Invincibilului“ o văzu pe Umna lângă fotoliul mobil al lui Krumch. „Cei doi nebuni ai familiei se lasă aşteptaţi“, zâmbi Dav, căruia îi venise inima la loc. „Partida“ pentru care se întorsese aici era câştigată: o remiză şi-şi puteau lua zborul de pe Tehom!

O ciudată insatisfacţie îl invadă însă în acelaşi timp. Să plece deci după ce fusese învins!? De-ar fi fost să te iei după Umna era ceea ce-şi dorise el însuşi de-o viaţă întreagă. Şi totuşi, nu dorise aceasta sau nu în acest fel. Nu se putea elibera de un sentiment de frustare. Chiar dacă nu mai cunoscuse un alt jucător de forţa formidabilă a lui Kim Kerim (dar, de fapt, juca el cu asta?), înfrângerea suferită, deşi fără drept de apel, n-o socotea absolut convingătoare. Oare faptul că deschiderea constituia invariabil apanajul maşinii nu însemna că rivalul ei era prin definiţie dezavantajat? În schimb, măcar în cazul său, şi Dav avea superioritatea a două veacuri de practică şahistă, pe care sihastrul de pe Tehom părea s-o ignore.

Ca şi când, ghicindu-i gândurile, ar fi vrut să-i înlăture ideea unei asemenea superiorităţi, maşina, spre a specula slăbiciunea unor pioni ai negrului,

adoptă o linie poziţională pe care jucătorii moderni n-o mai foloseau de mult. Dav fu cu atât mai surprins cu cât, în varianta de atac a albului utilizată de galactomaeştri, venise cu o inovaţie de o mare eficacitate.

Impunătorul său edificiu se pomeni brusc peste nişte nisipuri mişcătoare. Un noian de căi trebuie rechibzuite şi triate, probă titanică de care omul ar fi fost, poate, capabil să treacă, deşi potrivnicul său poseda cel puţin aceeaşi putere calculatorie, dar ca întotdeauna, avantajul ratat viră numaidecât înspre un eşec inexorabil.

Pierzând partida, Dav îşi spuse că se lăsase păcălit: păcălitorul însă nu era în niciun caz maşina, care habar n-avea de planul înjghebat împotrivă-i. El singur se amăgise, atribuind adversarului o informaţie tehnică inexistentă. Mai putea fi numit meciul lor „război psihologic“, când pe Dav îl încerca sentimentul că se măsoară cu sine însuşi?

Stătea întins în culcuşul alveolar, bucuros că încă nu percepuse trepidaţiile pricinuite de coborârea „Întâlnirii“. (Cap nu se grăbea să vină, aşa că mai era timp de zăbovit în subterana împărăţie a şahului.) Cu câteva ore în urmă, gândea că o remiză îi era de ajuns ca să-şi ia zborul de pe Tehom, dar l-a învăluit şi regretul de a nu-l fi învins pe Kim Kerim… Şi iată-l în faţa celui de-al doilea eşec! Acum îşi dădu el limpede seama de ce simţise după prima partidă: într-însul se întrupase *gustul revanşei*. Îl fulgeră ideea bizară că, de fapt, Kim Kerim voia să se răzbune pe cineva… Dar dacă tânjea, precum tânjise şi Dav, după satisfacţia revanşei?

Scuturându-se de păienjenişul întrebărilor inoperante, se reaşează la masa de onix. Debutul

disputei (1.d3 e5 2.c4 Ce7 3.Cc3 Cc6 4.g3 g6) confluă, ca în prima rundă, într-o variantă din aşa-numita „siciliană închisă“.

Dav îşi modifică optica de joc. Îndeobşte, capacitatea de a urmări şi de a selecta „variante“ îndepărtate se contopeşte cu forţa de a organiza planul concret al luptei: fenomenalul spectru descris de calculul maşinii se găsea însă redus la nişte limite istorice: strategia şi tactica ei erau în funcţie de informaţiile pe care le programase cândva Kim Kerim şi de achiziţiile mai noi, datorate adversarilor până atunci. Or, de astă dată, Dav se străduia să înfrunte cuplul Kerim + calculator, situându-se la nivelul „instrucţiunii“ *lor* şahiste.

Mai mult încă, deşi Kerim afirmase că a te lupta cu maşina însemna a-l înfrunta, chiar pe el, ajunse la concluzia ca va trebui să joace de parcă rival îi era numai calculatorul. Însuşi procedeul baleierii deschiderilor constituia o dovadă. De altfel, îşi propunea să risipească la prima ocazie misterul acestui joc dublu.

Bătălia a durat, ca în vremurile fabuloase ale eşichierului, trei zile, dacă socotim că, în decursul ei, Dav s-a culcat de trei ori. După încetarea ostilităţilor încheiate în cumpănă, omul avu impresia că prinsese câteva fire esenţiale din structura „monstrului“.

Uşa din dreapta alunecă docil în lateral. Panoul ei, prin simpla-i absenţă, invita spre libertate. Dar lui Dav i se părea că huruitul ce urma oricărei remize durase acum mai mult decât în alte dăţi. Să părăsească arena tocmai în momentul în care se dezlegau sorţii? Cap încă nu revenise, altminteri, vibrofonul i-ar fi dat lui Dav de ştire chiar în timpul somnului.

– Nu pleci? auzi deodată glasul partenerului său.

Această întrebare îi precipită hotărârea:

– Nu!

– Atunci, se închide uşa şi începe o nouă partidă?!

Propunerea avea o nuanţă interogativă, ca şi când maşina i-ar fi cerut îngăduinţa.

– Nu văd de ce trebuie să se închidă uşa, răspunse Dav. Dar putem începe o nouă partidă.

Desfăşurarea rundei a zecea avu o turnură tulburătoare.

După un preludiu executat rapid (1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6), se ajunse în mod ciudat la startul partidei a opta. Reflectând la eşecul său secund, Dav îşi reproşa o singură eroare săvârşită spre sfârşitul încleştării, iar adversarul părea să-i confirme această apreciere, deoarece încă de la mutarea a noua alese un alt făgaş strategic.

– De ce ţi-ai schimbat jocul? Doar m-ai bătut?

– Te-am bătut în final din cauza unei mişcări pe care n-ai s-o mai repeţi. Ca să învingi din nou, trebuie să-mi perfecţionez loviturile.

Şi, într-adevăr, făcând un salt prodigios în evoluţia şahului, instalaţia şahista se apropie foarte mult de felul în care abordau problema galactomaeştrii moderni. Dar tocmai „progresele“ negrului îl favorizară pe Dav mai familiarizat cu această concepţie de luptă.

Odată epilogul dramei consumat, monstrul îşi îngădui pentru prima oară să comenteze:

– Eveniment paradoxal: atunci când am jucat mai slab, te-am învins, iar acum, când am jucat mai bine, am ajuns doar la remiză.

Umorul involuntar al maşinii îl zgândări pe Dav aflat în situaţia să ia o hotărâre: uşa era deschisă, iar de sus răzbăteau vibraţiile „Întâlnirii“… În ciuda undei de umanitate din glasul rivalului său, Bogar avea convingerea că remarca nu venea de la Kim Kerim.

Şi deodată se petrecu ceva cu totul surprinzător: mai înainte ca partenerul ei să fie de acord cu începutul celei de a 11-a partide, instalaţia, ca şi când ar fi fost dornică să continue bătălia, îşi mută pionul de la e2 la e3. Totodată însă uşa rămase deschisă!

– Kim Kerim, strigă atunci Dav, privind dispreţuitor spre galeria ce ducea afară, dacă ţii să joc mai departe, răspunde!

– Te priveşte dacă vei juca sau nu. Ce vrei?

– Cu tine vreau să lupt…

– Cu mine te lupţi…

– Aha! Fără calculator nu eşti în stare…

– L-ai învins ca să pretinzi să mă înfrunţi?

– Dar *tu* l-ai învins? se înverşuna Bogar; interlocutorul său însă păstră tăcerea. Atunci, te întreb pe tine, albule! Te-a învins cineva?

– Nimeni, niciodată! rosti cu o grotescă, dar teribilă siguranţă monstrul.

– Cine minte? reluă Dav. Fiindcă unul dintre voi minte.

– Te cam pripeşti cu concluziile, băiete, se decise Kim Kerim să intervină din nou. Este drept că din clipa în care am dat *acestei planete* viciul şahului n-am izbutit s-o învingă (altminteri, aş fi distrus-o), dar nici n-am fost învins de ea. Tu, în schimb, ai deja două căderi. Forţele noastre nu sunt egale.

– Nu înţeleg nimic, izbucni Dav. Ce tot bălmăjeşti despre planetă?

– Vasăzică nu ţi-ai dat seama că joci cu o planetă! gâlgâi batjocoritor glasul celuilalt.

Fu rândul lui Dav să nu răspundă. Este drept că, printre legendele ţesute în jurul personalităţii lui Kerim, exista şi varianta după care acesta ar fi „domesticit“ o planetă, învăţând-o să joace şah, dar nimeni, nici chiar Bogar, nu socotea „planeta şahistă“ altceva decât un concept mitic al invincibilităţii.

Dav se cufunda în joc, de parcă din substanţa lui ar fi putut discerne adevărul. Fără să creadă încă în cele spuse de Kerim, reconsideră totul în lumina acestei ipoteze de lucru. Era cert faptul că adversarul său nu acţiona uman, deşi manifesta un insight [17] extraordinar. Dar nici animală sau moletronică nu-i putea socoti „inteligenţa“, în ciuda automatismelor pe care i le surprindea mereu: o atât de abisală profunzime a calculului nu mai întâlnise niciodată… nici chiar în partidele rămase de la Kim Kerim.

Ce alcătuire diabolic de contradictorie!

Părea că timpul fusese abolit şi că totuşi crâmpeie din giganticu-i corp mai apăreau aidoma unor peşti ciudaţi, supravieţuind din fauna exterminată a unui ocean explodat…

……
……

A transforma o planetă într-un jucător de şah, iată o idee năstruşnică şi fantastică! Dar cum? Ca să posede ceea ce se numeşte gândire, adică să aibă un encefal sau, ca în unele mituri, să fie el însuşi un creier. O făptură cu adevărat fantastică! Mai ales dacă îţi aminteşti de cei doi sori cu gravitaţiile lor perturbatoare… Partidele pe care le tot juca parcă păliseră în faţa obsedantei imagini a unei planete înzestrate cu raţiune. Ce incomensurabile multitudini de neuroni va fi putut avea un asemenea colos? Dav simţi un rău visceral şi o clipă se întrebă dacă ar mai fi primit să se angajeze în luptă, ştiind cine-i va fi rivalul. Apoi, prin acea homeostază a nebuniei, manifestată adesea de matematicienii încleştaţi cu infinitul, îşi spuse că ar fi înfruntat chiar şi Cosmosul, dacă acesta s-ar fi priceput să joace şah.

……
……

Partida pe care o analiza – a câta? – îşi schimbase cu totul natura. *Existenţa şahistă a lui Tehom* umplea acum gândurile, dând o pondere uriaşă fiecărei mutări în curs. Era ca şi când fabulosul eter, această plasmă comună discretului şi continuului, ar fi devenit brusc respirabil, sesizabil, măsurabil. Aproape dintotdeauna Dav avusese convingerea că lupta pe tabla cu 64 de pătrate şi „rezolvarea jocului de şah“ sunt două probleme distincte: pe când prima însemna confruntarea unor inteligenţe cu posibilităţile neuropsihice limitate şi din punct de vedere matematic, echipolente, cealaltă problemă, cu toate că principial rămânea în domeniul finitudinii, practic reprezenta pentru o minte umană un joc nemărginit.

Invincibilitatea-i de până atunci constituia totuşi un indiciu că inteligenţa lui poseda, în comparaţie cu ceilalţi creieri naturali şi artificiali cunoscuţi, o putere superioară. Între ceilalţi şi el să fie însă un raport la fel de mare ca între el şi Tehom? S-ar părea că da, de vreme ce înregistrase „două căderi“. Deşi modul în care fusese depăşit nu-l putea socoti concludent. Cu toate acestea izbutise să smulgă şi şase remize. Exista aşadar o zonă în care adversarul său putea fi neutralizat.

„La urma urmei, de ce-aş mai juca“, se întrebă mirat de evidenţa ideii, „de ce-aş mai juca, dacă n-aş putea sau n-aş voi să învîng?“

E drept că, după cum odinioară îşi apreciase remizele drept înfrângeri, de data aceasta, dat fiind alcătuirea duşmanului înfruntat, şi le putea considera aproape nişte victorii. Dar nu la o astfel de victorie visase el. Continua totuşi să calculeze prudent, fiindcă în niciun caz nu dorea să mai piardă o partidă.

Îl smulseră din gândurile lui vibraţiile familiare ale „Întâlnirii“.

– Dă-mi exteriorul! comandă Dav.

Pe luciul ecranului apărură cele două astronave. Dintr-una coborî după o vreme Cap.

– Ajunge! rosti Dav cu o subită agitaţie.

Nu mai avea deci la îndemână un răgaz prea mare. Îl vor aştepta câteva zile, dar va trebui să grăbească şi perspectiva aceasta îi provoacă o acută neplăcere. I se făcu un dor cumplit de Umna şi-l cuprinse o silă de tot ce făcea el acolo, în văgăuna lui Kim Kerim. Dar, concomitent, însăşi conştiinţa acestei sile i-o intensifică atroce, de parcă ar fi fost golit de sensul său existenţial.

Niciodată, nici chiar atunci când Gregory Bogar i-a cerut să nu mai joace, nu s-a simţit Dav atât de sfâşiat. Dar, totodată, nicicând n-a fost pătruns în aşa măsură de vulnerabilitatea-i umană.

Probabil în acele clipe şi-a dat el seama că se apropie de finișul unei cariere nebune, că dragostea pentru Umna – de fapt, năzuinţa de a converti setea de absolut într-o viaţă normală – învinge. Dar tot atunci a priceput el că atâta timp cât boala, bătrâneţea sau o pasiune paralelă nu le-au deturnat drumul, marii şahişti ai lumii – cu rarisime excepţii de felul lui Botvinnik – au fost nişte înspăimântători monomani.

– De când jucaţi împreună, îl făcu să tresară glasul lui Kim Kerim, Tehom a progresat teribil. Odinioară, îi era foarte greu să-şi revină după şocul unei remize. Acum observ că recuperează mai uşor…

Vocea reverbera o ciudată ironie, cred că, răutăcioasă. „Ceva nu-i convine din felul în care se desfăşoară jocul nostru“, îşi spuse Dav.

Totuşi, gâlgâi mai departe glasul, cred că, forţat să suporte mai multe egalităţi succesive, ar ajunge pe pragul deteriorării.

Dav îşi mângâie iritat obrazul pe care şi-l simţi ţepos. Un brum neliniştitor răzbătea din adâncuri. Cuvintele lui Kim Kerim erau, desigur, o cursă întinsă ca să-i adoarmă prudenţa. Pesemne regreta că-i dezvăluise adevărata identitate rivalului său. Oricum, interludiul acesta îi distorsionă lui Dav zborul impetuos al calculelor, prăbuşindu-l într-o mutare nu greşită, dar anodină, care precipită finalul. Cu sentimentul nelămurit şi poate iluzoriu că ar fi putut câştiga, Dav se pomeni strigând mânios fără să-i pese de uşa care se deschise docil, consemnând noua remiză:

– Eşti crud şi inuman, Kim Kerim, și îţi baţi joc de adversarii tăi.

– Crud… inuman? Le port o grijă de-a dreptul părintească. Mulţi supravieţuiesc de zeci de ani în acest azil al inteligenţei. Şi o singură remiză le deschide drumul spre aşa-zisa lor libertate.

– Am văzut ce-ai făcut cu cefalopodul care…

– Nu numai că nu ştia şah (şi ar fi putut învăţa înainte de a pătrunde în sanctuar), dar a fost şi agresiv. Dacă m-aş fi găsit în sală, razele laserului său m-ar fi anihilat.

– A fost în zugzwang şi astfel în legitimă apărare. Oricum ar fi procedat, era pierdut. Şi, de fapt, tu l-ai atras în cursă.

– Eu!? Încă pe vremea mea, pe hărţile siderale, Tehom figura cu semnul interdicţiei. Ce-a căutat aici?

– Descinderea lui pe Tehom putea fi provocată de un accident…

– Asemenea accidente pot surveni doar rar. Şi chiar în acest caz, nu trebuia să acţioneze prosteşte şi provocator. De s-ar fi purtat ca o făptură civilizată ar fi rămas în viaţă. Nu, tot ce-ai îndrugat despre cruzimea şi neomenia mea e lipsit de orice temei. Şi de unde ai scos că-mi bat joc de adversari? De tine, spune, mi-am bătut joc?

– Toată mascarada pe care ai pus-o la cale este o batjocură.

– Deocamdată aud injurii, nu argumente.

– În afară de mine a mai descins cineva pe Tehom, dinadins ca să te înfrunte?

– Nu ştiu. Nu i-am întrebat.

– Ba ştii foarte bine. Dacă ar fi venit cu această intenţie, ţi-ar fi declarat-o, cum am făcut şi eu. Deci toţi partenerii tăi de joc au fost de la început nişte victime. Te-ai insultat singur, alegându-ţi aşa de bicisnic adversarii. Şi, cu cât mă gândesc mai mult, cu atât te recunosc mai greu. Oricare i-ar fi viaţa de om, pentru mine Kim Kerim a însemnat cel mai mare şahist al Galaxiei, acela care l-a distrus pe X-17, deşi era campion planetar, fiindcă n-a reuşit să-şi domine creatorul. Iar acum ai ajuns să-ţi recrutezi rivalii printre nişte amatori fortuiţi! Ce-mi poţi răspunde?

– Voi răspunde atunci când va veni momentul şi vei înţelege. Dar pe tine, vezi, am izbutit să te atrag aici… Planul meu a fost, dacă vrei, un gambit… N-a contat sacrificiul, de vreme ce până la urmă am găsit lovitura ce-mi trebuia…

– Eu sunt lovitura ce-ţi trebuia?

– Sper. Aştept să joci din nou ca să-mi dau seama. Dar tu ai mai mult poftă de vorbă…

– Am rămas aşadar la modul tău de a-ţi jigni adversarii, continuă imperturbabil Dav. Să-i lăsăm pe ageamii de-o parte. Să ne oprim la cei şaptesprezece care au fost în stare să obţină o remiză. Acolo, în galerie, îmi înşirai ceva despre un „rămas bun elogios“ şi în clipa în care escalatorul ne debarca afară ne vedeam în situaţia unor şoareci într-un labirint. Cu tehnica pe care o aveai la dispoziţie, ai fi putut să ne conduci rapid spre parcul de astronave.

– Priveşti lucrurile subiectiv, râse Kerim.

– Tot nu socoteşti de cuviinţă să-mi explici?

– Îţi voi explica şi vei recunoaşte că am dreptate. Aş fi fost un prost jucător, dacă n-aş fi folosit drumul de la ieşirea din galerie până la astronave ca să-l pun la o încercare suplimentară pe întâmplătorul meu oaspe. După ce a fost capabil de o partidă nulă, putea să se descurce şi în această problemă topografică. De altfel, labirintul de dealuri pe care l-am construit (vezi dar că nu-i vorba de jignire, ci de strategie) constituie mai degrabă un test caracterologic decât unul de inteligenţă. Cine nu era vrednic să lupte cu mine trebuia determinat să-şi ia mai repede tălpăşiţa. Încă o dată m-am purtat în mod uman.

– Ei bine, după dubioasa ta logică, nu sunt vrednic să mă lupt cu tine. Dacă n-aş fi observat nava cu care a venit aici femeia căreia i-am dat adineauri drumul n-aş mai fi coborât în această văgăună.

– Nu trebuie să pui atâta pasiune în ce spui. Poate că, într-adevăr, nu eşti vrednic. Cât despre ce-ai făcut „adineaori“, termenul este cam impropriu…

Din nou ecranul dreptunghiular se aprinse. La picioarele „Invincibilului“ Dav văzu instalat un modul de anabioză. Prin străvechiul capac metaloceramic se desluşea chipul de abur al Umnei, care dormea ca într-un sarcofag.

– De când a ieşit de aici au trecut 17 zile, comentă Kim Kerim.

Dav îşi controlă reflex cronometrul atomic, dar constată uimit că nu mai funcţiona. În clipa următoare, observă pe ecran cum se măreşte un detaliu aflat pe modul: pe o placă inox recunoscu grafia lui Mooneye, care înscrisese grăbit cu stilaserul:

Te-am aşteptat două săptămâni. Nu ştiu ce naiba ai mai scornit, dar afacerile mă silesc s-o iau din loc. Trebuie să înhaţ premiul pentru descoperirea Sarpakantei. Nebuna de fiică-mea însă nu vrea să plece fără nebunul de care a avut ghinionul să se-ndrăgostească. Aşa că ţi-am îmbălsămat-o, ca s-o găseşti când îţi va trăsni să ieşi. Ne vom întâlni pe Marahta sau vă voi lăsa vorbă la Intragal, unde am plecat.

Boşorogul pe care l-ai expediat afară n-a vrut să meargă cu mine. Zicea că preferă să se întoarcă în blestematul lui Cavou. Cred că, exceptându-mă pe mine, toţi care ieşiţi de-aici sunteţi buni de legat.

CAP

Ideea că atâtea zile se scurseseră cu o asemenea repeziciune, încât nici nu le sesizase îi făcea lui Dav, stăpânul unei memorii fenomenale, un fel de rău al uitării. Dar această tulburare era, ciudat, doar exterioară, teoretică, deoarece în realitate nu simţea nicio indispoziţie. Dimpotrivă, hotărârea lui Cap de a-şi lua zborul şi de a o lăsa pe Umna adormită în apropierea navei îi crea sentimentul unei eliberări. Pentru prima oară se gândi cu recunoştinţă la Mooneye şi, inundat de o bizară euforie, îi acordă şi lui Kim Kerim o intenţie generoasă, deşi putea fi doar o stratagemă… Ca să-l reţină?! Şi Dav râse de propriile-i năluciri.

– Ce faci, pleci sau joci? îl pălmui vocea asexuată a partenerului său. Nu înţeleg ce urmăreşti. Sau vrei să alimentezi legenda şahului care moare prin remiză…

– Bine, să începem o nouă partidă! se decise Dav şi la mutarea e4 răspunse Cf6, intrând în vechea apărare Alehin.

Tehom nu se manifesta foarte activ, tinzând spre o desfăşurare de poziţie. „Eşti prudent“, gândi Dav, dar spuse tare cu o umbră de ironie:

– Ai dreptate… pentru amândoi remiza echivalează cu o înfrângere.

Deşi îl surescita impresia bizară că în adversarul său se petrece un magmatic proces de umanizare, Dav continuă să manevreze cu maximă precauţie. Totodată îşi dădea seama de absurditatea acestor vectori antagonici care practic se anihilau. Deodată îl asaltă o întrebare: de ce a avut nevoie Kim Kerim de o planetă cu evenimentele de pe tabla de onix, dar i se părea esenţială deoarece putea marca deosebirea dintre ei? În ceea ce-l priveşte, lui Dav nu i-ar fi venit niciodată o asemenea idee. „Poate fiindcă joacă mai puţin sinestezic decât mine“, îşi spuse.

După cum un bun simultanist are prezente în minte toate partidele disputate, orice jucător puternic jonglează (nu întotdeauna lucid) cu o mulţime de variante şi subansambluri, de data aceasta întreţesute organic. Astfel, gândeşte concomitent şiruri de mutări, pe care necontenit, în momentul hotărârii, le apreciază comparativ. Găsim aici o explicaţie a numărului enorm de combinaţii informaţionale ce pot fi efectuate vertiginos de creierul anumitor oameni. Această facultate – de fapt, temeiul talentului de şahist – constituie un fenomen intuitiv şi vreme de milenii nimeni n-a reuşit să-l dirijeze în conştient. S-ar părea că a fost meritul lui Kim Kerim de a fi descoperit posibilitatea ca, printr-un antrenament special, să conducă această viziune sincronă a unor multiple

variante (realizând pentru grupuri de figuri în interacţiune valorizarea pe care rarii maeştri din vechime, ca Alehin, o făceau pentru serii în funcţie de o singură piesă). De aceea deciziile lui obţinute extrem de laborios erau de o fantastică eficacitate în cele mai complexe situaţii.

Or, la performanţele pe care Kim Kerim le-a elaborat voluntar, Dav a izbândit intuitiv, pentru el decizia rezultând spontan. Iată de ce în mintea lui nici nu existau variante distincte, ci buchete de poziţii bogate în nuanţe, mutările cele mai necesare câştigului apărându-i nu pe calea raţionamentului, ci la un nivel net elementar. În acele momente de „inspiraţie“ el participa cu toate simţurile la procesul de limpezire a structurilor, ceea ce-i făcea să audă sunete, să perceapă mirosuri şi mai ales să vadă culori. Când îşi reamintea de vreo partidă jucată, îi reveneau reflex în memorie şi senzaţiile încercate. Şi, invers, unele dintre acestea îi redeşteptau poziţii şi combinaţii.

Poate că tocmai înclinaţia lui spre raţionalizarea jocului l-a împins pe Kim Kerim să devină creatorul unor uriaşe ordinatoare, iar apoi al unei planete şahiste. În schimb, ca şi pentru Masao Yamato, adolescentul genial, care se simţea stimulat de computere, dar n-avea nevoie de ele, pentru Dav nicio proteză a inteligenţei nu constituia un ajutor, ci o servitute.

– A patra remiză la rând, comentă Kim Kerim, cu o nuanţă parcă de reproş.

– În definitiv, ce vrei? se răsti Dav. Nici tu n-ai obţinut mai mult de la monstru.

– Aşa e, numai că eu am meritul de a-l fi creat. Şi, de fapt, asta şi spun: nu se poate scoate mai mult de la el. Îţi pierzi vremea. Profită de uşa deschisă. Contemplă, trecând prin culoar, măreţia şi

crepusculul marilor noştri înaintaşi, trimite-mi o privire de adio când vei ajunge în dreptul meu, deşteaptă-ţi iubita şi plecaţi de pe acest tărâm al genunii!

– Stârneşte-mă cât pofteşti. Eu voi juca tot după cum cred de cuviinţă…

– Aha, ai de gând să mai joci!?

– S-ar părea că-ţi displace.

– Îmi displace? Kim Kerim râse cu un hohot ciudat. Deocamdată a ajuns să-mi fie aproape indiferent. Păcătuiesc împotriva mea însumi mărturisindu-ţi asta. Dar mi-ai câştigat simpatia. O simpatie de oglindă. Nu pricepi nimic, nu-i aşa? Mai târziu însă n-ar fi exclus chiar să mă bucur dacă ai învinge. Acum pricepi şi mai puţin…

După ce un răstimp se percută din străfunduri un uruit neliniştitor („se zgrombeşte vârtos“, îşi zise Dav), Tehom îşi împinse pionul pe f3. Negrul jucă e5. Urmară mutările 2.e3 d5 3.d4 Cd7 4.Cc3 Cf6.

A fost o partidă interminabilă. Amândoi începură să gândească îndelung fiece mişcare. Dav nici nu mai ţinu socoteala de câte ori în decursul bătăliei întrerupse jocul, ca să se trântească epuizat în alveola din perete.

– Stai mai bine, îi spusese la un moment dat Kim Kerim.

Aşa şi era. Dav pricepu că atunci când Tehom, din pricina unei deschideri incolore sau nefuncţionale, îşi creează iniţial slăbiciuni de structură, un adversar puternic îi poate fac greutăţi. O dovedeau bâjbâielile şi reacţiile bizare pe care i le surprindea.

Parcă o panică surdă pusese stăpânire pe monstrul cu care lupta. Sau era doar un miraj, un semn al propriei sale alarme? Poate la această neverosimilă idee contribuise şi faptul că dispozitivul de servire alimentară începuse să nu mai funcţioneze impecabil. Mâncărurile şi băuturile comandate veneau cu întârziere, unele feluri nu mai apăreau deloc sau erau înlocuite cu altele.

– Ţi s-a cam deteriorat serviciul aprovizionării, se plânse Dav.

În locul lui Tehom, răspunse mai mult murmurat Kim Kerim:

– Pesemne vrea să te gonească de aici.

Şi Dav nu desluși dacă glasul vorbea serios ori în batjocură. Avea sentimentul că o taină teribilă planează peste acele locuri.

– Nu cred nimic din ce spui, şopti ca şi când s-ar fi ferit de cineva nevăzut. Mă aştept mereu la noi surprize şi capcane…

– Sunt capcanele inerente jocului pentru care te lauzi că ai descins pe Tehom. În ceea ce mă priveşte, nu-ţi întind nicio cursă… Doar dacă ea nu sălăşluieşte chiar în tine. Este o clipă de cumpănă. Într-alt moment s-ar putea să regret ce-ţi spun acum: Fugi cât mai repede de-aici! Spre binele tuturora…

– Şi-al tău?

– E o întrebare primejdioasă…

Un zgomot neplăcut, de măruntaie tectonice începuse de la o vreme să întovărăşească desfăşurarea partidelor. Dav aproape se obişnuise cu acest vaier de dislocări subterane, în care i se

părea că descifrează eforturile lui Tehom de a face faţă luptei…

Partida se găsea într-o poziţie pe muchie de cuţit, cu atacuri şi contraatacuri ce puteau fi evaluate numai prin calcule suprafireşti. Deodată, mutându-şi de trei ori acelaşi cal, Dav şi-l sacrifică pe rând, în mereu alte puncte ale dispozitivului vrăjmaş, dar necontenit sacrificiul său se dovedea inacceptabil pentru alb, ce răspundea cu unica paradă posibilă. Şi iată calul-tabu revenit în poziţia iniţială! Abia atunci declanşă negrul o nouă combinaţie bumerang, pe al cărei culoar ultrafin se putea ajunge la efecte dezastruoase asupra structurii adverse.

Dav jubila mai ales că de data asta Kim Kerim se abţinu de la orice comentariu. „Dacă într-adevăr ar fi dorit să învingă, n-ar fi fost tocmai acum cazul să aprecieze situaţia? Dar el tace. Ca să nu-i dea vreo idee albului? Ce idee să-i mai dea, când este evident că partida-i ca şi câştigată!?“

Se şi vedea plecând. Imagini care apăreau ca de la insondabile depărtări îl invadară. Explozia de veselie a unei fete în timp ce o grămadă de piraţi zăceau în jurul lor… Apoi îl scrută admirativ figura unui bătrân aproape paralitic… habar n-avea unde îl mai văzuse… ştia doar că era un mare şahist…

Tehom calcula parcă la nesfârşit. Pe Dav îl cuprinse o nerăbdare febrilă. „Trebuie să scap cât mai iute de aici“, îl săgetă un gând imperios. Îşi duse mâna la faţă şi se sperie: degetele îi întâlniră o barbă de care uitase. De mult, când superioritatea lui nu era sigură, Kim Kerim îl sfătuise să plece, iar acum, când era gata să câştige, tăcea.

Graba de a-l învinge pe Tehom parcă îi luă minţile. Culoarul care ducea la victorie era cert, dar

pretindea o precizie matematică, aidoma aceleia cerute la descinderea astronavelor. Dar negrul jucă inert şi răspunsul albului se abătu fulgerător, ca şi când acesta s-ar fi temut că Dav şi-ar fi putut retrage mişcarea…

În clipa în care pe tablă fu pecetluit eşecul negrului, toţi „ochii de păun“ din încăpere se aprinseră într-o sarabandă nebună. Uşa din dreapta se închise, dar Dav avu impresia că alunecarea laterală se desfăşura cu încetinitorul.

– E bine să ştii, se hotărî în sfârşit să ia cuvântul Kim Kerim, niciodată nu l-am lăsat să bănuiască faptul că ar putea exista un creier mai puternic decât al lui.

Deşi nu se preciza despre cine era vorba, Dav înţelese.

– De ce-mi spui asta?

– Nu-i exclus să-ţi fie de folos. Te-am prevenit că este invincibil.

– Minţi, izbucni Dav. Am fost la un pas de victorie.

– Dar n-ai fost în stare să-l faci.

– M-am pripit.

– Şi acum te pripeşti. Problema este mai gravă decât crezi: ea consemnează însuşi eşecul vieţii mele… *Adversarul nostru a rezolvat realmente jocul de şah.*

– De unde ştii? întrebă Dav înfiorându-se.

– Vezi, pe tabloul din stânga, inscripţia 10^{107}… În momentul în care a parcurs toate variantele

posibile, s-a aprins un bec indigo. Era semnalul că memoria lui cvasiinfinită soluţionase problema.

– În cât timp?

– Nu-ţi pot răspunde: timpul lui este altfel decât al tău. Dar esenţialul nu se află aici, ci în constatarea că, în ciuda fantasticei sale performanţe, *nu m-a putut învinge*. Atunci mi-am dat seama că realizasem un mecanism perfect, dar că totodată i-am alterat natura, mărginindu-l să joace cu mine. Înţelegi?

Dav înţelegea, dar lucrul era de neconceput. Simţi fără de veste ce bănuise de mult, încă de pe când s-a deprins să palpeze inteligenţa partenerului său după mişcările pe care le făcea pe masa de joc. Simţi materialitatea osmozei ce funcţiona între ei. Cu fiecare partidă lăsată în urmă, monstrul îi incorpora tot mai deplin metodele şi schemele cognitive de rezolvare; dar şi el – Dav era acum sigur – îl asimilase pe Tehom. Or, tocmai *senzaţia* – neverosimilă, deşi acceptată teoretic de matematicieni – că *partea poate echivala întregul* îl cufunda pe Dav într-un maelstrom ameţitor.

În decursul noii partide lui Dav i se păru că prinde câteva curioase trăsături „psihologice“ ale adversarului, după neaşteptata-i victorie. Lecuit ca prin farmec de toate nevrozele, el manifestă simptomele unei veritabile fericiri. Ca o consecinţă, aprovizionarea se ameliora treptat, ba chiar depăşi măsura: Dav cerea, de pildă, o mixtură hormonovitaminizată, iar gadgetul, fără să i se comande, servea, în plus, un flacon cu zgromb. Putea fi semnul unei amabilităţi sarcastice sau al unei dereglări în contrasens, dar amândouă cazurile indicau o stranie umanizare a planetei, dacă se excludea presupunerea că autorul

surprinzătorului comportament era Kim Kerim. Şi Dav înclina să creadă că acesta n-avea aici niciun amestec. Dimpotrivă, pe nesimţite, a ajuns la convingerea că, de fapt, bătrânul dorea să-l învingă pe monstru prin intermediul îndrăzneţului vizitator…

Rătăceau într-o „olandeză“ pe care o mai parcurseseră cândva în culori inversate… Mugetul şi scrâşnetele subterane de până atunci se domoliră, nemairămânând din ele decât torsul îndepărtat şi somnolent al compresoarelor de aer condiţionat.

La o anumită manevră a pieselor negre, glasul lui Tehom comentă pe un ton cu atât mai grotesc, cu cât suna mai neutru:

– A mai încercat cineva să mă păcălească în felul acesta… dar n-a reuşit.

Omul nu-şi putu reţine un zâmbet, amintindu-şi că acel impersonal „cineva“ era chiar el. Acum nu-şi mai regreta ultimul eşec, intuind că şocul pe care-l suferise trebuia să se fi repercutat şi în Tehom. Apoi se gândi la cauza celor trei înfrângeri. Se gândea cu răceala cuiva care-şi contempla nişte răni de mult cicatrizate. La începutul luptei, Dav pierduse, fiindcă, neştiind nimic despre natura fenomenalului său vrăjmaş, n-avusese niciun plan coerent. A doua oară greşise, crezând că-l înfruntă pe Kim Kerim, adică o făptură umană. A treia eroare a provenit din ipoteza că rivalul său planetar este doar o „maşină perfectă“. Meandrele „psihice“ ale lui Tehom dezminţeau însă şi această presupunere. Soluţia se găsea probabil undeva la mijloc sau, mai exact, la limită…

Albul juca degajat, exuberant, dar suficient de precaut pentru ca negrul, nemaipropunându-şi câştigul, să obţină până la sfârşit remiza.

Pe tablă apăru deschiderea 1.g3. Lui Dav această inconsecvenţă de baleiaj (normal ar fi fost ca Tehom să joace 1.Cf3) îi stimulă imaginaţia. Pândind partida următoare, cea în care slăbiciunea iniţială îngăduise predecesorilor săi să-şi câştige egalitatea, se întrebă o clipă dacă pentru a-şi amăgi adversarul n-ar trebui să joace mai slab. Se convinse însă imediat de inutilitatea efortului: deşi la flip-flop izbutise, în universul şahului îi era imposibil să joace mai slab. Ca într-o boală, mâna refuza să asculte de alţi centri din creier… Renunţă. De altfel, orice stratagemă grosolană i-ar fi putut deştepta lui Tehom bănuielile. O foarte lină echilibrare a forţelor era totuşi calea cea mai indicată.

……
……

Niciodată nu-şi calculase Dav mai vertiginos jerbele de variante, dar în acelaşi timp niciodată nu adăstase atât de mult de la o mişcare la alta. Iar potrivnicul său, ca şi când l-ar fi imitat, se pierdea la rându-i în această frenetică lâncezeală. Cosmosul parcă dispăruse într-o stranie injecţie în labirintul unor nenumărate structuri paralele. Cavalcada calculatorie creştea geometric şi gratuit din sine însăşi, descoperindu-şi mereu alte şi alte pricini de inepuizabilă desfăşurare, astfel încât mutarea se declanşa dintr-o pură solicitare exterioară, oricând fiind posibile o mie de mutări deopotrivă de bune. Ca în străvechiul biliard, unde o scamă de pe cuprinsul postavului putea să abată sfera albă de pe traiectul ei, un cuvânt sau numai umbra lui sonoră, un fâşâit mai ciudat, o părelnică ezitare a rivalului, o neînsemnată clipire deveneau acum semnalul aleatoriu care amorsa implozia fantasticei fugi: gestul ce transgresa configuraţia

eşichierului în cosmodromul unei noi decolări spre infinit.

– Nu te mai hotărăşti să joci!? detună în vastităţile tăcerii şoapta lui Kim Kerim.

E posibil să fi trecut o vreme îndelungată înainte ca Dav să fi răspuns:

– Ai început să-ţi pierzi răbdarea?

– Şi eu sunt surprins, dar asta se întâmplă: constat că mă desincronizez. Bănuieşti de cine…

– Adică a existat între voi un fel de simbioză?

– Oarecum. Am fost legaţi, dacă vrei, ca termenii unei serii semiconvergente. Or acum…

– Eu?

– Da. Până la venirea ta, ritmurile *noastre* coincideau…

– Ritmul? Nu cumva l-ai învăţat să se plieze după ritmuri foarte diferite?

– L-am învăţat, într-adevăr, ce este paradoxul temporal.

Bătrânul râse, iar hohotul său, parcă reverberat de măruntaiele lui Tehom se multiplică într-un urlet spasmodic.

– Gândeşte-te, reluă glasul lui Kim Kerim, au descins aici fiinţe cu bioritmuri total deosebite: zenonienii, de pildă, trăiesc atât de lent, încât pe lângă ei copacii ar părea nişte făpturi explozive. Tu, s-ar putea spune, ai un timp de reacţie rapid, dar cei de pe Dedekinda gândesc de câteva sute de ori mai iute decât noi, cei din clasa HH…

– Şi totuşi, niciunul n-a reuşit să-l bată…

Dar putea el, chiar şi numai în principiu, să fie învins? La un răspuns negativ, Dav nu mai avea ce să caute acolo. Goddenka! îi fulgeră prin minte. Se afla acest nume şi în memoria planetei? Iată un amănunt esenţial pentru soarta ostilităţilor viitoare.

– Ştii cine-i Goddenka? rosti deodată Dav.

– Desigur, spuse vocea placidă a lui Tehom. O'Teng este un celebru şahist din Eudoxia…

– Mulţumesc pentru oboseală, râse Dav, deşi n-am întrebat de O'Teng, ci de God-den-ka. Poate ai auzit tu de el, Kim Kerim…

– Nu-mi amintesc. Unde şi când a trăit?

– În Cantorella, între anii 583 şi 704 ai erei de iridiu.

– Nici de Cantorella n-am auzit. E o planetă intrată în Federaţia galactică după instalarea mea aici.

– Aşa cred… Să însemne asta că, după fabuloasa-ţi dispariţie, n-ai mai încercat să te ţii la curent cu noutăţile lumii?

– La început, da, până la întâile performanţe ale lui Tehom. Apoi m-am lăsat păgubaş. Drept să-ţi spun, nu m-a mai preocupat decât destinul său şahist, care mi se părea fascinant… Dar cine-i, de fapt, Goddenka?

– Un matematician.

– Şi ce legătură are cu ce se-ntâmplă acum?

– Acest om a construit o cronomaşină despre care nimeni nu ştie dacă a funcţionat sau nu. La

bătrâneţe, dorind probabil ca urmaşii s-o creadă operaţională, s-a închis în ea, asemenea miticului Empedocle, care se aruncase într-un vulcan, pentru ca posteritatea, surprinsă de tainica lui pieire, să-l considere nemuritor. Dar vieţile celor doi bărbaţi se întâlnesc şi în finalul ironic al fabulei: după cum filozofului sinucigaş craterul incandescent i-a expectorat sandalele, lui Goddenka cronomaşina i-a zvârlit înapoi ochii artificiali…

– Şi de ce-mi înşiri fleacurile astea?

– Tu ai vrut să-ţi spun de ce mi-a venit în minte Goddenka. Mi se părea izbitoare asemănarea lui cu tine.

– Nu este exclus să-ţi semene şi ţie, hohoti cu un dispreţ suveran Kim Kerim.

Pe Dav îl contrarie mai mult ecoul acelui râs decât rezonanţa cuvintelor pronunţate de celălalt. O clipă i-ar fi mărturisit adevăratul motiv al asociaţiei de idei, dar se răzgândi: Existenţa mulţimilor F° pe care Goddenka o revelase şi o pusese la baza calculului informal [18] făcea posibilă o victorie asupra lui Tehom!

……
……

După noua egalitate, Dav comandă o porţie zdravănă de zgromb. Niciodată nu ştiuse ce este tracul în joc, dar acum îl percepea cu toţi nervii, asemenea unui tânăr atlet care-şi dă pentru prima oară seama că a pătruns pe tărâmul bătrâneţii. Era un trac stupid fiindcă, în definitiv, mişcarea g4, ce ar fi trebuit să urmeze, deşi incoloră, deci inactivă, nu semnifica în sine nimic. Nici Tehom nu părea în apele lui, căci din străfunduri parvenea un vuiet surescitat.

Deodată, fără să fi fost comandat, ecranul cu exteriorul se aprinse şi pe el apăru containerul transparent în care dormea Umna.

Omului care stătea în acea nebunească firidă claustrat din propria-i voinţă (deoarece uşa rămăsese deschisă) i se rupse din piept un strigăt aproape neomenesc. Simţea o milă infinită şi de propria-i soartă, şi de aceea a femeii iubite, ba chiar de existenţa străină a celui ce-l ademenise acolo. „Mă prostesc“, îşi spuse, dar cu glas tare întrebă:

– Ce-i asta, Kim Kerim?

– Nu eu, rosti cu o sinceră mirare bătrânul.

– Eu, chicoti metalic vocea lui Tehom. Am socotit că vrei să ştii ce se mai întâmplă pe-afară.

– Dar de ce tocmai acum ţi-a venit această idee?

Tehom nu mai răspunse. Doar pe ecran imaginea se apropie, îngăduind să se vadă pulberea pe care timpul şi vânturile o depuseseră pe învelişul metaloceramic al containerului.

– Închide! strigă Dav. Închide şi joacă, planetă inconştientă!

În clipa aceea avu un şoc: pe masa de onix calul alb se mută pe căsuţa f3!

O silă fără margini îl cuprinse. Era absurd, dar această abatere de la regulă îl făcu pe Dav să se simtă golit de orice vlagă, îl prăvăli în genunea zădărniciei. De mult devenise aproape un automat atemporal, pentru care principalele borne ale existenţei se identificau acum cu primele mutări ale acestor partide informe…

Acţiona aidoma unui demiurg orb în vâltoarea Cosmosului pe care-l stârnise. Din adâncuri îl împresura un zumzet vesel, amăgitor. Mi-am risipit întreaga viaţă ca să-mi măsor forţele cu un tâlhar nebun, cu un geniu stupid, plângea în Dav o umbră a conştiinţei.

Îşi dădea seama că, deşi nu juca slab, structurile pe care le secreta erau oribil de cenuşii. Dimpotrivă, Tehom, acţionând parcă deznădăjduit de bine, înainta impetuos.

De nenumărate ori de-a lungul afurisitei partide îl obsedă pe Dav gândul plecării. Plonjarea în oceanul de hidrargir al variantelor îl sufoca. „Să plec!“ îşi mai spuse o dată. „Să mă car chiar acum! Ce rost are să mai lupt cu ticăloasa asta de planetă? De ce în procesul său de stranie umanizare Tehom a trebuit să treacă şi prin faza înşelăciunii? Dar dacă în ultima rundă va deschide totuşi cu g4?“ îl fulgeră un gând potrivnic. Ah, această mutare de nimic ce-i dădea mereu iluzia că o sumă de încleştări întâmplătoare se încheagă într-o constelaţie cu sens! Şi, fără de veste, lumea plumburie se lumină într-un cântec de culori… Îl întrerupse vocea de fanfară a lui Tehom:

– Finalul se câştigă forţat în 17 mutări. Apoi planeta conchise condescendent: Ai fi putut câştiga remiza doar prin contraatacuri tari. Tu ai vrut să rezolvi lupta pe cale pur tehnică, dar nici aceasta încă n-o poţi face ca mine.

Aşadar o nouă înfrângere! Răsunetul ei era însă aproape total covârşit de stupefianta constatare că adversarul său SE TEMEA! Şi, ca o supremă satisfacţie, omul văzu cum uşa culisantă din dreapta se deplasează lent şi şovăitor, înţepenind la o treime din drumul ei. Deşi învins, Dav avea voie să părăsească sanctuarul! TEHOM SE TEMEA!

……
……

Această singură idee, certă şi părelnică deopotrivă, îi cataliză puterea să rătăcească prin înfiorătorul deşert al partidelor ce au urmat şi să-i străbată dezolantu-i necuprins. O mişcare isca o alta asemenea unui fulger negru, căscat între două oglinzi paralele despărţite de infinit. Când unul ataca într-un loc al eşichierului, adversarul reproducea apărarea complementară şi procedeul se inversa, se relua şi circula într-o perfectă şi temă simetrie. Ceremonialul unui duel gratuit, al unui dans mecanic şi tâmp descris de două globuri metalice pivotând în gol. Amândoi îşi îndeplineau cu o patimă în mod paradoxal placidă şi implacabilă această searbădă corvoadă: Tehom probabil în virtutea propriei construcţii, Dav mânat de o construcţie a închipuirii lui.

De mult nu mai respecta o suită logică între momentele consacrate jocului, mâncării, bărbieritului şi culcării şi de mult nu le mai ţinea socoteala. La începutul îndepărtatelor sale amintiri, barba îi creştea vertiginos, astfel încât trebuia s-o taie des. Mai târziu observă că, deşi nu era prea mare, barba încetă să-şi mai sporească dimensiunile. O lăsă deci aşa şi scăpă de grija bărbieritului.

Câte o discuţie cu Kim Kerim îl mai învioră o vreme, în aridul său exod. Se întrema la glasul bătrânului, care-i păru mult mai înţelept, mai profund, dar şi mai enigmatic decât crezuse cândva. Astfel, spre sfârşitul dialogului lor, Dav l-a întrebat:

– Cum ai descoperit această planetă? Cum ai ajuns s-o… domesticeşti? Şi cum de n-a auzit nimeni de miracol?

– Nu-i niciun miracol, răspunse Kim Kerim. De când m-am exilat aici a trecut un timp relativ scurt, în comparaţie cu durata necesară omenirilor spre a-şi corecta prejudecăţile. La începutul erelor cosmice, fiecare societate planetară, determinată de un firesc antropocentrism local, îşi închipuie că viaţa reprezintă un accident rar în existenţa Căii Lactee. Apoi sfera cunoaşterii se extinde şi serii de evenimente socotite întâmplătoare îşi dobândesc legitatea. Astfel, în colţul nostru sideral, însăşi posibilitatea practică de a explora o mulţime de sisteme solare a năruit concepţia naivă de odinioară. De altfel, cred că n-am depăşit încă perioada dominată de teoriile unor astrofizicieni ca Lungrn de pe Astaran sau ca Hoyle de pe Terra, pentru care, într-o galaxie ca a noastră, există cel puţin un miliard de planete propice biofenomenelor…

– Adică de ordinul numărului de stele obişnuite, ce se rotesc lent. E un criteriu clar şi datorită lui întregul Univers a fost populat cu minţi gânditoare. Nu văd de ce ar fi greşită această idee, chiar dacă Tehom…

– Nu-i greşită, ci doar săracă, deoarece reduce viaţa la arta îngustă dGO-dKO ce caracterizează astrul Pământului sau ε Eridani [19] . Or, Galaxia este nemărginit mai bogată în forme vii.

– Tu ai descoperit?

– Nu. Pe mine mă preocupa doar găsirea unei minţi cât mai cuprinzătoare, obsesie ce m-a apropiat de câteva inteligenţe de excepţie. Daţi-mi un punct fix şi vă răstorn Cosmosul – exprima de fapt, intuiţia

că nicăieri nu există vreun punct privilegiat şi stabil. În schimb, Kvoren a dovedit că orice punct poate da socoteală de natura lumii pe care o cunoaştem.

– Kvoren… îmi amintesc: funcţia hologramă a elementelor universului… Te-ai întâlnit cu Kvoren?

– Da, şi prin el l-am cunoscut pe Entiewso… De acest nume ai auzit?

– Nu.

– Mă aşteptam. E un geniu pentru eternitatea viitorului. Concepţia lui vizionară nu aderă încă la structura datelor actuale.

În deşertul pe care-l străbătea, lui Dav i se năluciră contururile vrăjite ale unui castel de gheaţă.

– Vorbeşte-mi despre el! ceru cu nesăbuit nesaţ.

– Fiecare cuantă de materie se răsfrânge în nesfârşite forme ce alcătuiesc faţetele aceluiaşi solitar infinit. Să ne oprim însă doar la echivalenţa dintre masă, energie, informaţie şi organizare. Vom avea o ecuaţie cosmică fundamentală, inteligibilă, deşi lipsită de orice semnificaţie, şi proiectată în cel mai pur hazard, dacă însăşi dăinuirea oarbă n-ar purta-o spre întruparea unei tot mai complexe necesităţi.

– Şi ce-nseamnă asta?

– Pentru o minte antropocentrică, înseamnă o consecinţă uimitoare: din cauza ecuaţiei de echivalenţă, viaţa trebuie să apară pretutindeni în Univers, la un stadiu şi în forme cerute de însuşi sistemul respectiv. Ca şi masele stelare, ca şi echilibrul radiativ de la suprafaţa sorilor, viaţa şi

ulterior inteligenţa sunt fenomene *calibrate*. Odată ce am fost convins de ideea că în orice condiţii astrofizice este posibilă, iar la un moment dat – necesară ecloziunea vieţii superior organizate, m-am şi văzut dezbărat de antropomorfismul care i-a ţinut pe exploratori departe de stelele din afara secvenţei dGO- dKO. Aşa am reuşit să-l descopăr pe Tehom.

……
……

În contrast cu tonalitatea discuţiei celor doi oameni şi în ciuda tragicului sentiment că pe eşichier se perindă un interminabil ritual de evenimente-fantomă, între Dav şi Tehom se angajă un bizar schimb de impresii, aproape monden. Dar se întâmplă abia după ultima convorbire cu Kim Kerim.

– Tu urmăreşti partidele noastre? a întrebat Dav, deşi altceva ar fi vrut să rostească: Mai crezi că Tehom este invincibil?

Dar ceva neliniştitor ce plana în atmosferă îl făcu să evite atacarea făţişă a acestei teme.

Vocea lui Kim Kerim, a întârziat să răspundă. Luminiţele de pe pereţi se aprindeau într-un joc fascinant.

– Da, le urmăresc, se auzi în sfârşit. N-am încotro.

– Cum adică n-ai încotro?

Mai târziu lui Dav i se păru că între replicile lor se scurseseră ani, răstimp în care se afunda din nou în sufocantele pustietăţi. Şi avea să-l obsedeze faptul că la glasul bătrânului se pomenise cândva tresărind, ca şi când s-ar fi deşteptat dintr-o aţipire.

– Unele întrebări rămân fără răspuns…

Cuvintele parcă parveneau prin vată.

– Nu înţeleg ce zici! strigă.

Uşoara enervare ce-l percută pe Dav a fost suficientă ca să-i vireze inerţia spre un joc ceva mai activ. Rărunchii planetei prinseră a toarce gros, ca un motan sâcâit în somn. O melodie veche îi gâdila incongruent amintirea, ca şi când şi-ar fi contemplat o secvenţă a propriei vieţi, dar cu ochii unui străin.

– Nu pricepi? se tălăzuiră până la el vorbele lui Kim Kerim, ca bătute de vânturi. Aşa ai mai jucat *tu* în part… Şi iar pierdu restul celor spuse de celălalt.

„Aşa am jucat eu?“ Structura familiară se lumină brusc: riposta lui Tehom era un truc scornit de Dav mai de mult. Acum însă nu mai avea nicio îndoială că *nu* se lupta cu Kim Kerim. Acesta se afla în afară. Oare într-adevăr *în afară*? Un fior glacial îi străbătu şira spinării. Nu era tocmai explicaţia răspunsului sibilinic pe care i-l dăduse cândva?

– Nu-ţi dai seama că te-a incorporat? mai răbufniră până la Dav aceste cuvinte… te-a incorporat… orat… orat… Şi părelnicele sunete se risipiră ca bruiate de torsul unui motan mânios.

……
……

Ajunseseră la partida deschisă de mişcarea h4, dar nu se întrevedea finalul. Pe Dav îl bucura totuşi faptul că eşichierul era din nou scăldat în culori. Un astru ultramarin zvârlea mănunchiuri mătasoase de raze peste toate câmpurile.

Deşi încordat, omul se simţea voios, ca într-o convalescenţă. Dar şi adversarul său dădea semnele unei veritabile euforii. „Acum el este sigur că m-a incorporat“, îşi spuse Dav, gândindu-se cu nostalgie la vremurile în care se întreţinea cu Kim Kerim…

Nu mai ştia cine începuse dialogul. De fapt, şi după ciudata îmbufnare a lui Tehom continuaseră să vorbească, dar despre lucruri insignifiante, strict operaţionale. Probabil că, atunci când Dav a rămas fără un interlocutor uman, ambii adversari au devenit mai concilianţi. Discuţiile lor aveau aparent o turnură inofensivă, ba chiar amuzantă, dar sub textul lor mocneau aşteptarea şi agresivitatea.

Cel mai adesea flecăreau despre vestitele şicane pe care şi le-au făcut marii campioni ai cronicii şahului. O dată, planeta aminti galeş de Xiriv, care nu captura piesele mânuite de adversar decât după ce-şi punea mănuşi aseptice.

Plasându-l pe Tehom în rolul lui Xiriv, Dav nu-şi putu stăpâni râsul, dar întrebă:

– De ce-mi spui asta?

– Ştiu că vouă, oamenilor, vă place să comentaţi asemenea inepţii!

– Depinde cine le spune.

– De ce?

– Fiindcă o anumită plăcere îmi provoacă o inepţie spusă de tine şi cu totul alta una rostită de Kim Kerim, de pildă…

– Tot nu pricep. Mie îmi face plăcere să joc cu tine, dar nu înregistrez informaţii fără sens.

– Bine, mormăi Dav, neinsistând asupra ciudatei mărturisiri de simpatie venite din partea planetei. Ai auzit de Zaurnin de pe Vandekampa?

– Nu.

– A fost un celebru jucător de şah şi cred că unic în felul său: era un tetracefal. Partea curioasă a alcătuirii lui o constituie însă faptul că, în timp ce capul său nord, să spunem, ajunsese campion planetar, celelalte trei scăfârlii n-au izbutit niciodată să depăşească stadiul de maeştri.

– Foarte interesant! se extazie Tehom. Şi ce s-a mai întâmplat?

– Vezi că eşti inteligent! zise măgulitor Dav. Ţi-ai dat seama că mai există o continuare. S-a întâmplat că Zaurnin, stânjenit în joc de semenii săi, care îşi exercitau cu prea multă pasiune însuşirea de chibiţi, a hotărât până la urmă să renunţe la ei.

– Cum?

– La cererea lui, un poligrefatron l-a despărţit de cei trei maeştri. Apoi, avînd ca suport un corp uman, Zaumin s-a transferat în cunoscutul sistem solar ce figurează pe hărţile astronomice sub forma unui eşicher. Ei, ce zici?

– Mi-a plăcut fiindcă nu-i o inepţie. Şi eu aş fi procedat la fel.

Altă dată Tehom îl pomeni pe marele Bobby Fischer, primul care a incorporat forfait-ul în strategie. Ripostând, Dav aminti de maşinile şahiste distruse de autorii lor fiindcă nu dădeau deplină satisfacţie, neomiţând să aducă vorba despre VRAK-3007-B, care după o frumoasă carieră competiţională a fost retrogradată pe post

de automat pentru stabilirea unor statistici ale grupelor de ticuri manifestate de spectatorii campionatelor intragalactice.

Pe nesimţite lupta se înteţi. La un moment dat, matul începu să plutească deasupra tablei. Dar deocamdată nu era decât un joc cu primejdia. Şi, deşi nu-şi supraevalua situaţia aparent superioară, Dav se simţea renăscând sub fiorii tensiunii.

Cu o splendidă poantă combinativă şi sacrificând două figuri, Tehom îl sili pe Dav să accepte şah etern.

– Iar ai câştigat! exclamă parcă regretând, dar cu un fel de umor involuntar: deşi pe Kim Kerim îl bruiase, acum – e drept, într-un stil tăinuit – Tehom recunoştea că memoria-i planetară înglobase personalitatea ultimului său adversar; începea să gândească în stilul acestuia.

Şi, spre uimirea lui Dav, pionul de pe câmpul g2 sări sprinţar pe g4!

De câte ori, în acest sanctuar, nu-şi spusese Dav: „E partida vieţii mele!“ Şi, probabil, fiecare din acele momente chiar fusese crucial în cariera lui de şahist. Dar acum?! De fapt, tot ce s-a petrecut acolo a fost ca o lungă peregrinare iniţiatică. Şi vârtejul imemorialelor remize, şi înlănţuirea logică a celor patru înfrângeri, şi victoria pe care o întâmpina cu inexorabilă seninătate. Fiindcă, la această deschidere – care, celorlalţi, le-a dat prilejul egalităţii – lui nu-i era îngăduit să scape victoria.

Slăbiciunea debutului g4, deşi incontestabilă, era infinitezimală. De aceea Dav trebuia nu numai să

joace extrem de prudent şi de suplu, calculând consecinţe foarte îndepărtate, ci să şi acţioneze energic. Timpuriul său atac pe aripa damei a fost logic, inevitabil, prevenind orice posibilităţi de rocadă, care ar fi protejat regele alb (rocada mică nu putea fi efectuată tocmai din pricina mutării g4).

Pereţii se preschimbară într-o mulţime de ecrane ocupate de tot atâtea eşichiere. În lungile pauze dintre două mutări, Dav avea răgazul să cerceteze partidele ce rulau în jurul său. La răstimpuri, alte ecrane le reluau ca pe nişte motive ornamentale cinetice. Curând desprinse firul care lega între ele acele dispute: în toate câştigător era albul.

Aşadar Tehom pornise războiul psihologic. De ce însă? Pentru că se temea sau pur şi simplu fiindcă psihicul său se modelase prea mult după o rudimentară mentalitate umanoidă?

Să calculeze un minut la o mişcare odinioară era pentru Dav o rară excepţie şi numai gândul că i-ar trebui un sfert de oră l-ar fi socotit jignitor. Iar acum putea să planeze poate şi zile deasupra jocului înainte de a muta o piesă. Îl obseda această partidă şi în somn, când se visa rătăcind în labirintul variantelor, şi de cum se deştepta reîncepea s-o analizeze cu o tenacitate de automat.

Câteodată însă ostenea şi atunci, urmărind distrat partidele de pe ecrane, se închipuia desfătându-se cu Umna într-o lume care să ignore şahul. Contemplând aşa imaginile oferite de Tehom, Dav recunoscu printre ele partidele pe care le pierduse. Aceasta sfidare îl înveseli şi-l înverşună totodată, mai ales că cele patru înfrângeri ale lui reveneau cu o frecvenţă mai mare, ca un fel de refren.

– De ce-mi tot arăţi poveştile astea în care pierde mereu negrul? întrebă în cele din urmă.

– Mă bate gândul că-ţi pot fi de-nvăţătură, răspunse cu un ciudat umor lingvistic planeta.

– Mai instructive ar fi fost cele 31 de remize pe care le-ai făcut până acum.

– Pentru o minte ca a ta, 31 de pilde nu înseamnă nimic. Îţi voi dărui un mănunchi de 5000 dintre cele mai bune isprăvi ale mele după rânduiala vremuirii.

Şi în aceeaşi clipă din gadgetul alimentar apărură 15 discuri magnetice antice, de dimensiuni mari, împreună cu o instalaţie de citire a discurilor.

– Vei dibui aici şi icoanele vrăjmaşilor înfrânţi de mine.

Pe Dav îl uimi mai puţin năstruşnica idee a planetei decât faptul că aceasta i se adresase în pregalactică, de parcă ar fi uitat brusc limba în care au vorbit până atunci.

Rămas în centru, regele alb se trezi supus ameninţării unor atacuri latente, greu de descifrat.

Deopotrivă de subtil şi imaginativ, Tehom începu să ofere cele mai ademenitoare sacrificii, pe care însă Dav le refuză suveran, mărindu-şi necontenit presiunea.

Maliţioasele imagini în care învingea necontenit albul se răriră, apoi încetară cu totul. Muzici serafice se filtrau în sanctuar şi miresme edenice îl învăluiră pe Dav. Din cine ştie ce unghere până mai ieri socotite inutile memoria lui Tehom ţesea o plasă de vrajă, prin care încerca să-şi subjuge

adversarul. Apoi, deodată, când Dav se aştepta mai puţin, Tehom declanşă un contraatac deznădăjduit, jertfind calitatea; luă cu turnul un nebun apărat. Iar regele alb, care până în acea clipă se aflase într-o situaţie deplorabilă, vedea orizontul înseninându-i-se.

Culmea era că se ajunsese la o configuraţie asemănătoare cu aceea dintr-o partidă jucată cândva în culori inversate, când negrul obţinuse remiză. Parcă ironic, Tehom îşi punea rivalul în faţa problemei de a lupta împotriva propriilor sale plăsmuiri.

Cu fiece mutare, Dav se încredinţa stupefiat că poziţia albului se consolida, că tensiunile se stingeau, că lupta înainta implacabil spre draw. Formidabilul edificiu pe care-l durase cu atâta migală şi îndârjire se spulbera văzând cu ochii. Planul său fusese greşit, încă din faza uverturii, de vreme ce până la urmă nu se ameninţa nimic, iar albul câştiga timp să-şi întărească poziţia în centru. Înţelegând că supraestimase părelnica superioritate care decurgea din deschidere, Dav se simţea tot mai dezolat. Îl invadă mareea unei negre disperări.

„Cum de-a fost în stare să mă neutralizeze?“ se întrebă contrariat.

Ca în felu-i spontan de a juca, răspunsul i se impuse de la sine: prins de necesitatea înglobării lui Tehom, Dav izbutise doar să urce pe verticala RR, fără însă a fructifica imensa forţă venită dinspre infinitul stâng – marele său atu ontic împotriva unui adversar subuman.

Urmă un fel de reflux al amărăciunii şi omului îi trecu prin minte că oricum mai exista posibilitatea să ia de la capăt bătălia.

Această posibilitate avea totuşi înfăţişarea zădărniciei. „Noroc“, îşi spuse Dav, zâmbind trist, „că am căpătat răbdarea unei maşini. Vom juca din nou deschiderile a3, a4… le vom mătura apoi pe celelalte… poate că tot m-am ales cu ceva din cele întâmplate până acum…“

În acelaşi moment îl fulgeră o idee neverosimilă. Şi, de parcă s-ar fi temut ca Tehom să nu-i ghicească gândul, Dav se ridică de la tabla de şah.

– Îţi propun remiză, rosti planeta, revenind la graiul primei galactici. Ai jucat bine. Recunosc chiar că am învăţat de la tine valoarea fanteziei. Dacă aş relua acum partidele cu ceilalţi 16 dinaintea ta, le-aş câştiga sigur.

– Zău! râse Dav. Hai atunci să recunosc şi eu că am învăţat ceva de la tine…

– Ce anume?

– Că nici prea multă fantezie nu e bună.

Şi se închise în alveola din perete, unde continuă partida într-un fel nou.

Ideea de a-şi concentra atenţia asupra extremităţii drepte a eşichierului a fost rezultatul unui instinct genial sau influenţa deprinderii de a baleia deschiderile, pe care o dobândise în lunga-i convieţuire cu planeta? Cert este doar că, amintindu-şi de suita deschiderilor, avu revelaţia că poate continua ostilităţile. Dar era o revelaţie penibilă, care-i întoarse măruntaiele pe dos….

…Deschizând printr-un sacrificiu făgaş pionilor săi, putea forţa într-un târziu promovarea lor. Aparent de neînlăturat, snopul variantelor izvorâte

din această idee avea ciudatul defect de a secătui în aşa măsură resursele ambelor tabere, încât Tehom ar fi reuşit prin năstruşnice contralovituri să impună o poziţie de pat. De aceea metamorfoza pionului b nu trebuia să fie coroana unei regine, ci tichia unui nebun. Dar şi pentru acest uimitor avatar albul avea o ripostă miraculoasă. Unicul mijloc de a încheia bătălia îl creau înaintarea unui al doilea pion pe coloana b şi – oroarea ororilor! – preschimbarea lui în al treilea nebun pe câmpuri albe. Tocmai „salvatorul“ sacrificiu de calitate făcut de Tehom şi care dublase pionii negri de pe b generase această stranietate. Viziunea victoriei stârni în sufletul lui Dav o reacţie paradoxală: ajuns la capătul odiseei lui, se simţea sfâşiat. Oare supunerea nemărginitei gândiri a lui Tehom putea fi realizată numai pe calea unei atât de improbabile şi absurde excepţii? O clipă, un reziduu de omenie îl ademeni să reia împreună cu vechiul său partener mirifica aventură la hotarele infinitului, în nădejdea unui final nemuritor. Dar, înainte ca Dav să-şi fi depănat întregul vis, mâna lui execută prima mişcare a combinaţiei decisive. Geniul orb al şahului îl purta neînduplecat către ţelul său primordial.

Când, ajuns pe câmpul de promovare, pionul lui Dav fu înlocuit cu un nebun, se făcu auzit un glas de mult uitat:

– Doi nebuni negri pe câmpuri albe!? Tendinţa ta duplicativă nu-i simptomul unei dereglări?

Emiţând sunetele unui râs aproape omenesc, Tehom efectuă „contralovitura salvatoare“ şi rosti entuziast:

– Pentru prima oară îmi dau seama ce înseamnă să fii supus unui examen. Recunoaşte însă că răspunsurile mele te satisfac!

Dav tăcea fremătând.

– În curând vei pleca, spuse fără de veste planeta, pe un ton suav. Cea mai bună parte a vieţii tale ai petrecut-o aici. Alături de mine ai cunoscut desfătări incomparabil mai intense decât ţi-a fost dat cândva să trăieşti în afară. Nu vrei să marcăm sărbătoreşte întâlnirea noastră? Hai să reluăm întregul ciclu… Iar de data aceasta îţi cedez ţie albul… Sau am o propunere şi mai pasionantă. Scot de aici eşichierul şi jucăm fără el un simultan de o mie de partide. Va fi o competiţie demnă de geniul amândurora. Primeşti?

– V-aţi scrântit amândoi! interveni exasperat Kim Kerim.

Cu gâtlejul ca de iască, Dav îşi propulsă maşinal ultimul atu. Mişcările se succedară accelerat.

Râsul nebunesc al lui Kim Kerim salută grotescul rod al imaginaţiei lui Dav: al treilea nebun de negru pe câmpuri albe!

O linişte nefirească se instaură în sanctuar.

Un timp fără durată se cernea cenuşiu.

Pe toate monitoarele, pe tavan şi pereţi, ochii de păun prinseră a clipi multicolor şi febril.

– Ce faci? întrebă Dav, pentru care partida era încheiată.

– Calculez, răspunse calm planeta. Am şi calculat 10^{37} mutări.

– Şi? exclamă uluit omul.

– Încă n-am găsit soluţia. Am ajuns la pierderea turnului, dar merg mai departe cu analiza.

– Nu calculezi după nişte criterii bine definite?

– Aşa făceam odinioară. Acum însă vreau să văd ce se întâmplă în cazul de faţă…

– Dar în felul acesta se poate analiza la nesfârşit chiar pentru o singură variantă.

– Nu. Odată şi odată voi termina şi voi lua o altă variantă.

– Adică ai s-o ţii aşa, la infinit? se îngrozi Dav.

– Numărul variantelor este finit, obiectă cu o smintită logică Tehom.

– Asta înseamnă că vrei să faci remiză prin gândire eternă! strigă revoltat virtualul învingător al planetei, instalat subit într-un soi de paradox al lui Ahile.

Apoi, stăpânindu-se, rosti răspicat: Te previn că n-ai s-o poţi face. În şah nu există nici eternitate, nici infinit.

– Doar pentru *mine* nu există, izbucni furioasă planeta, nu însă şi pentru mintea ta de om. Şi acum, lasă-mă să calculez în pace sau îţi aplic gambitul Zaumin!

Covoare simfonice de lumini transformară sanctuarul într-o înspăimântătoare feerie. Din străfunduri veneau plutitoare, învăluitoare horbote de sunete, ca torsul conştiinţei unei divinităţi care se înfrupta din Nirvana.

– Deci nu mai vrei să jucăm un simultan orb de o mie de…

Dar replica sarcastică a lui Dav rămase în aer. O trâmbă deopotrivă de fluidă şi dură îl înşfăcă mai

înainte ca omul să-şi dea seama, îl smulse din locul său, îl purtă vertiginos prin galeria cu imagini animate şi-l deversă pe suprafaţa planetei.

……
……

Nicicând nu şi-ar fi închipuit Dav că partida şi meciul vieţii lui, poate ale înseşi galaxiei avea să aibă un asemenea sfârşit abstruz, grotesc şi penibil, oricâte frumuseţi se vor fi consumat pe drum.

După ce-l lepădă la ieşirea din subterană, bizara trâmbă goni mai departe, cu legănări jucăuşe în văzduh, parcă bucuroasă că scăpase de-o corvoadă, şi se pierdu în zare, lăsând în urmă-i panaşe de praf.

Născut în spaţiu, peregrinând necontenit printre stele, Dav Bogar este un personaj real şi totodată mai fabulos chiar decât Kim Kerim, care a trăit vreme îndelungată pe Moore şi, astfel, în pofida enigmaticei sale dispariţii, a lăsat o dâră mai adâncă prin istorie.

Paginile de faţă reprezintă, desigur, viziunea *mea* despre legendara lor întâlnire, deşi m-am străduit să ţin seama de numeroasele interpretări şi documente, mai mult sau mai puţin apocrife. În extrapolările mele, m-am bazat pe datele cele mai certe şi mai plauzibile.

Epilogul evenimentelor relatate fiind şi el înecat în negură, abundentele lui versiuni (adesea contradictorii) riscă să dea semnificaţii structural diferite întregii istorisiri.

Pentru a sugera ecoul stârnit în conştiinţa galactică de aceşti doi oameni extraordinari, voi consemna

totuşi câteva „deznodăminte“ din lunga serie conservată de arhivele la care am avut acces.

Odată expectorat de adversarul său, Dav s-a pomenit lângă „sarcofagul“ în care zăcea Umna.

10^5 din numărul exegeţilor (aşadar un procent infim) prezintă drept epilog următorul scenariu, pe care îl redau în elementele lui esenţiale.

Un regret indicibil şi o cumplită oboseală îl cotropeau deopotrivă, în timp ce se apleca peste capacul acela, ca de raclă, a cărui transparenţă se pierduse sub pulberile aşternute de cine ştie când. Îşi revenea treptat, ca după şocul unei operaţii cumplite. Avu sfâşietoarea conştiinţă că în ceea ce-l priveşte partida era încheiată pentru totdeauna: în zona lui de Univers nu mai avea adversar. Şi năprasnic era însă dorul de aceea care vegeta anabiotic nu departe de el.

Gheare i se înfipseră în inimă – nu-şi mai amintea cum trebuie făcută reanimarea. Îşi întinse un deget tremurător în praful de pe container şi, în ciuda gândului care tindea deznădăjduit spre Umna, mâna lui Dav a înscris cu o buimacă îndărătnicie cuvântul TEHOM… Prin golul fatalelor litere, la lumina ambiguă a celor doi sori, răsăriră frânturi din obrazul uitat, şi totuşi atât de familiar. Sugrumat de furie, risipi vraful de colb ce-i fura imaginea iubită.

Două butoane (unul de sidef, celălalt de abanos) de pe cantul carcasei îi sugerară succesiunea celor două mişcări ce-o despărţeau pe Umna de viaţă.

Declanşă bioprocesul.

În sticlirea panoului metaloceramic ce rabata, Dav întrezări cum îşi înclină fruntea peste chipul de vis al femeii masca hidoasă a unui moşneag. Ar fi zis că vedenia era Kim Kerim, un Kim Kerim în decrepitudine, dar el ştia că supraimpresiunea nu-i reda decât propria-i figură.

Şi în puţinele clipe ce-i mai rămăseseră Dav se văzu confruntat cu ultima şi cea mai gravă problemă din existenţa lui.

…Părea că timpul fusese abolit şi că fragmente din giganticu-i trup se mai iveau, aidoma unor peşti ciudaţi, supravieţuind din fauna exterminată a unui ocean explodat…

Viaţa lui luneca liber într-o teribilă lumină prin mintea-i înceţoşată.

Cândva Kim Kerim doar îi spusese că-l învăţase pe Tehom paradoxul temporal!

– Umna! zbieră Dav mai mult cu gândul, căci din gură nu i se desprindea decât o tuse de înecat. Umna! Umna! continua să urle, ca şi când ar fi vrut să accelereze readucerea ei la viaţă.

Pe urmă, brusc, înţelese absurditatea zbaterii lui şi secătuitele, ultimele-i forţe de genial şahist le îndreptă cu orgoliu şi umilinţă, cu spaimă şi îndrăzneală, cu resemnare şi aviditate întru înfruntarea genunii.

„Că timpul poate fi reversibil“ – i se păru lui Dav a-şi aduce aminte de ce-i spusese Kim Kerim sau doar îşi închipui – „mi-am dat seama studiind modul în care Dirac de pe Terra a ajuns la ideea monopolului magnetic…

…Simetria şi reversibilitatea sunt categorii ale realului, deşi au un caracter local sau tranzitoriu…

…Într-o enclavă este posibil orice…“

Cerul se prefăcuse într-un imens sinestestimulator. [20]

Cuantele altei durate îi invadau trupul dureros.

…Se făcea că visase un lung, lung meci de şah. Şi nimeni nu mai era în stare să spună când a fost începutul şi nici în ce consta premiul; numai un abur de amintire insinua că era enorm. Dar el ştia acum că era infinit…

În vreme ce bioautomatul o readucea la viaţă, Umna avu o viziune îngrozitoare, pe care n-o va mai putea uita niciodată, deşi era convinsă că fusese doar un neverosimil coşmar.

Deasupra patului anabiotic se încovoia o mumie în al cărei chip tânăra femeie îl recunoscu pe Kim Kerim, deşi ochii aceia mari, rugători şi albaştri erau ai lui Dav.

Şi înainte ca ea să-şi vină pe deplin în fire arătarea se şi spulberase în neant. Polenul cenuşiu care mai dăinuia se pierdea indiscernabil în pulberile timpului.

……
……

Autenticitatea acestei lugrube variante este pusă la îndoială de majoritatea exegeţilor, deoarece, în epoca în care ar fi trăit Dav Bogar şi cu atât mai

mult în răstimpul vieţii lui Kim Kerim, metoda cronoenclavei se afla abia în faşă.

Epilogul de mai sus este totuşi de reţinut, pentru că reprezintă singura explicaţie rezonabilă a unei alte variante, consemnată doar de şapte erudiţi. În interpretarea acestora, cel care a resuscitat-o pe Umna a fost însuşi Kim Kerim, rămas în puterea vârstei graţie aceleiaşi prestidigitaţii temporale.

Nu pot socoti decât frivol setul pomenit, în care Umna se lasă sedusă de Kim Kerim, iar amândoi îşi sfârşesc zilele pe suspecta planetă Lasso din constelaţia Vega.

Un singur comentator, omiţând să mai amintească de soarta Umnei, susţine că Tehom s-ar fi debarasat atât de Kim Kerim, cât şi de Bogar. Reacţia celor doi ireconciliabili adversari n-a fost mai puţin bizară decât a planetei pe care s-au întâlnit. Ei şi-au continuat disputa în stabilimentele deocheate de pe Lasso din Vega, jucând la nemurire dodecadodeca, un barbut în care erau manipulate 12 zaruri, fiecare cu 12 feţe.

Simetria rigoarei exacerbate nu putea fi decât fortuitul dezlănţuit – voia în definitiv să sublinieze caricatural această singulară variantă.

Pentru 23% dintre gnoseoşahologi, ciclul pe care l-am intitulat „Kerim-Bogar“ este denumit „Tehom“, destinul acestuia fiind elementul esenţial. De altminteri, toţi comentatorii au trebuit să abordeze problema: de ce natură era inteligenţa insolitei planete?

Unii susţineau că era vorba de „o inteligenţă inconştientă“ de tipul aceleia pe care o prezintă unele animale „sociale“, non-umane sau computerele; faptul că acestea din urmă sunt

alcătuiri artificiale nu putea constitui vreo obiecţie: după cum evoluţia a reuşit să producă reactoare naturale, tot astfel ea a fost în stare să creeze ordinatoare naturale. Tehom ar fi fost tocmai o asemenea „maşină de gândit“, iar geniul raţiunii HH întruchipat de Dav i-ar fi provocat deteriorarea fiabilităţii, inteligenţa planetei funcţiona deci ca un jet de propulsie sau ca instinctul vânătoresc al şoimului: se proiecta asupra unui singur ţel – şahul. În afară de acest obiectiv, era un perfect imbecil.

O circumstanţă străină de fondul ipotezei i-a dezvăluit totuşi fragilitatea: când astrotopologii au vrut să-l identifice pe Tehom, nu l-au putut descoperi, deşi în hărţile străvechi era atestat cu precizie; planeta parcă se evaporase, iar în locul ei domnea doar vidul sideral.

Această ciudăţenie ridica două probleme: cum a fost posibil ca un obiect astronomic de mărimea unei planete s-o ia razna de pe orbita cunoscută, ba chiar din sistemul ei solar, fără ca omenirile să înregistreze un fenomen atât de uimitor, dar şi mai importantă era stabilirea cauzelor care au determinat această dispariţie.

Prima problemă era mai uşor de explicat. Savanţii au luat în serios legenda lui Tehom, cu multe secole după epoca în care a trăit Dav Bogar. Cu miticile cetăţi Heltz de pe Fermata sau Troia de pe Terra s-a întâmplat la fel. Dacă, de pildă, Schliemann n-ar fi dezgropat nimic la Isarlîk, lumea ar fi dat din umeri, şi legenda ar fi rămas mai departe ca atare. În cazul lui Tehom însă, chiar dacă n-a fost confirmată legenda, s-a descoperit o anomalie cel puţin tot atât de remarcabilă; însăşi absenţa lui constituia un scandal ştiinţific; acest corp ceresc fusese doar trecut în hărţi astronomice a căror veridicitate era indiscutabilă. Or, Tehom nu

era o nová sau o supernovă ca să-şi justifice aneantizarea, ci o biată planetă.

O biată planetă! Iată explicaţia faptului că putuse scăpa vigilentei observaţii a milioane de observatoare ce scrutau Galaxia. Era o planetă fără utilitate în traficul intersideral, o planetă anonimă ce gravita sub imperiul a doi sori, deci improprie – după concepţiile curente pe atunci – generării vieţii.

Nouă – contemporanii unei civilizaţii de tipul III, stăpânii energiei întregului sistem galactic, în reţeaua căruia nooplanetele sunt noduri vitale – inteligenţa lui Tehom, deşi frustă, ne apare de necontestat. Astăzi însă ne găsim la o prea mare distanţă de acele vremuri pentru a mai putea reconstitui adevărul. Sarcina aceasta au avut-o savanţii secolelor imediat consecutive aventurii lui Dav Bogar. Cert este că, în spaţiul ocupat de cuplul sorilor lui Tehom, nu fusese înregistrată în ultimele milenii nicio catastrofă siderală. De asemenea, era exclusă ca absurdă presupunerea unei autodistrugeri. Prin excludere, rămânea ipoteza că Tehom migrase voluntar. Ideea îşi pierduse din stranietate, deoarece între timp au fost efectiv identificate o serie de nooplanete, adică de mari corpuri cosmice cu posibilităţi cognitive.

S-a încercat aşadar să se descopere pe filmele existente ale firmamentului dârele unei asemenea migraţii. Au fost reperate câteva. După o perioadă relativ îndelungată, căutătorii lui Tehom au vizitat obiectele astronomice care se strămutaseră din sistemul lor. Niciunul dintre ele nu recunoscu a fi planeta şahistă. Există exegeţi care pretind că aceasta îşi renega „tinereţea ruşinoasă“. În orice caz, în acea eră, nefiind încă pusă la punct o metodă eficace de detectat minciuna la nivel planetar, problema a rămas nerezolvată, iar acum

este prea târziu să mai putem întreprinde ceva. Singura şansa ar mai fi ca, impresionat sau indignat de povestirea de faţă, Tehom să rupă tăcerea, pentru a pune lucrurile la punct. Căci nu mă îndoiesc că reconstituirea mea, în pofida strădaniilor pe care mi le-am dat, abundă în conjecturi, în probabilităţi subiective, în supoziţii fragile.

Câte enigme nu continuă, de altminteri, să planeze peste întregul ciclu Kerim-Tehom-Bogar!

Chiar dacă Tehom ar interveni în discuţie, vom şti vreodată cum arăta înainte de întâlnirea cu genialul său „antrenor“? Din păcate, cunoştinţele noastre despre filogeneza nooplanetelor sunt mai vagi decât acelea privitoare la verigile ce-i unesc pe hominieni de întâile primate.

Dar fost-a Kim Kerim un simplu antrenor sau a însemnat mult mai mult? Numeroşi comentatori afirmă că, ajunsă în pragul gândirii, strania entitate astrobiologică numită Tehom a interogat îndelung tăriile, în aşteptarea prilejului unei acţiuni pe măsura fantasticei sale energii. De fapt, Kerim şi Tehom s-au găsit unul pe altul, fiindcă aveau nevoie unul de altul, ca două entităţi izomorfe.

Rămâne apoi problema tulburătoare a victoriei lui Dav Bogar. Cum a putut el înfrânge un adversar ce rezolvase jocul de şah? Singura explicaţie tenabilă ne-o dau partizanii tezei că, în procesul său de „umanizare“, Tehom dobândise un instinct al „normalului“. Or, în finişul meciului, Dav, care, dimpotrivă, „automatizându-şi“ stilul, tindea spre infinit, depăşise cu totul domeniul normal.

Cei mai mulţi cronicari (aproape 65%), probabil dintr-o firească pulsiune psihomeostatică, susţin totuşi că, după ejectarea lui din sanctuar, Dav a

reanimat-o îndată pe Umna, iar apoi, îmbarcându-se pe „Invincibil“, au plecat teferi şi fericiţi de pe acea planetă a genunii.

Există şi aici o variantă a epilogului (procentul susţinătorilor ei este neglijabil, în comparaţie cu ansamblul tuturor interpretărilor recoltate), care pretinde că, după deşteptarea Umnei, Dav – mânat de o insaţiabilă curiozitate sau de dorinţa de a-i salva pe captivii din subterane sau de ideea că l-ar putea supraeduca pe Tehom – s-a întors în sanctuar şi povestea se relua la un alt nivel, bifurcându-se din nou într-o serie tragică şi una optimistă.

Ce ne îndreptăţeşte totuşi să punem temei pe versiunea majoritară, astfel încât s-o considerăm mai mult decât o simplă înclinaţie spre un final luminos? Consultând nomenclatoarele statistice ale celor câtorva mii de sisteme solare populate cu oameni în secolul ce mă interesa, am descoperit între milioanele de indivizi numiţi Dav Bogar doar 37 născuţi în spaţiul cosmic şi care, în plus, aveau drept companion femei cu numele de Umna. Ca să intensific focalizarea, am cercetat preocupările acestor bărbaţi, printre care speram să-l identific pe eroul meu. Numai doi au avut unele tangenţe cu şahul. Unul dintre ei, oftalmolog, specializat în crearea văzului la orbii din naştere sau la făpturile gânditoare lipsite de acest simţ, a construit pentru faza de convalescenţă şi antrenament a pacienţilor săi un eşichier tridimensional. În ceea ce mă priveşte, tind să acord celui de-al doilea Dav Bogar o autenticitate mai mare, deşi această opinie ar putea să pară multora paradoxală. Omul la care mă refer avea profesiunea de astrohortogenetician. Ca hobby, dar ca un hobby înglobat în îndeletnicirea de bază, a întreprins nişte ciudate şi îndelungi investigaţii, care s-au concretizat într-o carte dedicată soţiei lui şi având următorul titlu: „Preeminenţa variaţiunilor florale faţă de acelea

ale tuturor sistemelor şahiste“. În numai 7777 de cuvinte, operând magistral aparatul matematic şi elaborând o genială viziune taxonomică (întrevedea evoluţionismul cvarcic al secolelor viitoare [21]), Dav Bogar ajungea la consternanta concluzie că mulţimea variaţiunilor oferite de sistemele florale posibile în Univers este cu câteva zeci de ordine mai mare decât mulţimea variaţiunilor furnizate de toate sistemele şahiste. Iar morala studiului său era că un om cu o inteligenţă atrasă de jocul mulţimilor F° trebuia să prefere să-şi exercite capacitatea cognitivă în primul domeniu de mai sus ori într-unul înrudit cu el…

Să fi fost semnul că preţul vieţii îl covârşeşte pe cel al genunii?

1972-1974

NOTE

1 - MIT-ist – specialist în tehnica informaţiei în masă, urmaşul străvechilor ziarişti şi reporteri de TV (n.a.).

2 - Sintagmă prin care erau denumiţi locuitorii obişnuiţi ai planetelor înainte de era zborului supraluminic individual (n.a.).

3 - Termen argotic, desemnând etajul inferior al unei astronave, etaj ce putea, în caz de pericol, să devină o navă de salvare (n.a.).

4 - În argoul spaţial, o mică navă cosmică, monoloc, care poate atinge viteze foarte mari (n.a.).

5 - Poziţia şahistă denumită „zugzwang“ este situaţia în care jucătorul la mutare pierde indiferent de cum ar juca. Rar întâlnit în partidele practice dintre marii maeştri, zugzwangul, prin acţiunea lui implacabilă, a conferit întotdeauna creatorului său o aură de mare forţă, iar respectivei structuri o frumuseţe memorabilă (n.a.).

6 - Tabloul RR al evoluţiei stilurilor şahiste prezintă evoluţia acestora pe o spirală ce are drept coloană vertebrală jocul integral (ilustrat de campioni ca Morphy, Lasker, Alehin, Botvinnik, Spasski, Fischer), iar, ca aripi, în stânga – viziunile unor combinativi ca Anderssen, Cigorin, Spielmann, Euwe, Keres, Tal, şi în dreapta – concepţiile unor poziţionali ca Philidor, Steinitz, Capablanca, Smîslov, Petrosian. (Vezi pentru amănunte „Cronica *en*

passant fantastică a şahului de Em. Reicher, în Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice“, nr. 464, apărut în al 17-lea an al erei cosmice, Bucureşti, Terra.) (n.a.).

7 - N.l. – navă luminică (n.a.).

8 - Remiză cu avantaj este acea egalitate în care una dintre părţi are avantaj material, insuficient însă pentru a da mat (de exemplu, rege + doi cai contra rege) (n.a.).

9 - Zgrombul veritabil – produs doar în laboratoarele din Zgrombovia – era un superelixir bizar, care, în pofida reacţiilor lui euforice, nu dăuna organismului. În epoca în care se desfăşurau evenimentele istorisite, zgrombul nu fusese încă interzis; în schimb, preţul său enorm era, practic, prohibitiv (un recipient obişnuit de zgromb veritabil costa de zece ori mai mult decât un cartuş cu preţiosul element 158) (n.a).

10 - P.m.c. – plăcuţă magnetică de creanţe (n.a).

11 - C.t. – complex de transmisii (n.a.).

12 - Cea de-a opta maşină de jucat şah construită de Kim Kerim (n.a.).

13 - CB – cosmobăiat sau cosmoboy, adică un om născut în spaţiul cosmic (n.a.).

14 - Confirmată în anul 2072, când, cu prilejul unor săpături făcute în apropiere de Shahpur (Iran), a fost descoperită într-un mormânt o tablă de ciaturanga, pe care degetele a două mâini clar mulate întruchipau regele, regina şi cei opt oşteni (pionii) (n.a.).

15 - Ordinator integral de șah (n.a.).

16 - Suc hormono-vitaminizat (n.a.).

17 - Insight – diminuarea zonei de erori pe care un animal sau un ordinator le comite în cursul experienţelor de învăţare (n.a.).

18 - F° sunt mulţimile intermediare între cele ale numărabilului şi ale continuului. Toate macro- şi microsistemele extinse şi aprofundate neîncetat de metagalactologi şi de infraelementarişti, ca de altfel întreaga realitate, dezvăluie asemenea „fiinţe matematice“ teoretic finite, dar, de fapt, – din pricina infinitului potenţial în care se scaldă – continuu continue. Finitismul principial al mulţimilor F° se vădeşte prin aceea că, de la un anumit prag din Istoria ştiinţei, în orice stadiu al ei, a putut fi indus ordinul numărului de atomi ai universului cognoscibil. Statutul paradoxal al domeniului F° este evidenţiat de situarea lui între OO N şi OO C, din care rezulta că o mulţime infinită numărabilă are o putere inferioară oricărei mulţimi finite, această expresie improprie (ca şi aceea de atom, de altminteri) vrea să semnifice tocmai ansamblul procedeelor de traducere a celor patru categorii de mulţimi! (F, N, F° şi C) (n.a.).

19 - Este vorba de clasele spectrale ale acestor stele (n.a.).

20 - Această comparaţie a firmamentului cu un stimulator sinestezic, existentă în toate versiunile principale consacrate legendarei biografii a eroului nostru, constituie astăzi o metaforă banală, de genul moarte–somn, timp–apă, dar cred că ea îşi are originea tocmai în ciclul „Dav Bogar“ (n.a.).

21 - Evoluţionismul cvarcic reprezintă o reluare modernă a teoriilor lui *Kvoren* şi *Entiewso*, după cum atomismul secolului XX (terestru) a reluat

ideile străvechi ale lui Leucip şi Democrit. Să nu se creadă însă că aceasta ar constitui un puternic argument în favoarea autenticităţii ultimului Dav Bogar; amănuntul se află în povestire numai fiindcă l-am introdus eu. Într-adevăr, trebuie să fie limpede: nu pretind decât că eroul meu este un personaj real. Tot ce s-a întâmplat însă pe fabuloasa planetă Tehom se aseamănă cu evenimentele dintr-o cutie neagră, cu intrarea explicitată prin numeroşi parametri certi, iar ieşirea prin puţini, şi ei săraci în indicii. Aşadar evenimentele de pe Tehom constituie doar o migăloasă reconstrucţie, făcută cu mijloacele cibernetoartistice pe care le-am avut la dispoziţie.

Table of Contents

Despre Autor 2
Preţul secant al genunii 7
Note 177